

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU
A ROZHODNUTÍ SÚDOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

5/2011

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach správnych**

- 52. Následky zaplataenia úhrady za postúpenú pohľadávku** - Zaplataenie úhrady za postúpenú pohľadávku na poistnom na dôchodkové poistenie má za následok, že pri posudzovaní nároku na dávku nemožno vylúčiť z doby poistenia obdobie, za ktoré bola zaplataená.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009, sp. zn. 9 So 178/2008) 6
- 53. Zachovanie nárokov zo zvýhodnených pracovných kategórií** - Žiadateľovi o starobný dôchodok z I. AA zvýhodnenej pracovnej kategórie vzniká nárok na takúto dávku po 31. decembri 1999 dovŕšením veku 56 rokov len vtedy, ak jeho zamestnanie, zaradené do I. AA kategórie trvalo 31. decembra 1999 a ak v ňom zamestnanec odpracoval najmenej 9, 5 roka.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2009, sp. zn. 9 So 62/2009) 9
- 54. Vznik nového nároku na invalidný dôchodok** - Ustanovenie § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevyklučuje možnosť, aby poistencovi po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1, 2 tohto zákona vznikol nový nárok na invalidný dôchodok preto, že miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa zvýšila.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. 9 So 64/2009) 11
- 55. Príspevok za službu** - Ak je príspevok za službu, priznaný ako dávka sociálneho zabezpečenia, považovaný za výsluhový dôchodok, môže od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) len vtedy, ak jeho výška zodpovedá výške starobného dôchodku, primeranej dobe trvania služobného pomeru.
Pri určení výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. 9 So 214/2008) 14
- 56. Príplatok k dôchodku politickým väzňom** - Slovenskému štátnemu občanovi, ktorý má nárok na starobný dôchodok a jeho výplatu len z českého systému sociálneho zabezpečenia, nemožno zamietnuť žiadosť o príplatok k starobnému dôchodku politickým väzňom z dôvodu, že nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu v slovenskom systéme sociálneho poistenia.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2009, sp. zn. 4 So 146/2008) 18
- 57. Úrazová renta** - Vznik nároku na náhradu za stratu na zárobku počas práceneschopnosti k 31. decembru 2003 a vznik nároku na jej výplatu nie je skutočnosťou, ktorá samotná môže vylúčiť vznik nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2008, sp. zn. 9 So 224/2008) 21
- 58. Invalidný dôchodok** - Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nemohol vzniknúť nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.
Uplatnenie nároku na dávku nemôže orgán sociálneho poistenia vylúčiť alebo obmedziť tým, že zanedbá povinnosť spísať so žiadateľom žiadosť o dávku na predpísanom tlačíve.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2009, sp. zn. 9 So 79/2009) 25
-

-
- 59. Hodnotenie doby výkonu služby policajta vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia** - Ak doba výkonu služby policajta zakladá nárok na výsluhový dôchodok, nemožno ju hodnotiť pri výpočte výšky starobného dôchodku vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Jej vylúčenie pre zistenie výšky dávky, na ktorú vznikne nárok vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia zodpovedá § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.
Obdobie výkonu služby policajta, ktoré pre výšku výsluhového dôchodku hodnotiť nemožno, lebo nezaložilo nárok na výsluhový dôchodok alebo nemalo vplyv na jeho výšku však treba hodnotiť vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, lebo inak by časť týchto dôb poistenia nebola hodnotená v žiadnom z týchto systémov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2010, sp. zn. 4 So 11/2009) 27
- 60. Autentické znenie zákona** - Ak dôjde legislatívno-technickou chybou pri vyhlasovaní úplného znenia zákona k rozporu medzi textom, ktorý schválila Národná rada Slovenskej republiky a textom, ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov, právne záväzný je autentický text zákona, ktorý sa stal hlasovaním zákonodarného zboru súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2009, sp. zn. 9 Sžso 47/2009)..... 31
- 61. Vznik nároku na dôchodok** - Dovŕšenie dôchodkového veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok bez podania žiadosti o starobný dôchodok samo o sebe nezakladá právo na výplatu starobného dôchodku, a teda ani na jeho zvyšovanie za dobu odpracovanú po vzniku nároku.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. 9 So 92/2009)..... 33
- 62. Doby poistenia v cudzine** - Pre slovenského nositeľa sociálneho poistenia je od účinnosti nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 záväzné vyjadrenie nositeľa sociálneho poistenia Poľskej republiky o započítaní doby poistenia, získanej na jeho území.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp. zn. 9 So 6/2009) 35
- 63. Úprava dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu** - Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neobsahuje úpravu dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu dôchodcu, a preto od 1. januára 2004 nárok na zvýšenie dôchodku z tohto dôvodu už nemôže vzniknúť.
Po 31. decembri 2003 je možná výplata dôchodku upraveného z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu v takej výške, na ktorú bol dôchodok upravený, len počas nepretržitého trvania podmienok ustanovených v § 54 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009, sp. zn. 9 So 24/2009)..... 38
- 64. Opustenie dieťaťa** - Svojoľný krátkodobý odchod matky dieťaťa z nemocnice, v ktorej je po pôrode matka s dieťaťom hospitalizovaná (opustenie nemocničných priestorov), nemožno bez zisťovania ďalších skutkových okolností považovať za opustenie dieťaťa.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2009, sp. zn. 7 Sžso 8/2009 42
- 65. Splnenie podmienky výchovy dieťaťa pre vznik nároku na vdovecký dôchodok** - Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v žiadnom ustanovení nepodmieňuje nárok na vdovecký dôchodok a jeho výplatu podmienkou výchovy dieťaťa od jeho narodenia.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. septembra 2009, sp. zn. 7 So 16/2009)..... 46
- 66. Forma podávania hlásení pre orgány sociálneho poistenia** - Za porušenie povinností v sociálnom poistení, vyplývajúcich z § 231 ods. 1 písm. f) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, nemožno považovať nepredloženie hlásenia obsahujúceho mesačné výkazy poistného a príspevkov na starobné a dôchodkové sporenie v elektronickej podobe.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júla 2009, sp. zn. 7 Sžso 85/2008) 48
-

-
- 67. Nesplnenie ohlasovacej povinnosti o poberaní dávky v hmotnej núdzi** - Žiadne ustanovenie zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neobsahuje ustanovenie o zvýšení dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, preto poberateľ takejto dôchodkovej dávky nemá povinnosť hlásiť poberanie dávky v hmotnej núdzi. Neoznámenie takejto skutočnosti nemožno považovať za dôvod pre vrátenie dávky poberanej neprávnom alebo v nesprávnej výške.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 7 So 40/2009)..... 51
- 68. Doba poistenia v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch** - Z pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sú vylúčení príslušníci ozbrojených zborov a ozbrojených síl len za obdobia dôchodkového poistenia, v ktorých vykonávali službu v ozbrojených zboroch a ozbrojených silách, nie však za ostatné obdobia ich dôchodkového poistenia resp. zabezpečenia (ak osobitné ustanovenia zákona neuvádzajú inak).
Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov preto nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia aj príslušníkovi ozbrojeného zboru alebo ozbrojených síl.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2009, sp. zn. 7 So 155/2008) 55
- 69. Vznik nároku na vdovecký dôchodok** - Ak vdovcovi, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, zanikol nárok na vdovecký dôchodok z dôvodu ukončenia starostlivosti o nezaopatrené dieťa, nárok na vdovecký dôchodok a jeho výplatu vznikne podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ak sa vdovec po 31. decembri 2003 začne starať o nezaopatrené dieťa. Na nové rozhodnutie o nároku na vdovecký dôchodok sa už ustanovenie § 293n ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevzťahuje.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2009, sp. zn. 7 So 52/2009) 58
- 70. Lekársky posudok** - Lekársky posudok je len jedným z podkladov pre rozhodnutie, ale nie je rozhodnutím, ktoré by mohlo byť samostatne predmetom súdneho preskúmania. Súd ho môže hodnotiť ako jeden z dôkazov v konaní o preskúmanie rozhodnutia podľa V. časti OSP.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 7 So 138/2009) 61
- 71. Utajované skutočnosti** - Činnosť každej osoby, ktorá sa má oboznamovať s utajovanými skutočnosťami v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností musí byť individuálne vyhodnotená a musia byť posúdené a identifikované tie skutočnosti z jej predchádzajúcej činnosti, ktoré sú hodnotené ako podstatné pre posúdenie osoby ako bezpečnostne nespoľahlivej.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júla 2008, sp. zn. 3 Sž 45/2007) 63
- 72. Elektronické komunikácie** - Na prevádzkovanie rádiového zariadenia na frekvencii, vo frekvenčnom pásme, ktoré je podľa Národnej tabuľky frekvenčného spektra určené v prednostnej službe na civilné využitie (PRIMARY SERVICE) potrebuje Ministerstvo obrany SR individuálne povolenie Telekomunikačného úradu SR podľa § 12 ods. 1, § 32 ods. 1 a § 32 ods. 19 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009, sp. zn. 3 Sž 48/2009) 67
- 73. Ochrana spotrebiteľa** - Pyrotechnické predmety triedy II môžu byť predávané samoobslužným spôsobom iba za prítomnosti predavača, ktorý upozorní kupujúceho na dodržiavanie návodu na používanie a na požiadanie podá kupujúcemu potrebné vysvetlenia.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2009, sp. zn. 3 Sžf 78/2008) 70
- 74. Daň z pridanej hodnoty** - K žiadosti zahraničnej osoby o vrátenie dane sa musí doložiť originál faktúry vyhotovenej platiteľom. Zo žiadosti musí byť zrejmé, či nárok na vrátenie dane sa týka služby poskytnutej v tuzemsku, alebo refakturácie tejto služby.
-

Službu a refakturáciu služby nemožno považovať za ten istý zdaniteľný obchod a nemožno ich zamieňať pri uplatňovaní nároku na odpočet DPH.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2009, sp. zn. 3 Sžf 81/2009) 73

- 75. Ochranné známky** - V konaní o námietkach proti zápisu označenia do registra ochranných známk ide o abstraktné hodnotenie potenciálnej zameniteľnosti správnym orgánom, pri ktorom sa na rozdiel od nárokov z nekalosúťažného konania nevykonáva posudzovanie zameniteľnosti s reálnymi už existujúcimi dôsledkami na trhu na konkrétnych spotrebiteľov.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2009, sp. zn. 3 Sžhuv 1/2009)..... 78
- 76. Úžitkový vzor** - Ak zapísané nároky na ochranu technického riešenia odporujú fyzikálnym zákonom, technické riešenie nemôže byť priemyselne využiteľné.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009, sp. zn. 3 Sžhuv 3/2009) 82
- 77. Elektronické komunikácie** - Rozhodnutie Telekomunikačného úradu SR o určení významného podniku na veľkoobchodnom trhu verejnej telefónnej služby je individuálnym správnym aktom a nie normatívnym správnym aktom. Preto formulácia jednotlivých povinností nemôže kopírovať dikciu zákona o elektronických komunikáciách, ale povinnosti musia byť uložené dostatočne určitým spôsobom, aby sa nimi podnik mohol riadiť.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. októbra 2008, sp. zn. 3 Sž 59/2007) 86
- 78. Daňová kontrola** - Po uplynutí lehoty ustanovenej v § 45 ods. 1 zák. SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov na vyrubenie dane už nemožno vykonávať daňovú kontrolu na skutkové okolnosti, ktoré nastali pred jej uplynutím.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2008, sp. zn. 3 Sžf 42/2007) 90
- 79. Daň z pridanej hodnoty** - Zdaniteľné plnenia platiteľa, na účely ktorých platiteľ prijal zdaniteľné plnenia od svojich dodávateľov, musia byť konkrétne identifikovateľné, inak by nebolo možné ich účel zistiť. Dôkazné bremeno má platiteľ.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. februára 2010, sp. zn. 3 Sžf 29/2009) 92
- 80. Nezákonný zásah** - Kumulatívne stanovenie podmienok prípustnosti návrhu na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy v § 250v ods. 3 O. s. p., a to vyčerpanie prostriedkov nápravy, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis a podanie návrhu v subjektívnej lehote, je nevyhnutné v zmysle čl. 152 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vykladať tak, aby sa navzájom nevyklúčovali.
Ustanovenie § 250v ods. 3, druhá veta O. s. p. je nevyhnutné vykladať tak, že o existencii zásahu sa žalobcovia najskôr dozvedeli až dorúčením oznámenia o vybavení sťažnosti.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. júna 2009, sp. zn. 3Sžz 31/2009) 95
- 81. Daňové konanie** - Odvolací orgán nemôže potvrdiť dodatočný platobný výmer, v ktorého výroku absentuje vyrubená suma dane. Vyrubená daň je podstatnou náležitosťou výroku dodatočného platobného výmeru, vydaného správcom dane.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2009, sp. zn. 3Sžf 38/2009) 98
- 82. Daň z príjmov** - Zásada členenia nákladov a výnosov občianskeho združenia na zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť je v rozpore s § 1 ods. 3, písm. b) zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov.
Predmetom dane môže byť len dosiahnutý kladný rozdiel medzi príjmom združenia a preukázateľne vynaloženými výdavkami na zabezpečenie tej činnosti (základného poslania), pre ktorú bol žalobca zriadený.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. marca 2009, sp. zn. 3 Sžf 43/2009) 101
- 83. Spôsobilý predmet súdneho prieskumu** - Rozhodnutie Úradu priemyselného vlastníctva SR v určovacom konaní nie je vylúčené zo súdneho prieskumu podľa § 248 písm. b) O. s. p., pretože

posudzovanie technického stavu veci je nevyhnutne spojené s právnym hodnotením pri aplikácii zákona.

Posúdenie technického stavu vecí, ktoré je súčasne spojené s aplikáciou zákona, je nevyhnutné považovať za zákonom povolenú voľnú úvahu správneho orgánu (správne uváženie) a súd preskúmava iba to či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2007, sp. zn. 3 SžoKS

153/2006) 106

- 84. Nezákonný zásah** - Ak koná príslušník policajného zboru v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, jeho procesný postup sa spravuje Trestným poriadkom, a preto i vady v jeho procesnom postupe (vrátane excesov) možno preskúmať iba podľa Trestného poriadku a nie v správnom súdnictve v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.
(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2009, sp. zn. 3 Sžz 2/2009) 108

- 85. Daň z pridanej hodnoty** - Ak daňový subjekt nakúpil a predal investičné zlato, ktoré je oslobodené od DPH, nemôže si uplatniť nárok na odpočet DPH. Dôkazné bremeno, že nešlo o investičné zlato, znáša daňový subjekt.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. 3 Sžf 76/2009) 113

52.
ROZHODNUTIE

Zaplatenie úhrady za postúpenú pohľadávku na poistnom na dôchodkové poistenie má za následok, že pri posudzovaní nároku na dávku nemožno vylúčiť z doby poistenia obdobie, za ktoré bola zaplatená.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009, sp. zn. 9 So 178/2008)

Krajský súd v N. rozsudkom z 9. júla 2008 potvrdil rozhodnutia z 26. marca 2007 a 28. júna 2007, ktorými odporkyňa podľa § 70 a § 72 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok s odôvodnením, že v posledných desiatich rokoch pred vznikom invalidity (2. novembra 2006) nezískal potrebnú dobu piatich rokov dôchodkového poistenia.

Krajský súd považoval za preukázané, že ku dňu vzniku invalidity (2. novembra 2006) navrhovateľ má zhodnotených len 241 dní poistenia a od 7. marca 2007 (odo dňa zaplatenia poistného) získal 3 roky a 1 deň poistenia. Tieto doby poistenia odporkyňa zohľadnila v rozhodnutí z 28. júna 2007. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľ ku dňu vzniku invalidity dovŕšil vek 32 rokov musel splniť podmienku potrebnej doby piatich rokov dôchodkového poistenia v období desiatich rokov (ďalej len „rozhodná doba“) od 2. novembra 1996 do vzniku invalidity podľa § 72 ods. 1 písm. f/ zákona o sociálnom poistení. Túto podmienku však nespĺnil, a preto nemá nárok na invalidný dôchodok.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie. Uviedol, že odporkyni zaplatil požadovanú sumu 59 000 Sk a nie viac, ako odporkyňa žiadala neskôr, lebo dostal nesprávny výpočet zostatku dlhu voči odporkyni. Žiadal, aby mu bol invalidný dôchodok priznaný spätne od dátumu nároku naň po súčasnosť, samozrejme po zaplatení zostatku sumy, ktorá by bola vypočítaná k dátumu, kedy zaplatil 59 000 Sk.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že ho nemožno potvrdiť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku nad 28 rokov je najmenej päť rokov a zisťuje sa z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity (§ 72 ods. 1 písm. f/ a ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnejši osobe, ktorá nezaplatila včas a v správnej sume poistné na dôchodkové poistenie za obdobie, za ktoré bola povinná platiť poistné na dôchodkové poistenie, sa toto obdobie započíta ako obdobie dôchodkového poistenia odo dňa, v ktorom bola zaplatená celá suma dlžného poistného na dôchodkové poistenie (§ 78 ods. 1 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 277b ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 28. decembra 2004 pohľadávky na poistnom na nemocenské poistenie, dôchodkové zabezpečenie vzniknuté do 31. decembra 2002, môže Sociálna poisťovňa postúpiť podľa § 149 za odplatu tretej osobe, ktorou je právnická osoba so 100% majetkovou účasťou štátu určená ministerstvom po dohode s ministerstvom financií; § 149 ods. 5 druhá veta sa nepoužije. Suma odplaty za postúpenie pohľadávok podľa prvej vety nemôže byť nižšia ako suma dlžného poistného.

Odplata za postúpenú pohľadávku je podľa § 159 písm. d/ zákona o sociálnom poistení príjmom Sociálnej poisťovne.

Odplaty za postúpenú pohľadávku z invalidného poistenia a odplaty za postúpenú pohľadávku zo starobného poistenia sú v zmysle § 163 ods. 2 písm. d/, resp. podľa § 162 ods. 2 písm. d/ zákona jednou zo zložiek, tvoriacich základný fond invalidného poistenia a základný fond starobného poistenia Sociálnej poisťovne.

Podľa § 149 ods. 8 zákona o sociálnom poistení právo nakladať s postúpenou pohľadávkou prechádza na tretiu osobu uzatvorením zmluvy a uhradením odplaty za postúpenú pohľadávku na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici.

Podľa § 149 ods. 9 písm. a/ zákona o sociálnom poistení od prechodu práva nakladať s postúpenou pohľadávkou na tretiu osobu táto pohľadávka prestáva byť pohľadávkou Sociálnej poisťovne a súčasne zaniká povinnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby uvedenej v odseku 6 splniť záväzok voči Sociálnej poisťovni v rozsahu postúpenej pohľadávky.

Z dávkového spisu vyplýva, že navrhovateľ bol v období od 10. januára 1994 do 30. júna 2002, od 1. júla 2003 do 30. júna 2004 a od 1. júla 2005 do 10. januára 2007 evidovaný ako samostatne zárobkovo činná osoba a ku dňu vzniku invalidity, t.j. k 2. novembru 2006 ako samostatne zárobkovo činná osoba zaplatil poistné na dôchodkové poistenie len za obdobie od 2. novembra 1996 do 30. júna 1997. Podľa oznámenia pobočky Sociálnej poisťovne N. z 30. mája 2007 navrhovateľ 7. marca 2007 doplatil poistné za január až jún 2004, júl 2006 až január 2007 (10 dní), nedoplatil však poistné za obdobie od 10. januára 1994 do 30. júna 2002.

Rozhodnutím z 26. marca 2007 odporkyňa v rozhodnom období zhodnotila dobu dôchodkového poistenia v roku 1996 (od 2. novembra do 31. decembra) v rozsahu 60 dní a v roku 1997 v rozsahu 181 dní, celkovo 0 rokov a 241 dní.

Rozhodnutím z 28. júna 2007, ktorým zmenila svoje rozhodnutie z 26. marca 2007 v časti odôvodnenia, odporkyňa v rozhodnom období zhodnotila dobu dôchodkového poistenia v roku 1996 v rozsahu 60 dní, v roku 1997 v rozsahu 181 dní, v roku 2003 v rozsahu 183 dní, v roku 2004 v rozsahu 182 dní, v roku 2005 v rozsahu 184 dní a v roku 2006 v rozsahu 305 dní, celkovo 3 roky a 1 deň.

V návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne z 26. marca 2007 navrhovateľ namietal, že poistné za sporné obdobie zaplatil v pobočke odporkyne 7. marca 2007. K návrhu pripojil kópie príjmového pokladničného dokladu č. 1985 a č. 1984, z ktorých vyplýva, že 7. marca 2007 navrhovateľ uhradil sumu 54 398 Sk na pobočke odporkyne podľa rozhodnutia a sumu 8364 Sk podľa jej rozhodnutia. Celkovo navrhovateľ 7. marca 2007 uhradil 62 762 Sk.

Zo spisu nevyplýva, za akú dobu a v akej výške bolo navrhovateľovi predpísané poistné na dôchodkové zabezpečenie rozhodnutiami pobočky a či poistné, zaplatené 7. marca 2007 bolo správne zaevidované ako platba poistného za január až jún 2004, júl 2006 až január 2007 (10 dní). Z oznámenia pobočky odporkyne z 30. mája 2007, označeného ako „Predloženie potrebných dokladov“ taktiež nevyplýva výška poistného v jednotlivých kalendárnych mesiacoch obdobia od júla 2003 do 10. januára 2007, ani v úhrne za toto obdobie.

Z oznámenia pobočky odporkyne v N. z 2. júla 2009 vyplýva, že navrhovateľovi bolo rozhodnutím z 22. februára 2002 za obdobie od 1. apríla 1996 do 30. apríla 1996 a od 1. júla 1997 do 31. decembra 2001 predpísané poistné na nemocenské poistenie v sume 9135 Sk a na dôchodkové zabezpečenie v sume 52 581 Sk a rozhodnutím zo 4. augusta 2003 (právoplatným 27. augusta 2003) za obdobie od 1. januára 2002 do 30. júna 2002 predpísané poistné na nemocenské poistenie v sume 1152 Sk a na dôchodkové zabezpečenie v sume 6720 Sk. Pohľadávky predpísané uvedenými rozhodnutiami boli postúpené spoločnosti B. I., s.r.o.

Za obdobie od 1. júla 1997 do 30. júna 2002 bolo poistné na dôchodkové zabezpečenie predpísané v celkovej sume 59 301 Sk.

Úhrada odplaty za postúpenie pohľadávky na poistnom na dôchodkové zabezpečenie, uvedenej v § 277b ods. 1 zákona o sociálnom poistení má za následok, že dlžné poistné na dôchodkové zabezpečenie sa považuje za zaplatené dňom úhrady tejto platby.

Zo spisu odporkyne nevyplýva, či a kedy bola na účet Sociálnej poisťovne zaplatená odplata za postúpené pohľadávky, a teda či a ktorým dňom došlo k zaplateniu dlžného poistného v rozsahu zakladajúcom nárok na invalidný dôchodok, hoci táto okolnosť má podstatný význam pre posúdenie nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok ku dňu vzniku invalidity, resp. od neskoršieho dátumu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na posúdenie veci a preto podľa § 250ja ods. 3 OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je odporkyňa povinná zistiť, poistné v akej výške a za akú dobu bolo predmetom platby navrhovateľa 7. marca 2007, kedy bola uzavretá zmluva o postúpení pohľadávky na poistnom na dôchodkové zabezpečenie, predpísané rozhodnutiami pobočky, či a ktorým dňom zo strany spoločnosti B. I., s.r.o. došlo k úhrade odplaty za pohľadávku na účet odporkyne v Štátnej pokladnici, a teda či došlo k prechodu práva nakladať s postúpenou pohľadávkou, či postúpenie pohľadávky bolo navrhovateľovi oznámené a či navrhovateľ prípadne v neskoršom období nedoplatil poistné za doteraz nezhodnotenú dobu rozhodného obdobia, t.j. dobu od 1. júla 1997 do 30. júna 2002 aspoň čiastočne a kedy. Až na základe takto doplneného dokazovania znovu rozhodne o žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ si trovy neuplatnil a odporkyňa v konaní nebola úspešná.

53.
ROZHODNUTIE

Žiadateľovi o starobný dôchodok z I. AA zvýhodnenej pracovnej kategórie vzniká nárok na takúto dávku po 31. decembri 1999 dovŕšením veku 56 rokov len vtedy, ak jeho zamestnanie, zaradené do I. AA kategórie trvalo 31. decembra 1999 a ak v ňom zamestnanec odpracoval najmenej 9,5 roka.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2009, sp. zn. 9 So 62/2009)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 29. januára 2009 potvrdil rozhodnutie z 13. mája 2008, v spojení s rozhodnutiami z 12. augusta 2008 a 6. októbra 2008, ktorými odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok podľa § 21 a § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 107/1999 Zb. (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok nevznikol, lebo nezískal potrebných 10 rokov v I.AA pracovnej kategórii, t.j. v zamestnaní, uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ - h/ zákona o sociálnom zabezpečení a také zamestnanie netrvalo do 31. decembra 1999.

Proti rozsudku krajského súdu podal odvolanie navrhovateľ, ktorý poukazoval na skutočnosť, že v Českej republike mu podľa zákona č. 235/1992 Zb. starobný dôchodok od dovŕšenia 56 roku veku bol priznaný, lebo bol 9 rokov a 348 dní zamestnaný v uránových baniach. V dôsledku skutočnosti, že pracoval v spoločnom štáte, v bývalom Československu, má taký istý nárok na dôchodok aj v Slovenskej republike.

Odporkyňa sa k odvolaniu vyjadrila podaním z 25. marca 2009 a žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil. Poukázala na skutočnosť, že navrhovateľovi nárok na starobný dôchodok nevznikol, lebo nezískal potrebných 10 rokov v I.AA pracovnej kategórii v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ - h/ zákona číslo 100/1988 Zb. a také zamestnanie netrvalo do 31. decembra 1999.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 14 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zamestnania sú na účely dôchodkového zabezpečenia zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie vydaných pred 1. júnom 1992; do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

Podľa § 14 ods. 2 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baniectve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z dávkových spisov vyplýva, že navrhovateľ bol zamestnaný v uránových baniach do 31. decembra 1992 a k tomuto dňu v tomto zamestnaní odpracoval 9 rokov a 348 dní.

Zákonom č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení bolo zaradovanie zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie obmedzené do 31. decembra 1992, pričom zákon o sociálnom zabezpečení bol doplnený o ustanovenie § 174, v zmysle ktorého občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 1993 zamestnanie I. pracovnej kategórie, a také zamestnanie trvalo do 31. decembra 1992 má po 31. decembri 1992 tiež nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov, dosiahol vek aspoň 56 rokov a bol zamestnaný najmenej 9,5 roka v zamestnaní v uránových baniach.

Zaradovanie zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie bolo na základe zákonov č. 59/1993 Z. z., 71/1994 Z. z., 365/1994 Z. z., 308/1995 Z. z., 222/196 Z. z. a 376/1996 Z. z., 376/1997 Z. z. a 355/1997 Z. z. v právnom poriadku Slovenskej republiky predĺžené až do 31. decembra 1999.

V zmysle § 174 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákona číslo 355/1999 Z.z. občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, a také zamestnanie trvalo do 31. decembra 1999 má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov, dosiahol vek aspoň 56 rokov a bol zamestnaný najmenej 9,5 roka v zamestnaní v uránových baniach.

Zámerom zákonodarcu vzhľadom na predĺženie zaradovania zamestnaní podľa právneho poriadku Slovenskej republiky do I. a II. pracovnej kategórie až do 31. decembra 1999 bolo umožniť skorší vznik nároku na starobný dôchodok len u tých občanov, ktorí po 31. decembri 1999 dovŕšia vek 56 rokov a boli v uránových baniach zamestnaní minimálne 9,5 roka ak toto zamestnanie trvalo do 31. decembra 1999, pričom až po 31. decembri 1999 nemohli objektívne splniť podmienku trvania takého zamestnania po dobu 10 rokov (§ 21 ods.1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení) práve z dôvodu zrušenia pracovných kategórií od 1. januára 2000.

Na rozdiel od právnej úpravy platnej v Českej republike, pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení, podľa predpisov platných v Slovenskej republike, sa vyžaduje, aby zamestnanie v uránových baniach trvalo 31. decembra 1999.

Dostatočne bolo preukázané, že navrhovateľ v uránových baniach pracoval len do 31. decembra 1992. Navrhovateľ ani netvrdil, že by v takom zamestnaní pracoval 31. decembra 1999.

Zákon o sociálnom poistení neumožňuje pri rozhodovaní o dávkach prihliadnuť na iné ako v tomto zákone ustanovené okolnosti. Priznanie starobného dôchodku podľa právnych predpisov iného štátu (v danom prípade podľa právnych predpisov Českej republiky) nie je preto pre posúdenie nároku navrhovateľa na starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení právne významné.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa dostatočne zistila skutočný stav veci a mal za preukázané, že navrhovateľ nespĺnil podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok ani podľa § 274 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 21 ods. 1 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení ku dňu dovŕšenia 55. roku veku ani podľa § 274 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 174 ods. 1 písm. a/ a ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení ku dňu dovŕšenia 56. roku veku.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Ž. podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa §224 ods. 1 v spojení s §250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP a účastníkom ich náhradu nepriznal, nakoľko navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyni žiadne trovy nevznikli.

54. ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevyklučuje možnosť, aby poistencovi po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1, 2 tohto zákona vznikol nový nárok na invalidný dôchodok preto, že miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa zvýšila.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. 9 So 64/20009)

Krajský súd v B. rozsudkom z 21. januára 2008 zrušil rozhodnutie odporkyne z 28. augusta 2008 v spojení s rozhodnutiami zo 16. septembra 2008 a 20. októbra 2008. V rozsudku uviedol, že rozhodnutím z 28. augusta 2008 odporkyňa podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) od 11. júna 2006 priznala invalidný dôchodok navrhovateľke vo výške 7473 Sk mesačne, pričom sumu invalidného dôchodku určila podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s tým, že navrhovateľka bola invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení. Rozhodnutím zo 16. septembra 2008 odporkyňa od 3. novembra 2008 odňala navrhovateľke čiastočný invalidný dôchodok s tým, že od 11. júna 2008 jej vypláca invalidný dôchodok v sume 7473 Sk mesačne a rozhodnutím z 20. októbra 2008 zmenila svoje rozhodnutie z 28. augusta 2008 vo výrokovej časti, do ktorej doplnila text „§ 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.“.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľke bol od 4. novembra 2002 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, jej invalidita bola prehodnotená po 1. januári 2004 podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení účinnom do 18. júla 2006), keď vzhľadom na 45%-nú mieru poklesu jej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa tento dôchodok, (považovaný za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení) vyplácal v nezmenenej výške. Podľa § 263a ods. 1 zákona o sociálnom poistení posudkové orgány odporkyne zistili, že navrhovateľka je aj 28. marca 2007 naďalej čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení. Na základe týchto záverov posudkových orgánov odporkyňa rozhodnutím z 25. apríla 2007 vyslovila, že navrhovateľke naďalej trvá nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení.

Krajský súd považoval tiež za preukázané, že navrhovateľka 6. mája 2008 požiadala o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu podstatného zhoršenia jej zdravotného stavu a posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka B. v posudku z 11. júna 2008 určil, že navrhovateľka je od 11. júna 2008 invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení. Krajský súd nepovažoval za správny právny názor odporkyne, podľa ktorého zdravotný stav navrhovateľky treba posúdiť podľa zákona o sociálnom zabezpečení a poukázať i na skutočnosť, že posudkový lekár neuviedol dôvod určenia dátumu vzniku invalidity od 11. júna 2008, kedy bolo invalidizujúce ochorenie navrhovateľky zistené. Vyslovil názor, že posúdenie zdravotného stavu a miery poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť treba vykonať podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, a podľa tohto zákona určiť aj sumu invalidného dôchodku, túto so sumou invalidného dôchodku porovnať s výškou invalidného dôchodku, vyplácaného navrhovateľke v čase zhoršenia jej zdravotného stavu a v prípade, že by suma invalidného dôchodku, určená podľa zákona o sociálnom poistení bola vyššia než doteraz vyplácaná suma, treba žiadosť o zvýšenie dôchodku vyhovieť.

Rozsudok krajského súdu napadla včas podaným odvolaním odporkyňa. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu. Podľa jej názoru z § 263a ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení vyplýva, že invalidita navrhovateľky má byť posudzovaná podľa zákona o sociálnom zabezpečení a nie podľa zákona o sociálnom poistení, čo bolo aj zámerom právneho názoru, obsiahnutého v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z. z. Žiadosť z 11. júna 2006 preto nemožno považovať za žiadosť o priznanie invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení. Podľa dôvodovej správy k návrhu zákona č. 529/2006 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon o sociálnom poistení, účelom ustanovenia § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení bola „ochrana nároku na invalidný dôchodok poistenca, ktorého invalidný dôchodok po preskúmaní trvania invalidity podľa nových kritérií invalidity, založenej na percentuálnom poklese schopnosti vykonávať

zárobkovú činnosť, je vyšší ako invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, priznaný podľa zákona o sociálnom zabezpečení, účinného do 31. decembra 2003“. Zákon o sociálnom poistení neustanovuje také riešenie dôchodkových nárokov, aké uvádza krajský súd a odporkyňa je povinná postupovať v jeho medziach podľa zákona. Z uvedených dôvodov odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutia potvrdil.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že od posudkového lekára zistila, že pre onkologické ochorenie má 70%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. V roku 2004 bola táto miera len 45%, invalidný dôchodok jej mal byť podľa zákona o sociálnom poistení priznaný už od roku 2004, teda späť a nie vyplácaný v nezmenenej výške.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 263a ods. 1 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 529/2006 Z. z. poistencovi, ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006, Sociálna poisťovňa preskúma trvanie invalidity alebo čiastočnej invalidity podľa zákona účinného do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak a rozhodne o trvaní nároku na výplatu invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku v sume, určenej podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, vrátane zvýšenia dôchodku prislúchajúceho podľa zákona účinného od 1. januára 2004, ak sa v takto určenej sume vypláca po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263 ods. 2 účinného do 18. júla 2006 a ak trvá nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003.

Podľa § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 529/2006 Z. z. ak poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2 má nárok na invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2003 a súčasne má nárok na výplatu invalidného dôchodku podľa zákona účinného od 1. januára 2004, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorý je vyšší alebo najvyšší. Pri rovnakej sume týchto dôchodkov vypláca sa dôchodok, ktorý si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty invalidných dôchodkov pre súbeh nárokov na ich výplatu zaniká nárok na invalidný dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Podľa § 263a ods. 12 zákona o sociálnom poistení na účely tohto zákona a osobitných predpisov pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poberateľa invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je viac ako 70% a poberateľa čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je 50%.

Z dávkového spisu vyplýva, že predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne o nároku na invalidný dôchodok, vydaných na základe žiadosti navrhovateľky z 12. mája 2008 o zvýšenie invalidného dôchodku.

Navrhovateľke bol od 4. novembra 2002 priznaný čiastočný invalidný dôchodok, ktorý sa od 1. januára 2004 podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení považuje za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení.

Trvanie invalidity na účely § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 18. júla 2006 bolo u navrhovateľky posúdené 17. marca 2004 so záverom o 45%-nej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a v zmysle § 263 ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 18. júla 2006 jej bol čiastočný invalidný dôchodok naďalej vyplácaný v sume, v akej patril do dňa preskúmania invalidity; v danom čase jej teda nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení nevznikol.

Z dávkového spisu tiež vyplýva, že preskúmanie trvania invalidity podľa § 263a zákona o sociálnom poistení bolo vykonané 28. marca 2007 so záverom o trvaní čiastočnej invalidity podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení a odporkyňa rozhodnutím z 25. apríla 2007 rozhodla o tom, že navrhovateľke naďalej trvá nárok na čiastočný invalidný dôchodok podľa § 37 zákona o sociálnom zabezpečení.

Možno súhlasiť s tvrdením odporkyne, že účelom ustanovenia § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení je ochrana tých poistencov, ktorým nárok na (čiastočný) invalidný dôchodok vznikol podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004.

Podľa názoru odvolacieho súdu ale z § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení ani z dôvodovej správy k návrhu zákona č. 529/2006 Z. z., ktorým bolo toto ustanovenie do zákona o sociálnom poistení doplnené, však nevyplýva, že by poistencovi po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení nemohol vzniknúť aj nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení z dôvodu viac ako 50%-nej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

Pokiaľ text uvedeného zákonného ustanovenia obsahuje spojenie „poistenec uvedený v odsekoch 1 a 2“ vzťahuje sa jeho obsah na poistenca, ktorému bol priznaný invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktorému bolo preskúmané trvanie invalidity podľa § 263 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, účinného do 18. júla 2006.

Ak teda poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku, považovaného podľa § 263 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení kedykoľvek po 1. januári 2004, resp. po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení vznikne nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení vzhľadom na viac ako 50%-nú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a súčasne mu bude trvať nárok na čiastočný invalidný dôchodok, potom v zmysle § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení, odporkyňa musí rozhodnúť aj o nároku na výplatu jedného z týchto dvoch dôchodkov a zániku nároku na dôchodok, ktorý sa nevypláca.

Ochrana poberateľov čiastočných invalidných dôchodkov, priznaných podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, obsiahnutá v § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení spočíva v tom, že v prípade žiadosti o priznanie invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení (teda žiadosti o vyšší dôchodok z titulu zvýšenia miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 50%), podanej po preskúmaní trvania invalidity podľa § 263a ods. 1, 2 zákona o sociálnom poistení invalidita musí byť posúdená podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, ale súčasne musí byť posúdené aj trvanie čiastočnej invalidity podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 (v danom prípade podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení).

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne v zmysle vyššie uvedeného doplniť dokazovanie o posúdenie miery poklesu schopnosti navrhovateľky podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, v rámci ktorého posudkový lekár posúdi aj trvanie invalidity podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, rozhodnúť o nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 zákona o sociálnom poistení a v prípade, že taký nárok vznikne, rozhodnúť aj o súbehu dávok v súlade s § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

55.
ROZHODNUTIE

Ak je príspevok za službu, priznaný ako dávka sociálneho zabezpečenia, považovaný za výsluhový dôchodok, môže od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) len vtedy, ak jeho výška zodpovedá výške starobného dôchodku, primeranej dobe trvania služobného pomeru.

Pri určení výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2009, sp. zn. 9 So 214/2008)

Krajský súd v T. rozsudkom z 19. augusta 2008 zrušil rozhodnutie odporkyne z 20. apríla 2007, ktorým podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a § 259 a § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľovi starobný dôchodok v sume 9494 Sk s účinnosťou od 20. januára 2004 a tento ďalej zvýšila na 11 776 Sk. Uvedeným rozhodnutím do doby zamestnania na nárok na starobný dôchodok s poukazom na § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení nezahrnula dobu profesionálnej služby v ozbrojených zboroch v rozsahu 15 rokov a 120 dní. Odporkyňa uviedla, že navrhovateľovi bol podľa § 110 a § 111 zákon č. 100/1970 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) priznaný príspevok za službu s účinnosťou od 1. októbra 1983, ktorý bol v nasledujúcich rokoch upravovaný a valorizovaný v súlade s osobitnými predpismi a 1. júla 2002 bol v zmysle § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok; doba výkonu základnej vojenskej služby a doba služobného pomeru od 1. júna 1968 do 30. septembra 1983 boli zhodnotené na nárok a výšku výsluhového dôchodku, táto dávka sa vypláca z príspevkov sociálneho poistenia v zmysle § 95 zákona č. 328/2002 Z. z. ako výsluhová dávka, preto nie je možné tieto doby zohľadniť pre nárok na starobný dôchodok (§ 21 ods. 3 zákon o sociálnom zabezpečení). Odporkyňa uviedla, že týmto realizovala rozsudok Najvyššieho súdu 5 So 28/2005 z 20. júla 2006.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že prvé rozhodnutie o žiadosti o starobný dôchodok krajský súd rozsudkom z 11. januára 2005, sp. zn. 36Sd/76/2004 potvrdil, ale odvolací súd rozsudkom z 20. júla 2006 sp.zn. 5 So 28/2005 zmenil rozsudok krajského súdu a rozhodnutie odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie po zistení, že príspevok za službu priznaný podľa § 110 a nasl. zákona č. 100/1970 Zb. prekvalifikovaný na výsluhový dôchodok podľa § 120 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. nie je starobným dôchodkom, ani dôchodkom za výsluhu rokov, aj keď sa posudzuje ako výsluhový dôchodok od účinnosti zákona č. 222/2003 Z. z. Právna úprava, podľa ktorej táto dávka nemá byť zhodnotená v dôchodkovej dávke dvakrát, však nemôže znamenať stanovenie iných (menej výhodných) podmienok pre posúdenie vzniku, trvania a výšky nároku na starobný dôchodok. Výsluhový dôchodok je špeciálna dávka dôchodkového zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zborov, ktorá spomedzi všetkých dôb zamestnania umožňuje zohľadniť len dobu výkonu služby. Na druhej strane starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok je všeobecná dávka dôchodkového zabezpečenia, nárok na ktorú vzniká za podmienok uvedených v § 20 a nasl. zákona o sociálnom zabezpečení; výsluhový dôchodok a starobný dôchodok, resp. pomerný starobný dôchodok nie sú dôchodky rovnaké, a preto výsluhový dôchodok a starobný dôchodok, resp. pomerný starobný dôchodok nemožno ľubovoľne zamieňať, lebo podmienky pre vznik alebo trvanie nároku na tieto dávky nie je rovnaký. V prípade navrhovateľa preto nemožno použiť § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré sa nevzťahuje na prípady, v ktorých sa štátna dávka poskytovaná ako náhrada za dobu služby po skončení služobného pomeru posudzuje ako výsluhový dôchodok, ale sama výsluhovým dôchodkom pôvodne nebola. Odporkyňa mala posúdiť samostatný nárok na starobný dôchodok okrem iného aj z hľadiska podmienok jeho vzniku, trvania a výšky so zreteľom na dobu profesionálnej služby započítanej v inom systéme sociálneho zabezpečenia. Krajský súd odporkyni tiež vytýkal, že nerespektovala právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozsudku najvyššieho súdu (250r OSP), ktorý jej v predchádzajúcom konaní uložil posúdiť samostatný nárok na starobný dôchodok so zreteľom na dobu profesionálnej služby započítanú v inom systéme sociálneho zabezpečenia.

S poukazom na čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky uviedol, že za správny možno považovať len taký výklad zákonných ustanovení, upravujúcich vznik nároku na starobný dôchodok, ktorý nebude mať za následok neodôvodnený znevýhodňujúci rozdiel v starobnom zabezpečení osoby, ktorá vykonávala službu v ozbrojených zložkách, v porovnaní s inými občanmi, ktorí službu v ozbrojenej zložke nevykonávali. Uviedol, že v ďalšom konaní bude povinnosťou odporkyne posúdiť samostatný nárok na starobný dôchodok so zreteľom na dobu profesionálnej služby, započítanú v inom systéme sociálneho zabezpečenia, zväziť, či aplikáciou § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení nedôjde k diskriminácii poistenca, ktorá sa prejaví rozdielom vo výške dôchodkovej dávky oproti iným poistencom, ktorí dávku zabezpečenia z osobitného systému dôchodkového poistenia nepoberajú a vysporiadať sa s námietkou, že použitie tohto ustanovenia je prípustné len vtedy, ak výsluhový dôchodok bol priznaný od počiatku a ak nedošlo k prekvalifikovaniu pôvodne priznanej inej dávky na výsluhový dôchodok, porovnať výšku takto stanoveného dôchodku a aj s prihliadnutím na poberaný výsluhový dôchodok zdôvodniť zákonnosť priznanej dávky s ohľadom na zákaz diskriminácie (čl.12 Ústavy).

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa včas odvolanie a žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne potvrdil. Namietala, že po doplnení dokazovania, vykonaného v dôsledku záverov zrušujúceho rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 5 So 28/05) po zhodnotení doby výkonu základnej vojenskej služby od 1. septembra 1961 do 25. septembra 1963 a doby služobného pomeru od 1. júna 1968 do 30. septembra 1983 pre nárok a výšku výsluhového dôchodku, v súlade s § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení túto dobu nezapočítala do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok z dôvodu, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. Za právne bezvýznamné považovala skúmanie, či navrhovateľovi bol priznaný výsluhový príspevok, ktorý sa považuje za výsluhový dôchodok, alebo mu bol od začiatku priznaný výsluhový dôchodok. Tvrdila, že právny názor krajského súdu, podľa ktorého je potrebné posúdiť samostatný nárok na starobný dôchodok so zreteľom na dobu profesionálnej služby započítanú v inom systéme sociálneho zabezpečenia, porovnať výšku takto stanoveného dôchodku aj s prihliadnutím na poberanú dávku výsluhového dôchodku a zdôvodniť zákonnosť priznanej dávky s ohľadom na vyriešenie otázky zákazu diskriminácie, nevychádza z príslušných ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení, ale je s nimi v priamom rozpore (§ 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení). Namietala, že krajský súd neuviedol ustanovenie, z ktorého vyplýva odporkyňi povinnosť porovnať výšku stanoveného dôchodku aj s prihliadnutím na poberanú dávku výsluhového dôchodku ani ustanovenie, z ktorého vyplýva spôsob vykonania porovnania.

Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne poukázal na skutočnosť, že posúdiť práva bývalých členov ozbrojených síl a ozbrojených zborov podľa zákona č. 328/2002 Z. z., ktorým bola skrátená doba pre vznik nároku na výsluhový dôchodok z 20 rokov služby na 15 rokov, by bolo možné iba vtedy, ak by tento zákon bol pre nositeľa takeého práva priaznivejší. Uvedený zákon je adresovaný iba tým príslušníkom ozbrojených síl a ozbrojených zborov, ktorí v čase nadobudnutia jeho účinnosti vykonávali aktívnu službu po dobu požadovanú pre priznanie nároku na výsluhový dôchodok, alebo tým, ktorí ju v uvedenej dobe nevykonávali, ale v nej o taký dôchodok požiadali. Namietal, že postupom odporkyne bol ukrátený na výške dôchodku o sumu viac ako 3000 Sk mesačne, o ktorú je súbeh výsluhového dôchodku s dôchodkom priznaným odporkyňou nižší ako dôchodok osôb, ktoré službu v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch nevykonávali. Závažným spôsobom bolo porušené aj ustanovenie čl. 12 Ústavy SR (zákaz diskriminácie pre výkon povolania). Počas služby príslušníka Zboru národnej bezpečnosti bol 5 509 dní zaradený v I. dôchodkovej kategórii a 91 dní v II. dôchodkovej kategórii. Dôvod, pre ktorý by mal mať za takúto službu finančné straty na dôchodku oproti osobám, ktoré službu nevykonávali, zo zákona nevyplyva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 110 až 114 zákona č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1970 Zb.“) od 1. januára 1971 do 9. marca 1992 a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti, a zvyšujú sa od tohto dňa o 2% tejto výšky za každý skončený rok trvania služobného pomeru.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní starobného dôchodku, pre výšku ktorého odporkyňa navrhovateľovi opätovne nezhodnotila dobu profesionálnej služby, odvolávajúc sa na § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v spojení § 259 a § 261 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom krajského súdu, že odporkyňa v novom konaní o žiadosti o starobný dôchodok nerešpektovala právny názor, vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. júla 2007, sp. zn. 5 So 28/2005, hoci ním bola a je viazaná (§ 250ja ods. 4 OSP). Samotná táto skutočnosť je postačujúcim dôvodom pre potvrdenie rozsudku krajského súdu.

Navrhovateľ, narodený 9. októbra 1942, požiadal o priznanie starobného dôchodku od 20. januára 2004.

Zo spisu vyplýva, že navrhovateľ vykonával profesionálnu službu policajta viac ako 15 rokov a po jej skončení 30. septembra 1983 mu bol od 1. októbra 1983 priznaný príspevok za službu podľa § 110 a § 111 zákona č. 100/1970 Zb. (ďalej len „príspevok za službu“), ktorý má charakter štátnej sociálnej dávky.

Pokiaľ § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. príspevky za službu, na ktoré vznikol nárok podľa § 110 až 114 zákona č. 100/1970 Zb. používa termín „považuje sa“, podľa názoru odvolacieho súdu aj naďalej takýto príspevok za službu podľa § 124 ods. 4 zákona č. 328/2002 Z. z. má charakter štátnej sociálnej dávky a nie je výsluhovým dôchodkom podľa § 38 a nasl. zákona č. 328/2002 Z. z., hoci sa za taký dôchodok považuje. Z právnej úpravy možno vyvodiť, že cieľom zákona tu zrejme bolo zabezpečiť ďalšie poskytovanie dávok výsluhového zabezpečenia, ktoré zákon č. 328/2002 Z. z. nepozná, a ktoré neprevzal z predchádzajúcich právnych predpisov, týkajúcich sa výsluhového zabezpečenia policajtov. Tomuto záveru nasvedčujú aj prechodné ustanovenia § 156 ods. 6 zákona č. 410/1991 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky a § 284 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 73/1998 Z. z.“) o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície, v zmysle ktorých príspevok za službu sa považoval za príspevok za službu podľa zákona č. 410/1991 Zb., resp. za výsluhový príspevok podľa zákona č. 73/1998 Z. z.

Podľa § 110 ods. 4 zákona č. 100/1970 Zb. v spojení s § 156 ods. 6 zákona č. 410/1991 Zb. a s § 284 ods. 2 a § 210 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. pred účinnosťou zákona č. 328/2002 Z. z. nárok na príspevok za službu (výsluhový príspevok) patril najdlhšie do dosiahnutia 60 rokov veku, t.j. veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

V tejto súvislosti nemožno ponechať bez povšimnutia ani skutočnosť, že navrhovateľ ukončil výkon služby policajta v roku 1983 a určenie výšky príspevku za službu (§ 111 zákon č. 100/1970 Zb.) je rozdielne od spôsobu stanovenia výšky výsluhového dôchodku (§ 39 zákon č. 328/2002 Z. z.).

Z dôvodovej správy k návrhu § 137 ods. 1 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že zákon mal založiť nárok na výsluhový dôchodok najneskôr ku dňu splnenia vekovej podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok všeobecnými predpismi o sociálnom zabezpečení (poistení).

Ustanovenie § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení bolo zmenené s účinnosťou od 1. júla 2003 zákonom č. 222/2003 Z. z.

Podľa § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. profesionálnemu vojakovi sa do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok nezapočítava profesionálna služba, ak túto službu vykonával v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok alebo ak policajtovi, profesionálnemu vojakovi a vojakovi prípravnej služby bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok.

Vzhľadom na vyššie uvedený záver, podľa ktorého sa príspevok za službu za výsluhový dôchodok iba považuje, podľa názoru odvolacieho súdu neexistuje rozumný dôvod, pre ktorý by odporkyňa pri posudzovaní nároku navrhovateľa na starobný dôchodok mala použiť ustanovenie § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení 100/1988 Zb.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2002 Z. z., vyplýva, že právna úprava mala zabezpečiť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok i dávky výsluhového zabezpečenia považované za výsluhový dôchodok podľa § 124 zákona č. 328/2002 Z. z. plnili funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Súčasne bolo cieľom zákona č. 328/2002 Z. z. dosiahnuť právny stav, podľa ktorého by pomerná výška výsluhového dôchodku bola vyššia, ako keby policajtom bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia. Z tohto zámeru teda vyplýva, že cieľom zákona bolo vytvorenie stavu, pri ktorom by súčet výsluhového dôchodku a starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho poistenia bol vyšší, resp. aspoň rovnaký ako suma starobného dôchodku poistenca, ktorý mal všetky doby zamestnania hodnotené len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia).

Odvolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že v zmysle článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č.128), vyhláseného v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“) ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie ustanoveného veku), môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť, a to najviac o sumu, ktorá neprevyšuje sumu výsluhového dôchodku (príspevku za službu považovaného za výsluhový dôchodok).

Príspevok za službu ako dávka sociálneho zabezpečenia považovaný za výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení (zabezpečení) plniť funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia (zabezpečenia) vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že na účely stanovenia výšky starobného dôchodku je potrebné do doby dôchodkového poistenia započítať aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu. Až po takom stanovení výšky starobného dôchodku možno sumu starobného dôchodku krátiť o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil (§ 219 OSP).

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o nároku navrhovateľa na starobný dôchodok od 20. januára 2004 rozhodnúť znovu, pričom na účely stanovenia výšky starobného dôchodku do doby dôchodkového poistenia navrhovateľa započíta aj doby, hodnotené na účely príspevku za službu a až po takom stanovení výšky starobného dôchodku bude môcť starobný dôchodok krátiť v pomernej časti, zodpovedajúcej zhodnotenej dobe služby, maximálne však o sumu príspevku za službu, považovaného za výsluhový dôchodok.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo úspešný navrhovateľ také trov neuplatnil.

56.
ROZHODNUTIE

Slovenskému štátnemu občanovi, ktorý má nárok na starobný dôchodok a jeho výplatu len z českého systému sociálneho zabezpečenia, nemožno zamietnuť žiadosť o príplatok k starobnému dôchodku politickým väzňom z dôvodu, že nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok a jeho výplatu v slovenskom systéme sociálneho poistenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2009, sp. zn. 4 So 146/2008)

Krajský súd v Ž. rozsudkom z 22. mája 2008 zrušil rozhodnutie z 25. februára 2008, ktorým odporkyňa podľa § 2 ods. 1 a § 4 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 274/2007 Z. z.“) nepriznala navrhovateľovi príplatok k dôchodku a navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že príplatok k dôchodku, o ktorý navrhovateľ požiadal, sa nevypláca z prostriedkov Sociálnej poisťovne, ústredia, ale ako štátna sociálna dávka sa poskytuje z prostriedkov štátneho rozpočtu, a teda náklady na ňu hradí štát. Podľa názoru krajského súdu, za tohto stavu má navrhovateľ nárok na priznanie a výplatu požadovaného príplatku k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z. Zdôraznil, že ak odporkyňa nevypláca dôchodkovú dávku navrhovateľovi, nemôže byť táto skutočnosť na jeho ťarchu, rovnako ako nemôže byť na ťarchu navrhovateľa skutočnosť, že mu starobný dôchodok vypláca nositeľ poistenia v Českej republike (Česká správa sociálneho zabezpečenia), ktorá príplatok poskytuje iba občanom Českej republiky. Krajský súd vyslovil názor, že odporkyňa je povinná opätovne rozhodnúť o uplatnenom nároku navrhovateľa, priznať mu príplatok k dôchodku a je v jej pôsobnosti, aby prípadne v spolupráci so štátnymi orgánmi Slovenskej republiky žiadala kompenzáciu priznaného príplatku od nositeľa poistenia v Českej republike.

Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odporkyňa odvolanie, lebo nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu. Poukázala na skutočnosť, že z celého znenia zákona č. 274/2007 Z. z. vyplýva, že upravuje poskytovanie príplatku len k takému dôchodku, ktorý vypláca Sociálna poisťovňa alebo orgán Slovenskej republiky príslušný na výplatu dôchodku z výsluhového zabezpečenia, pričom zdôraznila, že už v § 1 tohto zákona, ktorý vymedzuje predmet zákona, je uvedené, že príplatok sa politickým väzňom poskytuje „za znevýhodnenie na trhu práce a nižší dôchodok“. Podľa názoru odporkyne, ak má Slovenská republika odškodňovať politických väzňov z dôvodu ich nižšieho dôchodku, môže ísť len o dôchodok vyplácaný podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, pretože ak by mala odškodňovať za nižší dôchodok aj poberateľov, ktorým dôchodok vypláca iný štát, muselo by to byť výslovne upravené. Zdôraznila, že z ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. vyplýva, že politickému väzňovi vznikne nárok na príplatok k dôchodku, ak má nárok na výplatu starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, ktorý vypláca Sociálna poisťovňa alebo ak má nárok na výplatu výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku alebo invalidného dôchodku, ktorý vypláca orgán príslušný na výplatu dôchodku podľa osobitného predpisu a ku dňu podania žiadosti o príplatok k dôchodku je štátnym občanom Slovenskej republiky a z textu poznámok pod čiarou k odkazom ^{2/} a ^{3/}, uvedeným v § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. vyplýva, že nejde o demonštratívny výpočet osobitných právnych predpisov, podľa ktorých sa dôchodky, ku ktorým príplatok k dôchodku politickým väzňom patrí, vyplácajú, ale o taxatívny výpočet osobitných právnych predpisov. Odporkyňa tiež zdôraznila, že podmienka, podľa ktorej príplatok podľa uvedeného zákona možno priznať len poberateľovi dôchodku, ktorému dôchodok vypláca orgán Slovenskej republiky, vyplýva aj z § 3 ods. 4 zákona č. 274/2007 Z.z., podľa ktorého sa príplatok zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že príplatok sa zlučuje s príslušným dôchodkom ku ktorému patrí, preto sa stáva dávkou v starobe a v invalidite alebo pozostalostnou dávkou. Následkom skutočnosti, že príplatok sa stáva súčasťou dôchodku, je zohľadnenie sumy príplatku aj na účely súbehu nárokov na výplatu dvoch dôchodkov, určenie sumy každoročnej valorizácie dôchodku a určenie sumy pozostalostného dôchodku. Odporkyňa zdôraznila, že z názvu zákona, ako aj z celého jeho textu jednoznačne vyplýva, že ide o príplatok k dôchodku, teda nemôže ísť o situáciu, že by príslušný orgán príplatok vyplácal samostatne. Z uvedeného je podľa odporkyne zrejmé, že správne rozhodla podľa § 2 ods. 1 a § 4

zákona č. 274/20007 Z. z., keď navrhovateľovi príplatok nepriznala, a preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie z 25. februára 2008 ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne sa domáhal prešetrenia predmetnej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Z o d ō v o d n e n i a :

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. oprávnená je fyzická osoba, ktorej sa vypláca starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, výsluhový dôchodok, invalidný výsluhový dôchodok alebo invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, ku dňu podania žiadosti o príplatok je štátnym občanom Slovenskej republiky, a ktorá bola

- a) najmenej 3 mesiace väznená, 3 mesiace vo výkone trestu odňatia slobody, 3 mesiace zaradená do vojenských táborov nútených prác alebo protiprávne násilne odviečená do bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík (ZSSR) a do táborov, ktoré mal ZSSR zriadené v iných štátoch počas najmenej 3 mesiacov a bola rehabilitovaná alebo odškodnená podľa osobitných predpisov alebo jej bol priznaný jednorazový finančný príspevok podľa osobitného predpisu,
- b) najmenej 3 mesiace zaradená do táborov nútených prác.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 274/2007 Z. z. príplatok sa zlučuje so starobným dôchodkom, predčasným starobným dôchodkom, invalidným dôchodkom, vdovským dôchodkom, vdoveckým dôchodkom, sirotským dôchodkom, výsluhovým dôchodkom, invalidným výsluhovým dôchodkom, vdovským výsluhovým dôchodkom, vdoveckým výsluhovým dôchodkom a sirotským výsluhovým dôchodkom.

Podľa § 4 ods.1 zákona č. 274/2007 Z. z. o nároku na príplatok, jeho sume rozhoduje a príplatok vypláca Sociálna poisťovňa a orgán príslušný na výplatu dôchodku podľa osobitného predpisu.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ 12. novembra 2007 požiadal odporkyňu o príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z.

Z potvrdenia Českej správy sociálneho zabezpečenia vyplýva, že navrhovateľ je poberateľom starobného dôchodku, ktorý mu bol priznaný jej rozhodnutím z 1. júna 1994, a to od 1. marca 1994 podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. a Zmluvy medzi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálnom zabezpečení č. 228/93 Zb.

V predmetnej veci bolo teda zistené, že navrhovateľ ako slovenský štátny občan s trvalým bydliskom v Slovenskej republike bol do roku 1994 zamestnávaný v Českej republike.

Česká republika a Slovenská republika vznikli k 1. januáru 1993 rozdelením spoločného československého štátu, ktorý charakterizoval jednotný systém dôchodkového poistenia, a tak z hľadiska vtedy platného práva bolo právne irelevantné, v ktorej časti československého štátu bol občan zamestnaný, resp. kde mal sídlo jeho zamestnávateľ.

Slovenská republika uzavrela s Českou republikou Zmluvu o sociálnom zabezpečení, ktorá nadobudla platnosť 3. mája 1993, pričom podľa jej čl. 34 ods. 1 bola predbežne vykonateľnou od 1. januára 1993. Z oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 175/1995 Z.z. vyplýva, že 8. januára 1993 bola podpísaná Správna dohoda o vykonávaní Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí č. 318/1994 Z. z.).

Podľa čl. 2 Správnej dohody, zástupcovia príslušných úradov a nositeľov zabezpečenia zmluvných štátov úzko spolupracujú pri vykonávaní zmluvy a tejto správnej dohody.

Úlohou súdu bolo vyriešiť právnu otázku, či možno priznať žiadateľovi príplatok k dôchodku podľa zákona č. 274/2007 Z. z. aj vtedy, ak mu bol dôchodok priznaný a vyplácaný len z českého systému sociálneho zabezpečenia.

Z pripojených spisov vyplýva, že odporkyňa žiadosti navrhovateľa o príplatok nevyhovela. V odôvodnení rozhodnutia uviedla, že nárok na príplatok k dôchodku navrhovateľovi nevznikol, pretože nie je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z., a to z dôvodu, že nie je poberateľom starobného, predčasného starobného ani invalidného dôchodku vyplácaného odporkyňou.

Odvolací súd právny názor odporkyne o použití § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. nepovažuje za správny. Z uvedeného ustanovenia totiž nevyplýva podmienka, že dôchodok musí navrhovateľovi vyplácať odporkyňa. S poukazom na túto skutočnosť nemožno navrhovateľa vylúčiť z okruhu oprávnených osôb, ako sa mylne domnieva odporkyňa. Podľa názoru odvolacieho súdu § 4 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z. nebráni odporkyňi, aby navrhovateľovi príplatok priznala a aby rozhodla o spôsobe jeho výplaty. Uvedený postup nevyklučuje ani § 3 ods. 5 uvedeného zákona, ktorý upravuje zlúčenie dôchodku a príplatku.

Odvolací súd ohľadne námietok odporkyne, že navrhovateľovej žiadosti o príplatok nemožno nevyhovieť, hoci splnil zákonné podmienky pre priznanie príplatku k dôchodku politickým väzňom v zmysle zákona č. 274/2007 Z. z., lebo poberá starobný dôchodok z českého systému sociálneho zabezpečenia, poukazuje na skutočnosť, že doterajší postup odporkyne nezodpovedá § 2 ods. 1 zákona č. 274/2007 Z. z., podľa ktorého navrhovateľovi nárok na príplatok vznikol a uvedený postup je aj v rozpore s účelom tohto zákona. Odvolací súd zároveň považuje uvedený postup odporkyne vo vzťahu k navrhovateľovi za diskriminačný, lebo ako občan bývalého Československa a zároveň ako občan Slovenskej republiky nemôže byť znevýhodnený oproti občanom, ktorých zamestnávateľ bol na území Slovenskej republiky len preto, že jeho zamestnávateľ sa v rozhodnej dobe nachádzal na území terajšej Českej republiky. Ide o špeciálnu situáciu, vyplývajúcu z rozdelenia spoločného štátu, na ktorú navrhovateľ nemohol mať dosah, a preto nemôže znášať nepriaznivé následky na uplatnenie svojich práv.

Podľa názoru odvolacieho súdu, problémy, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s technickým zabezpečením realizácie vyplatenia príplatku navrhovateľovi, bude potrebné riešiť v rámci samostatných rokovaní Sociálnej poisťovne s jej českým partnerom, t.j. Českou správou sociálneho zabezpečenia.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému navrhovateľovi, v zmysle § 151 ods. 1 veta druhá OSP ich náhradu nepriznal, lebo ich náhradu nežiadal.

57.

ROZHODNUTIE

Vznik nároku na náhradu za stratu na zárobku počas práceneschopnosti k 31. decembru 2003 a vznik nároku na jej výplatu nie je skutočnosťou, ktorá samotná môže vylúčiť vznik nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2008, sp. zn. 9 So 224/2008)

Krajský súd v T. rozsudkom z 20. augusta 2008 potvrdil rozhodnutie z 18. marca 2005, ktorým odporkyňa podľa § 88 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla, že navrhovateľ nemá nárok na úrazovú rentu s odôvodnením, že v dôsledku choroby z povolania zistenej 9. apríla 2003 mu ku dňu 31. decembra 2003 nevznikla strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, lebo jeho hrubý mesačný zárobok spolu s invalidným dôchodkom prevyšoval jeho priemerný hrubý zárobok pred vznikom škody a od 1. januára 2004 nedošlo u neho k podstatnej zmene pomerov v súvislosti s chorobou z povolania, čím nevznikla žiadna nová právna skutočnosť, ktorá by bola dôvodom na priznanie úrazovej renty.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd považoval za dostatočne preukázané, že choroba z povolania bola navrhovateľovi zistená 9. apríla 2003, v dôsledku čoho bol od 14. augusta 2003 preradený na ľahkú banskú dopravu bez nadmerného zaťažovania horných končatín. Tiež považoval za preukázané, že 19. septembra 2003 oznámil zamestnávateľ odporkyňi poistnú udalosť z dôvodu choroby z povolania navrhovateľa, zistenej 9. apríla 2003. Za preukázanú považoval aj skutočnosť, že navrhovateľ bol od 1. októbra 2003 evidovaný na úrade práce ako uchádzač o zamestnanie a rozhodnutím odporkyne z 15. decembra 2003 mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok na následky choroby z povolania vo výške 3876 Sk. Ďalej súd zistil, že navrhovateľ mal priemerný hrubý zárobok rozhodný pre výpočet náhrady za stratu na zárobku v II. štvrtroku 2003 v sume 18 888 Sk a 8. decembra 2004 požiadal o priznanie úrazovej renty. Zo záverov posudku posudkového lekára vyplýva, že navrhovateľovi bol zistený pokles pracovnej schopnosti v rozsahu 65% pre potreby určenia výšky úrazovej renty, ale z jeho záveru tiež vyplýva, že k 1. januáru 2004 nedošlo u navrhovateľa k zhoršeniu zdravotného stavu. Navrhovateľ nemal nárok na výplatu náhrady za stratu na zárobku v dôsledku zistenej choroby z povolania po skončení pracovnej neschopnosti k 31. decembru 2003. Na základe týchto zistení dospel krajský súd k záveru, že náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti sa navrhovateľovi v zmysle § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení netransformovala na úrazovú rentu a nevznikol mu ani nárok na úrazovú rentu podľa § 88 zákona o sociálnom poistení, lebo napriek tomu, že podľa posudku posudkového lekára pokles schopnosti navrhovateľa vykonávať doterajšiu činnosť je 65%, nedošlo u neho k zmene vo vývoji pracovnej schopnosti od 1. januára 2004, keď táto zmena bola už od zistenia choroby z povolania, t. j. od 9. apríla 2003. Krajský súd preto rozhodnutie odporkyne považoval za zákonné.

Rozsudok napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že po priznaní choroby z povolania v skutočnosti nebol preradený na inú prácu, bol preradený len formálne a vykonával tú istú prácu ako pred preradením, a za tejto situácie mal byť jeho zárobok posudzovaný ako zárobok, dosahovaný zvýšeným pracovným úsilím. Rozsudok krajského súdu považoval za nepreskúmateľný, preto navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo žiadal napadnutý rozsudok zmeniť, rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie. Súčasne žiadal, aby mu bola priznaná náhrada trov prvostupňového konania 19 338,90 Sk a trovy odvolacieho konania 1 969,50 Sk.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poukázala na skutočnosť, že podľa § 227 ods. 3 zákona o sociálnom poistení je navrhovateľ povinný preukázať skutočnosť, rozhodujúce pre vznik nároku na dávku, jej výplatu a výšku. K preradeniu navrhovateľa na ľahšiu prácu došlo 14. augusta 2003, odkedy mu mohla vzniknúť strata na zárobku. Pri výpočte náhrady na zárobku, ktorá navrhovateľovi patrila do 31. decembra 2003 sa vychádzalo z jeho zárobku pred vznikom škody, zo skutočného zárobku pred nezamestnanosťou a z výšky čiastočného invalidného dôchodku. Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa bolo podané dôvodne.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 88 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len "pokles pracovnej schopnosti").

Podľa § 272 ods. 3 zákona o sociálnom postení náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003. Na zvyšovanie úrazovej renty platí § 82 primerane.

Podľa § 272 ods. 5 zákona o sociálnom poistení v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. decembra 2003, sa po tomto dni rozhodne za obdobie do 31. decembra 2003 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a za obdobie po 31. decembri 2003 ako o úrazovej rente podľa tohto zákona. To platí aj na konanie o týchto náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.

Podľa § 200 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2003 (ďalej len „Zákonník práce“) náhrada za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti zamestnanca je rozdiel medzi priemerným zárobkom zamestnanca pred vznikom škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania a plnou sumou nemocenského.

Podľa § 200 ods. 2 Zákonníka práce náhrada škody podľa odseku 1 patrí aj pri ďalšej pracovnej neschopnosti z dôvodu toho istého pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Pritom sa vychádza z priemerného zárobku zamestnanca pred vznikom tejto ďalšej škody. Ak zamestnancovi pred vznikom tejto ďalšej škody patrila náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, poskytne sa mu náhrada podľa odseku 1 do sumy, do ktorej by mu patrila náhrada podľa § 201, keby nebol neschopný práce. Pritom sa za zárobok po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania považuje nemocenské.

Podľa § 201 ods. 1 Zákonníka práce náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity sa poskytne zamestnancovi v takej sume, aby spolu s jeho zárobkom po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania s pripočítaním prípadného invalidného dôchodku alebo čiastočného invalidného dôchodku poskytovaného z toho istého dôvodu sa rovnala jeho priemernému zárobku pred vznikom škody. Pritom sa neprihliada na zárobok zamestnanca, ktorý dosiahol zvýšeným pracovným úsilím.

Podľa § 201 ods. 4 Zákonníka práce náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti patrí zamestnancovi aj pri pracovnej neschopnosti z iného dôvodu, ako je pôvodný pracovný úraz alebo choroba z povolania. Pritom sa za zárobok po pracovnom úraze alebo po zistení choroby z povolania považuje zárobok, z ktorého sa určí suma nemocenského.

Odporkyňa rozhodla, že navrhovateľ nemá nárok na úrazovú rentu a poukázala na ustanovenie § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení s tvrdením, že navrhovateľovi nevznikla strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti ku dňu 31. decembra 2003 z dôvodu, že jeho hrubý mesačný zárobok spolu s invalidným dôchodkom prevyšoval jeho priemerný hrubý zárobok pred vznikom škody a od 1. januára 2004 nenastala podstatná zmena pomerov v súvislosti s chorobou z povolania zistenou 9. apríla 2003, a teda nevznikla žiadna nová právna skutočnosť, ktorá by bola dôvodom na priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona.

Zo spisu vyplýva, že navrhovateľovi bola 9. apríla 2003 zistená choroba z povolania (ochorenie kostí, kĺbov, šliach, nervov končatín z dlhodobého, nadmerného, jednostranného zaťaženia).

Z rozhodnutia však nemožno zistiť, na základe akých dôkazov odporkyňa dospela k záveru, že u navrhovateľa od 1. januára 2004 nedošlo k podstatnej zmene pomerov v súvislosti s chorobou z povolania ako novej právnej skutočnosti, odôvodňujúcej priznanie úrazovej renty podľa § 88 zákona o sociálnom poistení.

Z obsahu lekárskej správy a zo záverov posudku posudkového lekára, pobočky Sociálnej poisťovne P. (ďalej len „pobočka“) z 10. februára 2005 na strane 3 vyplýva, že navrhovateľ „je poškodený na účely § 88 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo v dôsledku choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles pracovnej schopnosti. Miera poklesu pracovnej schopnosti v percentách: 65 % Dátum vzniku: 1. január 2004“.

Sociálna poisťovňa, ústredie krajskému súdu 20. júna 2006 predložila časť administratívneho spisu, vrátane fotokópie posudku z 10. februára 2005, v ktorej na strane 3 okrem konštatovaní uvedených v origináli posudku sa nachádza text „K 1. januáru 2004 nedošlo k zhoršeniu zdravotného stavu.“ V administratívnom spise pobočky sa však nachádza len fotokópia, súhlasiacia s textom originálu posudku z 10. februára 2005. Vzhľadom na uvedené skutočnosti je sporný záver odporkyne, podľa ktorého od 1. januára 2004 nenastala podstatná zmena pomerov v súvislosti s chorobou z povolania a tento jej záver je v rozpore s obsahom spisov, čo by samo o sebe bolo dôvodom na zrušenie jej rozhodnutia (§ 250j ods. 2 písm. b/ v spojení s § 250q ods. 2 OSP).

Predčasný a obsahu administratívnych spisov nezodpovedajúci je i záver odporkyne, že navrhovateľovi nevznikla strata na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti ku dňu 31. decembra 2003 (z dôvodu že „jeho hrubý mesačný zárobok spolu s invalidným dôchodkom prevyšoval jeho priemerný hrubý zárobok pred vznikom škody“).

Navrhovateľ v opravnom prostriedku namietal, že mu patrila náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti do zárobku dosiahnutého v rozhodnom období (18 888 Sk). Z listu právneho zástupcu navrhovateľa z 24. novembra 2004 tiež vyplýva tvrdenie, že navrhovateľovi bola do 31. decembra 2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, a preto sa od 1. januára 2004 domáhal výplaty úrazovej renty v sume 7692 Sk brutto.

Z dokazovania vyplýva, že navrhovateľ bol čiastočne invalidný a od 14. augusta 2003 mu bol rozhodnutím odporkyne z 15. decembra 2003 priznaný čiastočný invalidný dôchodok 3876 Sk mesačne.

Z fotokópie Oznámenia poistnej udalosti, doručeného pobočke Sociálnej poisťovne P. 19. septembra 2003 vyplýva, že zamestnávateľ H. P., a.s., B. N. vyplatil navrhovateľovi náhradu škody v zmysle Zákonníka práce v plnej výške. Z uvedeného oznámenia nie je zjavné, aká konkrétna náhrada bola táto a za akú dobu a v akej výške bola vyplatená.

Z administratívnych spisov tiež nemožno zistiť, aké náhrady za zamestnávateľa odporkyňa navrhovateľovi vyplácala podľa § 44b ods. 1 zákona č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Sociálnej poisťovni“).

V administratívnych spisoch sa nenachádza doklad o tom, z akého dôvodu bol navrhovateľ práceneschopný v čase od 3. novembra 2003 do 31. decembra 2003. Dôvod práceneschopnosti je však právne významný pre posúdenie, či navrhovateľ mal v tomto období nárok na náhradu za stratu na zárobku počas práceneschopnosti (§ 200 Zákonníka práce) alebo na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti (§ 201 Zákonníka práce). Z obsahu korešpondencie (pravdepodobne zamestnancov odporkyne), založenej v spise pobočky pritom vyplýva, že náhrada za stratu na zárobku počas práceneschopnosti navrhovateľovi vyplatená nebola, ale za toto obdobie mu bola vyplatená náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti v celkovej výške 16 689 Sk. Pre posúdenie, či išlo o náhradu podľa § 200 alebo § 201 Zákonníka práce však v administratívnych spisoch odporkyne chýba doklad o dôvode práceneschopnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu poberanie náhrady za stratu na zárobku počas práceneschopnosti k 31. decembru 2003 samo o sebe nevyučuje vznik nároku na úrazovú rentu podľa § 88 zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd zastáva názor, že odporkyňa sa nemôže dovolávať povinnosti navrhovateľa preukázať jeho tvrdenia za situácie, keď sama pred 1. januárom 2004 vyplácala náhradu podľa § 201, resp. § 200

Zákonníka práce a má doklady, na základe ktorých mu túto náhradu vyplácala, a keď si sama mohla, resp. mala si zadovážiť potrebné podklady a vyplácať konkrétnu náhradu v správnej výške.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že odporkyňa nedostatočne zistila skutočný stav veci a jej rozhodnutie je i v rozpore s obsahom spisov. Rozhodnutie odporkyne preto nepovažoval za zákonné a podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. b/ a c/ OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne doplniť dokazovanie a zistiť, aké náhrady boli navrhovateľovi vyplácané k 31. decembru 2003, a to predovšetkým po zistení dôvodu práceneschopnosti navrhovateľa v období od 3. novembra 2003 do 31. decembra 2003 (z titulu choroby z povolania alebo z iného dôvodu), posúdiť, či mu v tomto období patrila náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti alebo počas práceneschopnosti (§ 200 a § 201 zákonníka práce), vykonať potrebné dokazovanie a vysporiadať sa s námietkou navrhovateľa, že od zistenia choroby z povolania, resp. od uznania čiastočnej invalidity nebol zaradený na ľahšiu prácu a vyšší zárobok dosahoval len zvýšeným úsilím, pričom potrebné doklady musia byť súčasťou administratívneho spisu. V prípade záveru o nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti k 31. decembru 2003 bude odporkyňa povinná postupovať podľa § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení. Pokiaľ sa v ďalšom konaní preukáže, že navrhovateľovi 31. decembra 2003 patrila náhrada za stratu na zárobku počas práceneschopnosti podľa § 200 Zákonníka práce, odporkyňa na základe posudku o poklese schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť rozhodne o nároku na úrazovú rentu od 1. januára 2004 podľa § 88 zákona o sociálnom poistení.

Navrhovateľ uplatnil nárok na náhradu trov konania pred krajským súdom v celkovej sume 19 338,90 Sk vrátane dane z pridanej hodnoty vo výške 3087,70 Sk vypočítanej zo sumy 16 251,20 Sk a náhradu trov odvolacieho konania v sume 1655 Sk + DPH 314,50 Sk, spolu 1969,50 Sk.

Navrhovateľ bol v konaní úspešný, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov za poskytnutú právnu službu v celkovej výške 435,26 € (13 112,75 Sk), podľa vyúčtovania advokáta (§ 151 ods. 1 OSP) a to za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia + podanie opravného prostriedku v roku 2005) 2x 1154 Sk podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) + 2x paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky po 150 Sk, za účasť na pojednávaní 4. júla 2007 1x 1371 Sk + paušál 178 Sk, za zastúpenie na pojednávaní 28. apríla 2008, ktoré bolo odročené bez prejednávania veci 1x 366,25 Sk (t.j. ¼ z odmeny podľa § 11 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 3 vyhlášky) + paušál 190 Sk, spolu celkovo tarifnú odmenu 4045,25 Sk, paušál 668 Sk + DPH 19% z priznanej tarifnej odmeny v sume 768,60 Sk podľa § 18 ods. 3 v znení účinnom do 31. mája 2009. Ďalej mu priznal náhradu cestovného na pojednávanie konané 4. júla 2007 služobným motorovým vozidlom advokáta Ford Focus v sume 1131 Sk (pri priemernej spotrebe 6,8 l/100 km za 130 km z P. do T. a späť pri cene benzínu Sk 36,90/l a 2,51 Sk/km, paušálnej náhrade 6,20 Sk/km, t.j. 8,71 Sk/km x 130 km = 1131 Sk), náhradu cestovného na pojednávanie konané 28. apríla 2008 služobným motorovým vozidlom advokáta Ford Focus v sume 1160,90 Sk (pri priemernej spotrebe 7,1 l/100 km za 130 km z P. do T. a späť pri cene benzínu Sk 38,50/l a 2,73 Sk/km, paušálnej náhrade 6,20 Sk/km, t.j. 8,93 Sk/km x 130 km = 1131 Sk) a náhradu za premeškaný čas podľa § 17 ods. 1 vyhlášky v celkovej sume 3684 Sk, (t.j. 297 Sk x 6 polhodín za cestu na pojednávanie 4. júla 2007 a späť, 317 Sk x 6 polhodín za cestu na pojednávanie 28. apríla 2008). Za 1 úkon právnej služby v odvolacom konaní (podanie odvolania) patrí navrhovateľovi náhrada 1465 Sk + paušál 190 Sk, spolu 1655 Sk.

Odvolací súd nepriznal navrhovateľovi náhradu trov v celej vyčíslenej výške, pretože daň z pridanej hodnoty podľa § 18 ods. 3 v znení účinnom do 31. mája 2009 možno priznať len z tarifnej odmeny, advokát vyčíslil aj trovy za pojednávanie dňa 22. októbra 2007, z ktorého sa ospravedlnil a nezúčastnil sa ho a za zastúpenie na pojednávaní 28. apríla 2008, ktoré bolo odročené bez prejednávania veci mu patrí len ¼ tarifnej odmeny.

V súlade s § 160 ods. 1 v spojení s § 149 ods. 1 OSP je odporkyňa povinná zaplatiť náhradu trov konania do rúk advokáta do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

58.

ROZHODNUTIE

Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov nemohol vzniknúť nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Uplatnenie nároku na dávku nemôže orgán sociálneho poistenia vylúčiť alebo obmedziť tým, že zanedbá povinnosť spísať so žiadateľom žiadosť o dávku na predpísanom tlačíve.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2009, sp. zn. 9 So 79/2009)

Krajský súd v B.B. rozsudkom z 12. februára 2009 zrušil rozhodnutie odporkyne, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku. Krajský súd z preskúmaného rozhodnutia zistil, že bolo vydané na základe posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky pre účely trvania nároku na čiastočný invalidný dôchodok a jeho výšku podľa zákonných kritérií upravených zákonom č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“). Zistil, že navrhovateľka bola poberateľkou čiastočného invalidného dôchodku podľa § 37 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom zabezpečení, ktorý sa od 1. januára 2004 v zmysle § 263 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) považuje za invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení. V odôvodnení uviedol, že zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyplýva, že by poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku, resp. invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení nemohol vzniknúť nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Práve naopak, možnosť súbehu týchto nárokov vyplýva z ustanovenia § 263a ods. 5 zákona o sociálnom poistení. Z uvedeného dôvodu krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok nebolo doložené dostatočne vykonaným dokazovaním. Posudkové komisie sociálneho zabezpečenia pobočky i ústredia Sociálnej poisťovne opomenuli posúdiť invaliditu navrhovateľky podľa § 71 zákona o sociálnom poistení napriek tomu, že sa domáhala invalidného dôchodku podľa tejto právnej normy a zaoberali sa iba posúdením trvania jej čiastočnej invalidity, resp. dôvodnosti jej zmeny na invaliditu len podľa § 263a zákona o sociálnom poistení. Krajský súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie odporkyne, je pre posúdenie správnosti a zákonnosti napadnutého rozhodnutia nedostačujúce. Nedostatočnosť zisteného skutkového stavu veci vyplýva z posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky na základe jej žiadosti z 21. októbra 2007 len podľa zákona o sociálnom zabezpečení, hoci pred rozhodnutím bola odporkyňa povinná vykonať dokazovanie aj z hľadiska § 70 zákona o sociálnom poistení. Až po takto vykonanom dokazovaní bolo povinnosťou odporkyne určiť výšku invalidného dôchodku navrhovateľky podľa oboch právnych noriem a rozhodnúť o výplate tej dávky dôchodkového poistenia, ktorá by bola vyššia, a v prípade ich rovnakých súm o výplate dávky, ktorú by navrhovateľka zvolila.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne podľa záveru krajského súdu zadovážiť posudok o invalidite podľa § 71 zákona o sociálnom poistení, v ktorom sa posudkový lekár vysporiada aj s tvrdeniami navrhovateľky o zhoršení zdravotného stavu a s novšími lekárskymi nálezmi a zároveň posúdi i trvanie jej čiastočnej invalidity podľa § 263a zákona o sociálnom poistení. Až na takom základe bude môcť rozhodnúť o jej nároku podľa § 70 zákona o sociálnom poistení i podľa § 263a ods. 1 a ods. 5 citovaného zákona. Krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne pre nedostatočné zistenie skutkového stavu a súčasne vyslovil právny názor, že žiadosť navrhovateľky o invalidný dôchodok z 21. októbra 2007 odporkyňa bez ďalšieho skúmania posúdila ako žiadosť o zmenu výšky vyplácanej invalidnej dávky, hoci z jej obsahu je zrejmé, že navrhovateľka sa ňou domáhala inej – novej dôchodkovej dávky za účinnosti zákona o sociálnom poistení. Aj keď nebola pobočkou sociálnej poisťovne vyzvaná na spísanie žiadosti o invalidný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení na predpísanom tlačíve, tento nedostatok v postupe odporkyne jej nemôže byť na ťarchu.

Odporkyňa v odvolaní proti rozsudku krajského súdu žiadala prvostupňový rozsudok zmeniť a jej rozhodnutie potvrdiť. Odporkyňa nesúhlasila s dôvodmi rozhodnutia a právnym názorom krajského súdu. Podľa odporkyne je nedôvodné a žiadnym ustanovením zákona o sociálnom poistení nie je dôvodná žiadosť navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku z 21. októbra 2007 v súvislosti so zhoršením jej zdravotného

stavu na základe žiadostí o priznanie invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení a posudzovanie jej zdravotného stavu podľa § 71 zákona.

Navrhovateľka žiadala prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z o d ō v o d n e n i a :

Zo spisov vyplýva, že na základe lekárskej správy z 27. apríla 2004 bol navrhovateľke odňatý čiastočný invalidný dôchodok pre nespĺňanie podmienok podľa zákona o sociálnom poistení. Po uverejnení nálezů Ústavným súdom Slovenskej republiky č. 460/2006 Z. z. bol zdravotný stav navrhovateľky opätovne posúdený podľa hľadísk, uvedených v zákone o sociálnom zabezpečení a § 263a zákona o sociálnom poistení so záverom, že nie je už čiastočne invalidná podľa § 37 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení a invalidita podľa zákona o sociálnom poistení navrhovateľke nevznikla. Trvanie čiastočnej invalidity bolo navrhovateľke zistené až po posúdení jej zdravotného stavu na základe podnetu samotnej navrhovateľky z 11. januára 2007. Podaním z 21. októbra 2007 požiadala o prehodnotenie jej dôchodku a priznanie plného invalidného dôchodku. Podľa názoru odvolacieho súdu preto krajský súd nepochybil, keď dospel k záveru, že uvedenou žiadosťou sa navrhovateľka domáhala dôchodkovej dávky podľa zákona o sociálnom poistení a zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by poberateľovi čiastočného invalidného dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení nemohol vzniknúť nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Pre zamietnutie takej žiadosti navrhovateľky si odporkyňa nezadovážila dostatok skutkových podkladov a v uvedenom závere sa odvolací súd s krajským súdom plne stotožňuje.

Z týchto dôvodov odvolací súd prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 OSP.

59. ROZHODNUTIE

Ak doba výkonu služby policajta zakladá nárok na výsluhový dôchodok, nemožno ju hodnotiť pri výpočte výšky starobného dôchodku vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Jej vylúčenie pre zistenie výšky dávky, na ktorú vznikne nárok vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia zodpovedá § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Obdobie výkonu služby policajta, ktoré pre výšku výsluhového dôchodku hodnotiť nemožno, lebo nezaložilo nárok na výsluhový dôchodok alebo nemalo vplyv na jeho výšku však treba hodnotiť vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia, lebo inak by časť týchto dôb poistenia nebola hodnotená v žiadnom z týchto systémov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2010, sp. zn. 4 So 11/2009)

Krajský súd v T. rozsudkom z 3. novembra 2008, potvrdil rozhodnutie z 9. júna 2008, ktorým odporkyňa podľa § 60 ods. 2, § 65 a § 293a ods. 3 a 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) priznala navrhovateľke starobný dôchodok vo výške 6736 Sk mesačne s účinnosťou od 5. decembra 2004.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že navrhovateľka vykonávala službu v ozbrojenom zbore (ďalej len „výkon služby policajta“) od 1. júla 1970 do 31. októbra 1986, teda v rozsahu zakladajúcom jej nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z., a preto postup odporkyne, ktorá z celkovej doby 40,2877 rokov dôchodkového poistenia pre výšku starobného dôchodku vylúčila dobu výkonu služby policajta, považoval za zodpovedajúci zákonu (§ 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení). Krajský súd zohľadnil skutočnosť, že navrhovateľke bol rozhodnutím Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 9. júna 2005 priznaný výsluhový dôchodok v sume 1377 Sk mesačne s účinnosťou od 5. decembra 2004.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie navrhovateľka. Poukázala na skutočnosť, že skoršie rozhodnutie odporkyne z 15. apríla 2005 najvyšší súd zrušil a vrátil odporkyni na ďalšie konanie s tým, aby odporkyňa vyčíslila výšku starobného dôchodku navrhovateľky bez zreteľa na vylúčené doby policajnej služby a uložil jej povinnosť vysvetliť dôvod prípadného rozdielu medzi takto vypočítaným starobným dôchodkom a súčtom dávok dôchodkového a výsluhového zabezpečenia navrhovateľky. V ďalšom najvyšší súd označil za správny len taký výklad § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, ktorý nebude viesť k neodôvodnenému rozdielu v starobnom zabezpečení navrhovateľky v porovnaní s inými občanmi, ktorí službu v ozbrojenej zložke nevykonávali. Navrhovateľka namietla, že pri skončení služobného pomeru nespĺnila podmienky pre priznanie príspevku za službu ako výsluhovej dávky, ktorá sa podľa zákona č. 328/2002 Z. z. považuje za výsluhový dôchodok. O výsluhový dôchodok nepožiadala v lehote podľa § 137 ods. 1 písm. a/ zákona č. 328/2002 Z. z. preto, lebo o existencii tohto zákona nevedela. O výsluhový dôchodok požiadala až po (prvom) rozhodnutí odporkyne o priznaní starobného dôchodku, v ktorom jej nezhodnotila dobu výkonu služby policajta. Osobitosť nárokov podľa zákona č. 328/2002 Z. z. spočíva podľa nej v zohľadnení osobitostí služby v ozbrojených zložkách, nie v umožnení diskriminácie pre túto službu. V tejto súvislosti navrhovateľka poukázala na rozdiel medzi súčtom priznaného starobného dôchodku a výsluhového dôchodku v porovnaní so súčtom výsluhového dôchodku a starobného dôchodku, ktorý mal byť podľa nej priznaný. Poistné za dobu výkonu služby bolo odvádzané v plnej výške Sociálnej poisťovni a odporkyňa nepreukázala, že by navrhovateľka v danom období bola poistená v inom systéme. Z uvedených dôvodov navrhovateľka žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vrátil odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľky nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v medziach žaloby a v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná.

Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, ak toto obdobie nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (zákona č. 328/2002 Z. z.).

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt nezískal v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. policajt a profesionálny vojak, ktorému sa skončil služobný pomer, má nárok na výsluhový dôchodok, ak služobný pomer trval najmenej 15 rokov.

Podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. výsluhový dôchodok je za 15 rokov trvania služobného pomeru 30% základu podľa § 60. Za 16. skončený rok trvania služobného pomeru a za každý ďalší skončený rok trvania služobného pomeru až do 20. skončeného roka trvania služobného pomeru vrátane sa výmera výsluhového dôchodku zvyšuje o 2% základu podľa § 60.

Podľa § 137 ods.1 zákona č. 328/2002 Z. z. policajtovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nespĺnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa prizná dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo 40, ak

- a) o to policajt požiada najneskôr do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona alebo
- b) splnil podmienku veku rozhodnú pre nárok na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľka bola príslušníčkou Zboru národnej bezpečnosti (ďalej len „policajt“) od 1. júla 1970 do 31. októbra 1986, teda v rozsahu zakladajúcom jej nárok na výsluhový dôchodok podľa § 137 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z.“), lebo pri skončení služobného pomeru jej nevznikol nárok na dávku výsluhového zabezpečenia. Tiež bolo preukázané, že výsluhový dôchodok vo výške 1377 Sk mesačne bol navrhovateľke priznaný s účinnosťou od 5. decembra 2004.

Podstatou návrhu na preskúmanie rozhodnutia odporkyne ako aj odvolania navrhovateľky proti rozsudku krajského súdu boli námietky, že o výsluhový dôchodok bola donútená žiadať a že úhrn jej starobného dôchodku (6736 Sk) a výsluhového dôchodku (1377 Sk) je nižší, ako keby mala priznaný iba starobný dôchodok zo všeobecného systému sociálneho poistenia podľa zákona o sociálnom poistení (10 540 Sk + zvýšenie podľa § 293a ods. 3 a 5 zákona o sociálnom poistení).

Vzhľadom na citované ustanovenia je nedôvodná námietka navrhovateľky, že o existencii zákona č. 328/2002 Z. z. nevedela, a preto do 31. decembra 2002 o výsluhový dôchodok nepožiadala.

Zo znenia § 137 ods.1 písm. b/ zákona č. 328/2002 Z. z. vyplýva, že navrhovateľke vzhľadom na dovŕšenie dôchodkového veku podľa § 65 ods. 6 písm. a/ zákona o sociálnom poistení vznikol nárok na výsluhový dôchodok 5. decembra 2004.

Odvolací súd zistil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky koná pod sp. zn. 9 Sžo/78/2008. o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v B. z 18. septembra 2008, ktorým bola zamietnutá jej žaloba proti rozhodnutiu vnútra Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 25. augusta 2005 o zamietnutí odvolania navrhovateľky a potvrdení prvostupňového rozhodnutia z 9. júna 2005 o priznaní výsluhového dôchodku od 5. decembra 2004 vo výške 1377 Sk mesačne, v ktorom výška výsluhového dôchodku bola určená za 16 skončených rokov služby.

Všeobecným predpisom o sociálnom poistení je zákon o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. V období trvania služobného pomeru navrhovateľky všeobecným predpisom o sociálnom zabezpečení bol zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení, resp. zákon č.121/1975 Zb. o sociálnom zabezpečení, v zmysle ktorých na dôchodkovom zabezpečení podľa týchto zákonov boli zúčastnení aj príslušníci bezpečnostného zboru (policajti).

Až do 30. júna 2003 boli policajti zúčastnení na dôchodkovom zabezpečení v rámci všeobecného systému sociálneho zabezpečenia (poistenia) bez obmedzenia (§ 6 ods.1 písm. b/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení); po tomto dátume sa policajtom v zmysle § 21 ods. 3 zákona o sociálnom zabezpečení v znení zákona č. 222/2003 Z. z. do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok nezapočítava profesionálna služba, ak túto službu vykonávali v rozsahu, zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok.

Zákon o sociálnom poistení nadobudol účinnosť 1. januára 2004.

Cieľom právnej úpravy bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení), výsluhový dôchodok policajtov plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).

Navrhovateľka vykonávala službu policajta od 1. júla 1970 do 30. septembra 1986 (16 rokov a 4 mesiace) v rozsahu, zakladajúcom jej nárok na výsluhový dôchodok z osobitného systému sociálneho zabezpečenia, ktorý od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení má charakter starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho poistenia.

Podľa názoru odvolacieho súdu preto zápočet doby výkonu služby policajta v rozsahu, ktorý založil navrhovateľke nárok na výsluhový dôchodok, nie je možné hodnotiť pre výšku starobného dôchodku navrhovateľky zo všeobecného systému sociálneho poistenia a jej vylúčenie v uvedenom rozsahu je v súlade s § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na skutočnosť, že podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. sa pre výšku výsluhového dôchodku hodnotia len skončené roky trvania služby, je zrejme, že obdobie výkonu služby policajta v rozsahu štyroch mesiacov od 1. júla 1986 do 30. septembra 1986 pre výšku výsluhového dôchodku hodnotené nebolo, teda v tomto rozsahu toto obdobie navrhovateľke nezaložilo nárok na výsluhový dôchodok.

Vychádzajúc zo znenia § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení odvolací súd dospel k záveru, že obdobie výkonu služby policajta od 1. júla 1986 do 30. septembra 1986 ako obdobie nezakladajúce nárok na výsluhový dôchodok malo byť hodnotené vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia pre výšku starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení. Iný záver by viedol k tomu, že napriek získaniu dôb poistenia v dvoch systémoch sociálneho zabezpečenia (poistenia) by časť týchto dôb nebola započítaná ani v jednom z týchto systémov. Prítom je zrejme, že v osobitnom systéme možno hodnotiť len skončené (celé) roky služby.

Posúdenie dôchodkového nároku osoby, ktorej vznikol nárok na dávku totožného charakteru tak zo všeobecného ako aj z osobitného systému sociálneho poistenia si vyžaduje spoluprácu nositeľov sociálneho poistenia oboch systémov a vzájomné poskytnutie si informácií. Aj keď sa v dávkovom spise odporkyne nachádza oznámenie Ministerstva vnútra o zhodnotení doby služby navrhovateľky od 1. júla 1970 do 30. septembra 1986 ako doby trvania služobného pomeru, odporkyňa pre konečné rozhodnutie o priznaní starobného dôchodku pri zabezpečovaní podkladov rozhodnutia (§ 195 ods. 1 zákona o sociálnom poistení) mala vyžiadať od ministerstva vnútra, prípadne od samotnej navrhovateľky (§ 196 ods. 4 zákona o sociálnom poistení) potvrdenie o počte skončených rokov služby policajta, hodnotených na účely výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z.

Z preskúmaného rozhodnutia odporkyne vyplýva, že z doby poistenia hodnotenej pre výšku starobného dôchodku vylúčila nielen obdobie služby policajta od 1. júla 1970 do 30. júna 1986, aj obdobie

tejto služby od 1. júla 1986 do 30. septembra 1986, čo je v rozpore s § 60 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa pred rozhodnutím vo veci nežadovála dostatok podkladov a preto jej rozhodnutie považoval za nezákonné. Z uvedeného dôvodu preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ OSP rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne na základe rozhodnutia o priznaní výsluhového dôchodku, resp. na základe potvrdenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky o počte skončených rokov služby policajta, hodnotených na účely výsluhového dôchodku podľa § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. znovu rozhodnúť o priznaní starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom poistení. Pre výšku starobného dôchodku rozhodnúť do doby dôchodkového poistenia aj tú dobu policajnej služby, ktorá presahuje skončených 16 rokov služby, hodnotených v osobitnom systéme na účely výsluhového dôchodku. V novom rozhodnutí súčasne uvedie a zdôvodní aj výpočet starobného dôchodku (vrátane jeho zvýšenia podľa § 293a ods. 3 a 5 zákona o sociálnom poistení) na ktorý by navrhovateľke od 5. decembra 2004 vznikol nárok, ak by jej všetky doby poistenia, vrátane celej doby výkonu služby policajta, boli zhodnotené pre nárok na starobný dôchodok iba podľa zákona o sociálnom poistení (teoretická výška starobného dôchodku).

Odporkyňa je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo úspešná navrhovateľka náhradu takých trov nežiadala (§ 250k ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP).

60.
ROZHODNUTIE

Ak dôjde legislatívno-technickou chybou pri vyhlasovaní úplného znenia zákona k rozporu medzi textom, ktorý schválila Národná rada Slovenskej republiky a textom, ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov, právne záväzný je autentický text zákona, ktorý sa stal hlasovaním zákonodarného zboru súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2009, sp. zn. 9 Sžo 47/2009)

Krajský súd v B.B. rozsudkom zamietol žalobu proti rozhodnutiam žalovaného, ktorými boli potvrdené rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu o priznaní a výške výsluhového dôchodku od 1. júna 2008 v sume 15 758 Sk a odchodného vo výške 329 805 Sk. Krajský súd dôvodil tým, že správne orgány postupovali správne pri výpočte dôchodkových dávok a podľa v tom čase platných predpisov. Zistil, že § 84 ods. 2 zákona č. 408/2006 Z. z. v úplnom znení nie je v súlade s § 84 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. V prípade, ak dôjde pri vyhlasovaní úplného znenia viackrát novelizovaného zákona legislatívno-technickou chybou k rozporu medzi pôvodným znením zákona, ktorý prijala Národná rada Slovenskej republiky a jeho úplným vyhlásením predsedom Národnej rady Slovenskej republiky, musí mať prednosť autentický text zákona, ktorý sa stal legislatívnym aktom zákonodarného zboru súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky.

Súd sa stotožnil s názorom žalovaného, že podľa § 84 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. platného a účinného v danom čase, policajtovi v stálej štátnej službe patrí služobný príjem, ktorý tvoria zložky uvedené pod písmenom a/ až t/. Pod písmenom s/ uvedeného ustanovenia zákona č. 73/1998 Z. z. od nadobudnutia jeho účinnosti, t.j. od 1. apríla 1998 je uvedený ďalší služobný plat (13. a 14) ako jedna zo zložiek služobného príjmu policajta. Podľa § 84 ods. 2 citovaného zákona, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a/ až m/ a o/ až r/; to neplatí, ak ide o príplatok podľa § 98 až 101 a peňažnú náhradu za služobnú pohotovosť podľa § 103, keď služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a/ až m/. Ďalší služobný plat uvedený pod písmenom s/ § 84 ods. 1 citovaného zákona, nie je súčasťou služobného platu a teda sa nezarátava do priemerného služobného platu rozhodného na zistenie základu na výpočet výsluhového dôchodku a odchodného.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca odvolanie a žiadal, aby odvolací súd zmenil prvostupňový rozsudok a žalobe vyhovel zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí. Dôvodil skutočnosťou, že pri vydaní úplného znenia zákona došlo ku chybe, ktorá do súčasnosti nebola odstránená. S prípadnými vadami pri uverejňovaní zákonov počíta priamo zákon, a to v § 9 ods. 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov, podľa ktorého tlačové chyby sa v Zbierke zákonov odstraňujú bezodkladne uverejnením redakčného oznámenia o ich oprave v Zbierke zákonov. Platí preto, že až do uverejnenia opravy je účinný zákon v uverejnenom znení. Uverejnený text je platný a účinný a takým je aj zákon č. 408/2006 Z. z., ktorým bolo vyhlásené úplné znenie zákona č. 73/1998 Z. z., podľa ktorého bol žalovaný povinný postupovať pri rozhodovaní o žalobcových nárokoch. Navyše, podľa jeho názoru možno použiť zásadu, podľa ktorej neskorší zákon neguje predchádzajúci (lex posterior derogat priori). Podľa zákona č. 1/1993 Z. z., zákony Národnej rady Slovenskej republiky sa vyhlasujú uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. V Zbierke sa uverejňujú aj úplné znenia zákonov. O všetkom, čo bolo uverejnené v Zbierke zákonov, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná. Všeobecne záväzný právny predpis nadobúda platnosť dňom ich vyhlásenia v Zbierke zákonov a účinnosť pätnástym dňom po ich vyhlásení, ak nie je v nich ustanovený neskorší deň nadobudnutia účinnosti. Tlačové chyby sa v Zbierke zákonov odstraňujú bezodkladne uverejnením redakčného oznámenia o ich oprave v Zbierke zákonov. Podľa žalobcovho názoru, práve úplné znenie zákona predpokladá, že boli splnené všetky náležitosti legislatívneho procesu. Tomuto nasvedčuje aj znenie § 2 zákona č. 1/1993 Z. z., podľa ktorého o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka, domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná. Žalobca preto tvrdil, že žalovaný bol povinný postupovať podľa uverejneného úplného znenia zákona č. 408/2006 Z. z.

Vzhľadom na tieto skutočnosti je podľa žalobcu zrejmé, že pokiaľ nebola v Zbierke zákonov uverejnená oprava úplného znenia zákona, v tomto prípade zákona č. 408/2006 Z. z., tento platí v uverejnenom znení. Nič na tom nemení skutočnosť, ktorú uvádza vo svojom odôvodnení žalovaný, a ktoré prevzal do svojho rozhodnutia aj krajský súd, že tento zákon neprešiel legislatívnym procesom.

S poukazom na vyššie uvedené žalobca tvrdil, že krajský súd nepostupoval v súlade so zákonom, keď jeho žalobu zamietol. Žalobca sa pri odchode do výsluhového dôchodku dôvodne spoliehal na to, že sa bude postupovať podľa platnej právnej úpravy, a tak podľa zákona č. 408/2006 Z. z., teda podľa znenia zákona, uverejneného v úplnom znení v Zbierke zákonov, pretože jeho nerešpektovanie je v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je základným princípom právneho štátu.

Žalovaný žiadal prvostupňový rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že zákon č. 73/1998 Z. z. bol do 31. mája 2008, kedy bol ukončený služobný pomer žalobcu, menený viacerými zákonmi, ani v jednej však nedošlo k takej zákonnej úprave, aby ďalší služobný plat tvoril zložku služobného platu. Podľa § 84 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z. služobný príjem policajta tvoria zložky uvedené pod písm. a/ až t/. Pod písm. s/ uvedeného ustanovenia zákona je uvedený ďalší služobný plat ako jedna zo zložiek služobného príjmu. Podľa žalovaného z hľadiska aplikácie ustanovenia § 84 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. je prioritné znenie obsiahnuté v zákone č. 73/1998 Z. z. a jeho zmenách. Úplné znenie zákona č. 73/1998 Z. z., uverejnené pod č. 408/2006 Z. z., ktoré vyhlásil predseda Národnej rady Slovenskej republiky nebolo výsledkom legislatívneho procesu (teda uvedený zákon nebol schválený Národnou radou Slovenskej republiky tak, ako to vyžaduje čl. 86 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky a Legislatívne pravidlá tvorby zákonov boli schválené Národnou radou Slovenskej republiky uznesením č. 519 z 18. decembra 1996 a uverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 19/1997 Z. z.) a z uvedeného dôvodu žalovaný namietal, že zákon, uverejnený pod č. 408/2006 Z. z. má len „informatívny“ charakter. Zmeny uverejnené v jeho texte neboli vykonané v legislatívnom procese schválením zákona, ktorý by zmenil znenie § 84 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z. z.

Predsedomi Národnej rady Slovenskej republiky nebola daná ústavná ani zákonná možnosť meniť svojim aktom zákon schválený Národnou radou Slovenskej republiky. Poukázal tiež na skutočnosť, že zákon, uverejnený pod č. 408/2006 Z. z. je „vyhlásený predsedom Národnej rady Slovenskej republiky tak, ako vyplýva zo zmien a doplnení“, pričom v žiadnej z vymenovaných novelizácií nedošlo k takej zákonnej úprave, aby ďalší služobný plat tvoril zložku služobného platu. Z dôvodu, že ďalší služobný plat uvedený pod písm. s/ nie je súčasťou služobného platu, nemožno ho započítať do priemerného služobného platu rozhodného na zistenie základu na výpočet výsluhového dôchodku a odchodného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania a dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je vecne správne, a preto ho podľa § 219 v spojitosti s § 250ja ods. 3 OSP potvrdil, pričom podľa § 219 ods. 2 OSP sa odvolací súd stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozsudku a považuje ich za svoje vlastné.

Odvolací súd ešte zdôrazňuje, že žalobca v žalobe a ani v odvolaní netvrdil, že by došlo riadnym legislatívnym postupom – schválením v Národnej rade Slovenskej republiky – k zmene vecného obsahu úpravy obsiahnutej v § 84 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. tak, že by zákonodarný orgán rozhodol, že ďalší služobný plat ako zložka služobného príjmu bol pre účely výpočtu výsluhového dôchodku právne významný. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že obsah § 84 ods. 1 uvedený v úplnom znení zákona nemožno odvodiť od novelizácií predmetného zákona, a preto žalovaný a ani prvostupňový súd nepochybili, ak vychádzali zo znenia § 84 ods. 1 písm. s/, ods. 2 zákona č. 73/1998 Z. z. v znení rozhodnom pre právne posúdenie veci tak, ako bolo v zákonodarnom zbore prijaté.

61. ROZHODNUTIE

Dovršenie dôchodkového veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok bez podania žiadosti o starobný dôchodok samo o sebe nezakladá právo na výplatu starobného dôchodku, a teda ani na jeho zvyšovanie za dobu odpracovanú po vzniku nároku.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2009, sp. zn. 9 So 92/2009)

Krajský súd v T. rozsudkom z 26. februára 2009 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 25. novembra 2008, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku za obdobie poistenia od 1. januára 2005 do 31. decembra 2005 z dôvodu, že navrhovateľ nie je poberateľom starobného dôchodku, ale je poberateľom invalidného dôchodku, ktorý sa len považuje za starobný dôchodok. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal za preukázané, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok 30. októbra 1999, o tento dôchodok, ani o jeho výplatu nepožiadal; od 1. januára 2005 sa jeho invalidný dôchodok podľa § 263 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) považuje za starobný dôchodok. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že § 261 ods. 3 uvedeného zákona sa vzťahuje len na tých poistencov, ktorým vznikol nárok na výplatu starobného dôchodku pred 1. januárom 2004 teda, že pre zvýšenie dôchodku nepostačuje, aby poistencovi vznikol nárok na starobný dôchodok pred uvedeným dňom, tak ako je tomu u navrhovateľa, ale musí byť splnená aj podmienka nároku na jeho výplatu.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ. Namietol, že nežiadal o zvýšenie invalidného dôchodku a tvrdil, že súd nevenoval náležitú pozornosť jeho podaniu.

Odporkyňa nepovažovala dôvody uvedené v odvolaní navrhovateľa za opodstatnené a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako správny potvrdiť. Poukázala na skutočnosť, že navrhovateľ požiadal o prepočet dôchodku od 1. januára 2005 do 31. decembra 2005, pričom mal nárok na výplatu invalidného dôchodku, ktorý sa od 1. januára 2005 považoval za starobný dôchodok, lebo dovŕšil vek 60 rokov pred 1. januárom 2004. Nárok na starobný dôchodok navrhovateľovi vznikol 30. októbra 1999, ale navrhovateľ o priznanie starobného dôchodku nepožiadal, nárok na jeho výplatu mu teda nevznikol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 261 ods. 3 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov poistencovi, ktorému vznikol nárok na výplatu starobného dôchodku pred 1. januárom 2004, zvyšuje sa starobný dôchodok za obdobie dôchodkového poistenia získané po 31. decembri 2003 do 31. júla 2006, ak tento zákon neustanovuje inak, počas poberania tohto dôchodku alebo jeho časti za každých 90 dní dôchodkového poistenia o 0,75 % priemerného mesačného zárobku, z ktorého sa vymeral starobný dôchodok.

Podľa § 263 ods. 9 zákona o sociálnom poistení invalidný dôchodok uvedený v odseku 1, ktorého poberateľ pred 1. januárom dovŕšil vek najmenej 60 rokov, ak ide o muža, alebo vek 57 rokov, ak ide o ženu, sa považuje od 1. januára 2005 za starobný dôchodok.

Podľa § 263 ods. 12 veta prvá zákona o sociálnom poistení invalidný dôchodok uvedený v odseku 9 sa po 31. decembri 2004 vypláca zo základného fondu starobného poistenia.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na zvýšenie dôchodku za dobu poistenia od 1. januára 2005 do 31. decembra 2005.

Z dávkového spisu vyplýva, že navrhovateľ je poberateľom invalidného dôchodku od 30. júna 1998. Dovŕšením dôchodkového veku 60 rokov 30. októbra 1999 splnil podmienky vzniku nároku na starobný dôchodok, o túto dávku nepožiadal a nevznikol mu nárok na jeho výplatu.

Navrhovateľovi bol doteraz vyplácaný invalidný dôchodok, ktorý sa od 1. januára 2005 iba považuje za starobný dôchodok na účely jeho výplaty zo základného fondu starobného poistenia.

Poberanie invalidného, ako aj starobného dôchodku je podmienené podaním žiadosti o dôchodok a podmienky jeho poskytovania vrátane podmienok jeho zvyšovania upravuje zákon. Samotné dovŕšenie dôchodkového veku, potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok navrhovateľa 30. októbra 1999, bez podania žiadosti o starobný dôchodok samo o sebe nezakladá právo na výplatu starobného dôchodku, a teda ani na jeho zvyšovanie za dobu odpracovanú po vzniku nároku.

Odporkyňa tvrdila, že navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok podľa § 21 v spojení s § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) s účinnosťou od 30. októbra 1999.

Nárok na výplatu starobného dôchodku však podľa § 94 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení vzniká až na základe podania žiadosti o priznanie starobného dôchodku.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd považoval preskúmané rozhodnutie odporkyne z 25. novembra 2008 za zákonné, preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd nepriznal účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľ v odvolacom konaní úspech nemal a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že navrhovateľ má kedykoľvek (a to i spätne) možnosť požiadať o priznanie starobného dôchodku a jeho zvýšenie za dobu poistenia od 1. januára 2005 do 31. mája 2005. V zmysle § 184 ods. 7 zákona o sociálnom poistení je odporkyňa povinná spísať žiadosť o dávku aj vtedy, ak sa domnieva, že fyzická osoba uvedená v odseku 1 nespĺňa podmienky nároku na dávku a nároku na jej výplatu, alebo ak žiadosť nie je doložená potrebnými dokladmi.

62.

ROZHODNUTIE

Pre slovenského nositeľa sociálneho poistenia je od účinnosti nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 záväzné vyjadrenie nositeľa sociálneho poistenia Poľskej republiky o započítaní doby poistenia, získanej na jeho území.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. novembra 2009, sp. zn. 9 So 6/2009)

Krajský súd v B. rozsudkom zo 17. júna 2008 v spojení s uzneseniami z 24. septembra 2008 a z 26. novembra 2008 zastavil konanie vo veci preskúmania rozhodnutia odporkyne z 9. júna 2005. Súčasne potvrdil rozhodnutie odporkyne z 3. júna 2004, ktorým odporkyňa podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) a podľa § 259, § 261 ods. 1 a § 293a ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 1. februára 2004 priznala navrhovateľke starobný dôchodok v sume 9761 Sk mesačne, ako aj rozhodnutie odporkyne zo 14. apríla 2007, ktorým odporkyňa podľa § 21 zákona o sociálnom zabezpečení a podľa § 259, § 261 ods. 1 a § 293a ods. 3 a 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a čl. 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č.1408/71 rozhodla, že navrhovateľke od 1. mája 2004 vznikol nárok na starobný dôchodok v sume 9761 Sk mesačne.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka požiadala o priznanie starobného dôchodku od 1. februára 2004, pričom dôchodkový vek 56 rokov dosiahla 2. januára 2000, teda za účinnosti zákona o sociálnom zabezpečení. Po dovŕšení dôchodkového veku bola navrhovateľka naďalej nepretržite zamestnaná a o priznanie starobného dôchodku požiadala od 1. februára 2004 za účinnosti zákona o sociálnom poistení. Konštatoval, že odporkyňa postupovala pri výpočte starobného dôchodku navrhovateľky i pri jeho úpravách v súlade so zákonom, keď dobu štúdia v Poľsku navrhovateľke nebolo možné hodnotiť v plnom rozsahu, lebo podľa čl. 45 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č.1408/71 členský štát započíta doby poistenia tak, akoby sa dosiahli podľa jeho právnych predpisov v prípade, že tieto doby poistenia sa započítavajú podľa právnych predpisov iného členského štátu, (v tej veci Poľskej republiky) a pre odporkyňu je záväzné potvrdenie poľského nositeľa poistenia o hodnotení doby štúdia navrhovateľky v rozsahu 19 mesiacov.

Rozsudok krajského súdu v potvrdzujúcej časti napadla navrhovateľka včas podaným odvolaním. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu a namietala, že jej nebola zhodnotená doba štúdia v Poľskej republike v plnom rozsahu 66 mesiacov. Poukazovala na skutočnosť, že doba štúdia jej bola v Poľskej republike zhodnotená v rozsahu 19 mesiacov len preto, že v Poľsku odpracovala iba 57 mesiacov. Z dôvodu, že podľa právnych predpisov Slovenskej republiky sa započítava do doby poistenia doba štúdia v celom rozsahu, mala jej byť doba štúdia na vysokej škole v Poľskej republike v rozsahu zvyšných 47 mesiacov započítaná pre výpočet dôchodku v Slovenskej republike.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že pri rozhodovaní o nároku na starobný dôchodok navrhovateľky prihliadala podľa čl. 45 nariadenia Rady (EHS) č.1408/71 i k dobám zamestnania získaným na území Poľskej republiky. Dobu štúdia navrhovateľky od 1. októbra 1961 do 31. marca 1967, ktorú získala v Poľskej republike jej hodnotili na základe formulára E 205 PL, vyhotoveného poľským nositeľom poistenia, podľa ktorého z doby štúdia v rozsahu 66 mesiacov, je možno ako dobu poistenia hodnotiť 19 mesiacov. Pri rozhodovaní o dôchodkovej dávke má odporkyňa zákonnú povinnosť riadiť sa údajmi uvedenými cudzím nositeľom sociálneho poistenia a nemôže ich meniť. Navrhovateľke preto nemožno hodnotiť zvyšných 47 mesiacov štúdia v Poľskej republike. Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal rozsudok krajského súdu v napadnutej časti bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Z odôvodnenia:

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľka ako občianka Poľskej republiky v čase od 1. októbra 1961 do 31. marca 1966 študovala na vysokej škole v Poľskej republike, bola tu zamestnaná od 2. októbra 1967 do 30. júna 1972 a následne sa presťahovala na Slovensko.

Navrhovateľka sa domáhala, aby jej bolo započítané ako doba štúdia na účely starobného dôchodku priznaného v Slovenskej republike v celom rozsahu 66 mesiacov, nielen v rozsahu odporkyňou hodnotených 19 mesiacov.

Z dôvodu, že navrhovateľka bola po dovŕšení dôchodkového veku 56 rokov nepretržite zamestnaná až do 31. januára 2004, odporkyňa posudzovala výšku jej starobného dôchodku podľa zákona o sociálnom zabezpečení, aj podľa zákona o sociálnom poistení a rozhodnutím z 3. júna 2004 jej starobný dôchodok priznala v sume 9 761 Sk mesačne, určenej podľa zákona o sociálnom poistení a pri určení jeho výšky neprihliadla na doby poistenia navrhovateľky v Poľskej republike.

V zmysle § 11 zákona o sociálnom zabezpečení pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku sa z dôb zamestnania a náhradných dôb získaných v cudzine, ak medzinárodná zmluva neustanovuje inak, hodnotí štúdium po skončení povinnej školskej dochádzky.

Pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa doby poistenia osôb, ktoré boli poistené tak na území Slovenskej republiky, ako aj na území Poľskej republiky, hodnotili na základe Dohovoru medzi Československou republikou a Poľskou republikou o sociálnom poistení z 5. apríla 1948, uverejneného v Zbierke zákonov pod č. 261/1948 Sb. (ďalej len „Dohovor“). Dohovor je medzinárodnou zmluvou, ktorá hodnotenie doby štúdia upravuje inak ako ustanovenie § 11 zákona o sociálnom zabezpečení.

V zmysle článku 14 ods. 1 Dohovoru v spojení s § 11 zákona o sociálnom zabezpečení a § 261 zákona o sociálnom poistení sa príspevkové obdobia a náhradné obdobia (doba štúdia) u osôb poistených na území oboch zmluvných štátov hodnotia len pre posúdenie splnenia podmienky potrebnej doby pre vznik nároku na starobný dôchodok.

Pre vymeranie starobného dôchodku, t.j. pre jeho výšku sa však podľa čl. 14 ods. 2 druhá veta v spojení s § 11 zákona o sociálnom zabezpečení a § 261 zákona o sociálnom poistení do úvahy berú len vnútroštátne doby poistenia, t.j. doby poistenia na území Slovenskej republiky.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti aj podľa názoru odvolacieho súdu odporkyňa rozhodnutím z 3. júna 2004 pri určení výšky starobného dôchodku k 1. februáru 2004 bez zohľadnenia doby štúdia v Poľsku postupovala v súlade so zákonom.

Vzhľadom na vstup Slovenskej republiky a Poľskej republiky do Európskej únie dňom 1. mája 2004 posúdila odporkyňa nárok na starobný dôchodok navrhovateľky ku dňu 1. mája 2004 podľa článku 46 ods. 2 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnané osoby, samostatne zárobkovo činné osoby a členov rodín pohybujúcich sa v rámci spoločenstva (ďalej len „Nariadenie“). Rozhodnutím zo 14. apríla 2007 rozhodla, že navrhovateľke vznikol od 1. mája 2004 nárok na starobný dôchodok v sume 9 761 Sk mesačne, pričom pri výpočte výšky dôchodku hodnotila dobu štúdia v rozsahu 19 mesiacov na základe potvrdenia o dobe poistenia vyhotoveného nositeľom poistenia v Poľskej republike; keďže suma takto vypočítaného dôchodku je rovnaká ako suma vypočítaná podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, v súlade s článkom 46 ods. 3 Nariadenia sa podľa tohto rozhodnutia navrhovateľke naďalej vypláca starobný dôchodok priznaný rozhodnutím z 3. júna 2004.

Z ustanovení článkov 45 a 46 ods. 1 a 2 Nariadenia vyplýva, že doby poistenia získané podľa predpisov dvoch členských štátov Európskej únie sa na účely posúdenia vzniku nároku na starobný dôchodok a na účely určenia výšky starobného dôchodku započítavajú podľa právnych predpisov toho členského štátu, v ktorom boli získané. To znamená, že pokiaľ nositeľ poistenia Poľskej republiky vo formulári E 205 PL osvedčil, že doba štúdia navrhovateľky sa považuje podľa právnych predpisov Poľskej republiky za dobu poistenia iba v rozsahu 19 mesiacov a sám túto dobu ako dobu poistenia nezhodnotil v plnom rozsahu trvania (66 mesiacov), potom odporkyňa ako nositeľ sociálneho zabezpečenia v Slovenskej republike bola údajmi formulára E 205 PL viazaná.

Z uvedených dôvodov aj odvolací súd dospel k záveru, že odporkyňa dobu štúdia navrhovateľky v Poľskej republike hodnotila pre výšku starobného dôchodku v rozsahu 19 mesiacov v súlade s platnými právnymi predpismi a krajský súd nepochybil, keď preskúmané rozhodnutia odporkyne potvrdil. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 OSP potvrdil.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, keďže navrhovateľka v odvolacom konaní nebola úspešná a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

63.

ROZHODNUTIE

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neobsahuje úpravu dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu dôchodcu, a preto od 1. januára 2004 nárok na zvýšenie dôchodku z tohto dôvodu už nemôže vzniknúť.

Po 31. decembri 2003 je možná výplata dôchodku upraveného z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu v takej výške, na ktorú bol dôchodok upravený, len počas nepretržitého trvania podmienok ustanovených v § 54 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2009, sp. zn. 9 So 24/2009)

Krajský súd v T. rozsudkom z 1. decembra 2008 zrušil rozhodnutie z 27. marca 2008, ktorým odporkyňa podľa § 112 ods. 4 a § 269 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa § 54 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o sociálnom zabezpečení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu. Krajský súd vychádzal zo zistenia, že navrhovateľka poberala sociálny dôchodok, ktorého suma bola od 16. augusta 2007 z dôvodu uzavretia manželstva znížená podľa § 112 ods. 4 a § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a § 54 zákona o sociálnom zabezpečení a že navrhovateľka sa z dôvodu rozvodu manželstva domáha obnovenia výplaty pôvodne priznaného sociálneho dôchodku vo výške podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa nesprávne použila § 112 ods. 4 aj § 259 ods. 1 a § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo navrhovateľke od 16. augusta 2007 nebola dávka odňatá, ale len znížená v dôsledku zmeny pomerov (uzavretia manželstva), pričom dávku priznanú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 treba naďalej posudzovať podľa týchto predpisov v súlade s § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení za použitia § 54 zákona o sociálnom zabezpečení. Ak u navrhovateľky došlo k zmene pomerov, odporkyňa mala v súlade s uvedenými ustanoveniami zvýšiť jej dôchodok na sumu 1,1 násobku životného minima. Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení nevyvodil, že by uzavretím manželstva 4. mája 2007 zanikol navrhovateľke nárok na dávku, priznanú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003. Naopak, nárok na dávku sa v čase uzavretého manželstva neuplatňoval v dôsledku zmeny pomerov, ale rozvodom manželstva od 1. februára 2008 sa nárok na uvedenú dávku začne opäť uplatňovať.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa včas odvolanie. Tvrdila, že podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa rozhoduje o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky za obdobie pred 1. januárom 2004. Podľa § 269 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa invalidný dôchodok upravený z dôvodu jediného zdroja príjmu po 31. decembri 2003 vypláca za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, a to v sume, v akej patrili k 31. decembru 2003. Navrhovateľke bol invalidný dôchodok znížený na základnú sumu 5988 Sk mesačne, lebo sa vydala a zvýšenie z dôvodu jediného zdroja príjmu jej už od 15. mája 2007 nepatrilo. Odporkyňa zdôraznila, že zákon o sociálnom poistení od 1. januára 2004 neumožňuje zvýšiť dôchodkovú dávku z dôvodu jediného zdroja príjmu, lebo také zvýšenie nepozná a neobsahuje ani prechodné ustanovenie o opätovnom zvýšení dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, ak toto zvýšenie, priznané do 31. decembra 2003, zaniklo po 1. januári 2004. Žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a preskúmané rozhodnutie potvrdil.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že nie sú dané podmienky ani na jeho potvrdenie ani na jeho zmenu.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 269 ods. 2 zákona o sociálnom poistení ak bol invalidný dôchodok upravený do 31. decembra 2003 z dôvodu jediného zdroja príjmu poberateľa tohto dôchodku a jeho rodinného príslušníka, tento dôchodok sa vypláca po 31. decembri 2003 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, a to v sume, v akej patrilo k 31. decembru 2003.

V § 269 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sú upravené podmienky nároku na výplatu dôchodku, zvýšeného z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu a jeho rodinného príslušníka a jeho výška na obdobie po 31. decembri 2003.

Podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa dávka vypláca v nižšej sume ak sa zmenia skutočnosťami rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Predmetom konania je zákonnosť rozhodnutia odporkyne z 27. marca 2008, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľky o zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu.

Z dávkového spisu odporkyne vyplýva, že navrhovateľke bol od 5. júna 1990 priznaný invalidný dôchodok podľa § 29 zákona o sociálnom zabezpečení. Tento invalidný dôchodok bol navrhovateľke upravený podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení od 26. mája 2003. Navrhovateľka 9. mája 2007 oznámila odporkyňi, že 4. mája 2007 uzavrela manželstvo s R. H. Rozhodnutím z 18. júna 2007, odporkyňa podľa § 112 ods. 4 a § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a podľa § 54 zákona o sociálnom zabezpečení od 16. augusta 2007 znížila invalidný dôchodok navrhovateľky na sumu 5988 Sk mesačne. Ďalším rozhodnutím z 18. júna 2007 (zmeneným rozhodnutím zo 7. augusta 2007) odporkyňa podľa § 236 ods. 1 písm. b/ zákona o sociálnom poistení uložila navrhovateľke povinnosť vrátiť 6160 Sk ako neprávom vyplatenú sumu na invalidnom dôchodku za obdobie od 16. mája 2007 do 15. augusta 2007. Obe rozhodnutia boli navrhovateľke doručené 18. júla 2007 a navrhovateľka ich napadla odvolaním z 18. júla 2007, doručeným odporkyňi 20. júla 2007 tak čo do výšky, na ktorú bol dôchodok upravený ako aj čo do povinnosti vrátiť preplatok na dôchodku. Odporkyňa na odvolanie reagovala len listom vedúceho oddelenia dôchodkových dávok IV z 8. augusta 2007, odvolanie však súdu nepostúpila.

Žiadosťou zo 16. februára 2008 sa navrhovateľka domáhala zvýšenia dôchodku na ktorý je odkázaná i jej maloletá dcéra, z dôvodu jediného zdroja príjmu, a to s účinnosťou od 1. februára 2008.

Z obsahu dávkového spisu vyplýva, že navrhovateľka je poberateľkou invalidného a nie sociálneho dôchodku.

Podľa § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Ustanovenie § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je ustanovením prechodného charakteru. Upravuje postup pri rozhodovaní o nárokoch na dávky a zmene ich sumy len za čas pred 1. januárom 2004, nemožno ho preto použiť na prípady, kedy je rozhodované o nároku na dávku, resp. o zmene sumy dávky za čas po 31. decembri 2003.

Z uvedeného dôvodu právny názor krajského súdu, že dávku priznanú podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 treba naďalej posudzovať podľa týchto predpisov v súlade s § 259 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nie je správny.

Odvolací súd pripomína, že je rozdiel medzi nárokom na invalidný dôchodok, nárokom na jeho zvýšenie podľa § 54 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení a nárokom na výplatu takto zvýšeného dôchodku.

Navrhovateľka má nárok na invalidný dôchodok od 5. júna 1990 a nárok na výplatu tohto dôchodku z dôvodu jej invalidity trvá doteraz.

Nárok na zvýšenie invalidného dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu bol do 31. decembra 2003 podmienený splnením podmienok, uvedených v § 54 zákona o sociálnom zabezpečení.

Nárok na výplatu dôchodku, v sume upravenej (zvýšenej) z dôvodu jediného zdroja príjmu je po 31. decembri 2003 podmienený splnením podmienok § 54 zákona o sociálnom zabezpečení.

Podľa § 54 ods. 2 zákona o sociálnom zabezpečení ak je na invalidný dôchodok, ktorý nedosahuje 1,1-násobok úhrnu súm životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom a ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom, odkázaný aj rodinný príslušník poberateľa takéhoto dôchodku, zvyšuje sa tento dôchodok na 1,1-násobok tejto sumy. Ak poberateľ takéhoto dôchodku alebo jeho rodinný príslušník má aj iný dôchodok alebo iný príjem a úhrn dôchodkov alebo úhrn dôchodku, prípadne dôchodkov a iných príjmov nedosahuje 1,1-násobok úhrnu súm životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom a ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom, zvyšuje sa dôchodok tak, aby úhrn dôchodkov alebo úhrn dôchodku, prípadne dôchodkov a iných príjmov sa rovnal 1,1-násobku úhrnu súm životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom a ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom. Ak podmienky zvýšenia dôchodku spĺňajú obaja manželia, zvýši sa dôchodok patriaci manželovi, a to spôsobom, ustanoveným v prvej vete. Na určenie iného príjmu platí rovnako § 52 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení.

Pre posúdenie nároku na výplatu invalidného dôchodku navrhovateľky v sume, v akej patril k 31. decembru 2003 je rozhodné, či úhrn dôchodkov a iných príjmov navrhovateľky (a jej rodinného príslušníka) po 31. decembri 2003 nepresiahol 1,1-násobok úhrnu súm životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom a ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom.

Pokiaľ by úhrn dôchodkov a iných príjmov navrhovateľky a jej rodinného príslušníka v období po 31. decembri 2003 presiahol 1,1-násobok súm životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu a ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu ustanoveného osobitným predpisom k 31. decembru 2003, potom by nárok navrhovateľky na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu i na výplatu dôchodku v takto upravenej sume zanikol.

Zákon o sociálnom poistení neobsahuje úpravu dôchodkov z dôvodu jediného zdroja príjmu, a preto od 1. januára 2004 nárok na zvýšenie dôchodku z tohto dôvodu už nemôže vzniknúť.

Ustanovenie § 269 ods. 2 zákona o sociálnom poistení je ustanovením prechodného charakteru. To znamená, že výplata dôchodku v sume, na ktorú bol upravený z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu, je možná len počas nepretržitého trvania podmienok ustanovených v § 54 zákona o sociálnom zabezpečení po 31. decembri 2003. Ak preto v období od 1. januára 2004 dôchodca prestane spĺňať podmienky ustanovené v § 54 zákona o sociálnom zabezpečení, jeho nárok na výplatu takto zvýšeného dôchodku zanikne.

Zákon o sociálnom poistení vo svojich prechodných ustanoveniach neupravuje možnosť obnovenia výplaty dôchodku v sume zodpovedajúcej úprave z dôvodu jediného zdroja príjmu po zániku nároku na jeho výplatu podľa § 269 tohto zákona.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že rozhodnutia odporkyne z 18. júna 2007 o znížení invalidného dôchodku od 16. augusta 2008 a o preplatku na dôchodku v spojení s rozhodnutím zo 7. augusta 2007 doteraz nie sú právoplatné. Opodstatnenosť zníženia invalidného dôchodku od 16. augusta 2007 je však pre posúdenie trvania nároku navrhovateľky na výplatu invalidného dôchodku v sume podľa § 269 zákona o sociálnom poistení rozhodujúca. Túto okolnosť krajský súd opomenul, teda vo veci rozhodol predčasne, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd o zákonnosti rozhodnutia odporkyne z 27. marca 2008 rozhodne znovu až po preskúmaní zákonnosti rozhodnutí odporkyne z 18. júna 2007 v spojení s rozhodnutím zo 7. augusta 2007,

prípadne po postúpení opravného prostriedku navrhovateľky z 18. júla 2007 odporkyňou súdu krajský súd zväží postup podľa § 112 ods. 1 OSP. V novom rozhodnutí krajský súd znovu rozhodne o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Aj odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že navrhovateľka má možnosť požiadať o priznanie dávok v hmotnej núdzi na príslušnom Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

64.
ROZHODNUTIE

Svojoľný krátkodobý odchod matky dieťaťa z nemocnice, v ktorej je po pôrode matka s dieťaťom hospitalizovaná (opustenie nemocničných priestorov), nemožno bez zisťovania ďalších skutkových okolností považovať za opustenie dieťaťa.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2009, sp. zn. 7 Sžso 8/2009)

Krajský súd v K. rozsudkom z 29. októbra 2008, zrušil rozhodnutie žalovaného zo 14. decembra 2006, ktorým zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v S. N. V. pracovisko v G. z 10. novembra 2006, o nároku na štátnu sociálnu dávku - príspevok pri narodení dieťaťa na mal. V. K., narodenú 7. októbra 2006. Vykonaným dokazovaním nepovažoval za dostatočne doložený záver, podľa ktorého žalobkyni nevznikol nárok na túto dávku vo výške 4460 Sk z dôvodu, že po pôrode bez súhlasu ošetrojúceho lekára svojoľne opustila a zanechala v zdravotníckom zariadení maloletú V. K., a preto nesplnila podmienky, uvedené v § 3 ods. 4 a v § 9 ods. 2 zákona č. 235/1998 Z. z. v znení zákona č. 471/2005 Z. z. o príspevku pri narodení dieťaťa, o príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá a ktorým sa menia ďalšie zákony (ďalej len „zákon o príspevku pri narodení dieťaťa“).

Podľa názoru krajského súdu sa správne orgány zamerali len na skutočnosť, či sú splnené zákonom stanovené podmienky na poskytnutie príspevku pri narodení dieťaťa, predovšetkým skúmali, či nárok na túto štátnu sociálnu dávku uplatnila osoba oprávnená. Uviedol, že pre rozhodnutie o žiadosti o príspevok nepostačuje oznámenie Nemocnice K., s. r. o. gynekologicko-pôrodnického oddelenia z 2. novembra 2006 o tom, že žalobkyňa opustila nemocnicu. Žalovaný nevykonával potrebné dokazovanie a neuviedol, prečo nepovažoval za potrebné vykonať dôkazy navrhnuté žalobkyňou a s námietkami žalobkyne sa dostatočne nevysporiadal.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalovaný a žiadal, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu žalobkyne zamietne.

Poukázal na skutočnosť, že príspevok pri narodení dieťaťa je štátnou sociálnou dávkou, prostredníctvom ktorej štát prispieva rodičom na zmiernenie ich počiatočných výdavkov vynaložených na zabezpečenie nevyhnutných potrieb novorodenca. Podmienky nároku na príspevok pri narodení dieťaťa vrátane lehoty na zánik nároku na tento príspevok upravuje zákon o príspevku pri narodení dieťaťa, a tento môže byť vyplatený len vtedy, ak sú splnené všetky príslušné podmienky nároku podľa vyššie citovaného zákona. Zdôraznil skutočnosť, že podľa § 3 ods. 4 zákona o príspevku pri narodení dieťaťa, nárok na príspevok nevzniká oprávnenej osobe uvedenej v § 2 písm. a) zákona o príspevku pri narodení dieťaťa, ak po pôrode bez súhlasu ošetrojúceho lekára opustila dieťa v zdravotníckom zariadení. Takéto konanie žalobkyne bolo doložené obsahom listu MUDr. J. K., primára gynekologicko-pôrodnického oddelenia Nemocnice K. s.r.o. z 2. novembra 2006, zaslaného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny S. N. V., pracovisko G. – oddeleniu štátnych sociálnych dávok. Z listu vyplýva, že žalobkyňa po pôrode bez súhlasu ošetrojúceho lekára opustila dieťa.

Žalobkyňa žiadala rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s ods.2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 1 ods. 1, 2 zákona o príspevku pri narodení dieťaťa je účelom zákona úprava poskytovania príspevku pri narodení dieťaťa (ďalej len "príspevok"), poskytovanie príplatku k príspevku a poskytovanie príspevku rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri deti alebo viac detí alebo ktorým sa v priebehu dvoch rokov opakovane narodili dvojčatá alebo viac detí súčasne (ďalej len "príspevok rodičom").

Príspevok je štátna sociálna dávka, ktorou štát prispieva na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca.

Podľa § 2 ods. 1 písm. a/ uvedeného zákona oprávnená osoba na uplatnenie nároku na príspevok, ak spĺňa podmienky podľa tohto zákona je matka, ktorá dieťa porodila.

Podľa § 3 ods. 1 a 4^{1/} zákona o príspevku pri narodení dieťaťa podmienky nároku na príspevok sú narodenie dieťaťa a trvalý pobyt oprávnenej osoby na území Slovenskej republiky.

Nárok na príspevok nevzniká oprávnenej osobe uvedenej v § 2 ods. 1 písm. a) alebo b), ak po pôrode bez súhlasu ošetrojúceho lekára opustila dieťa v zdravotníckom zariadení.

Zo spisov vyplýva, že žalovaný nezistil dostatočne skutočný stav vecí, potrebný pre rozhodnutie.

Ak je účelom zákona o príspevku pri narodení dieťaťa úprava poskytovania príspevku pri narodení dieťaťa, ako štátnej sociálnej dávky, ktorou štát prispieva na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca, potom základným predpokladom posúdenia podmienok na jeho poskytnutie je zabezpečenie lepšej starostlivosti o dieťa.

Medzi oprávnenými osobami na poskytnutie príspevku je okrem iných osôb matka dieťaťa. Príspevok pri narodení dieťaťa je však určený na zlepšenie materiálnych podmienok novorodenca poskytnutím príspevku osobe, ktorá sa oňho stará, t. j. matke (prípadne otcovi, alebo osobe, ktorej bol novorodenec zverený do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti resp. osvojiteľovi).

V § 3 ods. 4 zákona o príspevku pri narodení dieťaťa je stanovený dôvod, pre ktorý oprávnenej osobe (matke) nárok na tento príspevok nevznikne. Takýmto dôvodom je aj konanie matky dieťaťa, ktorá po pôrode opustí dieťa v zdravotníckom zariadení bez súhlasu lekára.

Pre posúdenie vzniku nároku na príspevok musel teda žalovaný zistiť, či boli splnené všetky predpoklady pre jeho poskytnutie, a teda musel zisťovať aj okolnosť, či matka dieťaťa svoje dieťa opustila.

Žalovaný mal zákonnú povinnosť riadne sa vysporiadať aj otázkou, či došlo k opusteniu dieťaťa spôsobom, ktorý predpokladá zákon o príspevku pri narodení dieťaťa. Pojem „opustenie dieťaťa“ nie je však v zákone o príspevku pri narodení dieťaťa samostatne definovaný.

Zo zásady jednotnosti právneho poriadku však vyplýva, že použitie uvedeného pojmu a výklad jeho obsahu musí byť rovnaký, ako v iných právnych predpisoch. Pojem „opustenie dieťaťa“ výslovne používa Trestný zákon. Za opustenie dieťaťa sa podľa tohto zákona považuje konanie, následkom ktorého nie je dieťa schopné samo si pomôcť a je ponechané svojmu osudu, teda konanie, v dôsledku ktorého osoba, v starostlivosti ktorej sa dieťa nachádza (v uvedenej veci matka dieťaťa) nemá záujem o dieťa sa niekedy v budúcnosti starať. V Trestnom zákone okrem splnenia tejto podmienky sa predpokladá aj prerušenie starostlivosti o dieťa za takých okolností, pri ktorých pre dieťa vzniká nebezpečenstvo ujmy na zdraví alebo smrti. Súčasné splnenie uvedených podmienok zakladá skutkovú podstatu trestného činu podľa § 206 Trestného zákona.

K splneniu oboch podmienok v prípade, keď sa dieťa nachádza bezprostredne po narodení v zdravotníckom zariadení, de iure, ani de facto nemôže dôjsť, lebo aj vtedy, ak matka krátko po pôrode z nemocnice odíde a prestane sa o dieťa starať, nevzniknú tým okolnosti, za ktorých by dieťaťu hrozilo nebezpečenstvo ujmy na zdraví alebo smrti, lebo dieťa je v opatere odborného personálu, ktorý zabezpečuje všetky jeho životné potreby.

Pre vymedzenie pojmu „opustiť“, použitého v zákone o príspevku pri narodení dieťaťa možno poukázať aj na vysvetlenie, uvedené v Krátkom slovníku slovenského jazyka. Táto jazyková pomôcka vykladá pojem „opustiť“ významom „zanechať (natrvalo) nejaké miesto, zanechať bez opory, odísť od niekoho, vzdať sa, zriecť sa niekoho“. Spoločným znakom týchto pojmov je skutočnosť, že musí ísť o stav trvalý.

Podľa názoru odvolacieho súdu pod pojem „opustiť dieťa“, ktorý je použitý v spomínanom ustanovení zákona a s naplnením ktorého zákon spája nesplnenie podmienky pre nárok na príspevok pri narodení dieťaťa, nemožno automaticky stotožňovať so situáciou, v ktorej sa matka dieťaťa bez súhlasu ošetrojúceho lekára po pôrode vzdiali zo zdravotníckeho zariadenia v ktorom je spolu s ním hospitalizovaná a o niekoľko dní sa k dieťaťu vráti, aj keď je jej konanie nad akúkoľvek pochybnosť porušením liečebného režimu a zanedbaním starostlivosti o dieťa, za ktoré môže znášať iné právne následky.

Bez skúmania ďalších okolností ako sú napr. napríklad dôvody, pre ktoré matka týmto spôsobom konala, aký bol jej úmysel, či a kedy sa pre dieťa vrátila a kde bolo a je dieťa po pôrode vychovávané, či sa stalo súčasťou rodiny svojej matky a podobne, však nemožno jednoznačne ustáliť, že matka dieťa skutočne opustila.

Žalovaný uvedené okolnosti dostatočne neskúmal a riadne neodôvodnil, prečo považoval odchod žalobkyne z nemocnice bez súhlasu ošetrojúceho lekára ako opustenie dieťaťa, najmä v situácii, keď sa žalobkyňa podľa vlastného tvrdenia pre svoje dieťa napokon vrátila.

Svojvoľný krátkodobý odchod matky dieťaťa z nemocnice, v ktorej je po pôrode matka s dieťaťom hospitalizovaná (opustenie nemocničných priestorov) nemožno bez zisťovania ďalších skutkových okolností považovať za opustenie dieťaťa.

Samotné oznámenie primára gynekologicko – pôrodnického oddelenia príslušnej nemocnice, že žalobkyňa odišla od svojho dieťaťa z priestorov nemocničného zariadenia, bez súhlasu svojho ošetrojúceho lekára môže byť jedným z dôkazov o takomto konaní matky, nie je však dôkazom postačujúcim pre záver, že žalobkyňa naozaj svoje dieťa opustila, bez skúmania ďalších okolností, za ktorých tak žalobkyňa urobila. Povinnosťou žalovaného bolo preto skúmať, či žalovaná ako matka dieťaťa mala v úmysle svoje dieťa trvalo opustiť, alebo či ho ponechala v opatere zdravotníckeho zariadenia s úmyslom neskôr sa k nemu vrátiť.

Za situácie, kedy zákon poskytnutie príspevku nepodmieňuje starostlivosťou o dieťa, ale vylučuje jeho poskytnutie v prípade, ak matka dieťaťa narodené dieťa opustí (teda nemá v úmysle trvalo sa o dieťa starať), nemožno považovať za dostačujúce dokazovanie, zamerané na skutočnosť, že matka bez súhlasu ošetrojúceho lekára opustila zdravotnícke zariadenie, lebo pojem „opustiť zdravotnícke zariadenie“ je iný ako pojem „opustiť dieťa“.

Treba pritom zdôrazniť, že v prípade, ak matka dieťaťa zanechá dieťa v zdravotníckom zariadení s úmyslom viac sa o dieťa nestarať, nárok na príspevok nevznikne a ustanovenie zákona, podľa ktorého takémuto protispoločenskému konaniu sa má zabrániť nevyplatením príspevku matke dieťaťa nemožno považovať za diskriminačné, lebo každá matka, bez ohľadu na svoje sociálne, etnické, spoločenské alebo kultúrne zázemie má povinnosť o svoje dieťa sa starať tak, ako je to uvedené aj v Zákone o rodine, pričom samotný pôrod dieťaťa nemožno považovať za skutočnosť, zakladajúcu nárok na poskytnutie príspevku.

Navyše z platnej právnej úpravy vyplýva, že príspevok pri narodení dieťaťa je určený na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením nevyhnutných potrieb novorodenca. Ak nevznikne nárok na tento príspevok matke dieťaťa, napr. ak je po matke vyhlásené pátranie, alebo matka zomrela, alebo ak bolo dieťa zverené do výchovy a opatery otca, resp. inej osobe do náhradnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, alebo bol daný súhlas na osvojenie, vzniká za podmienok ustanovených v zákone nárok na tento príspevok ďalším oprávneným osobám.

Z uvedeného vyplýva, že aj v prípade, ak sa o dieťa stará iná osoba, ako jeho matka, štát príspevok pri narodení dieťaťa poskytne a tým novorodencovi prispeje na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením jeho nevyhnutných potrieb.

Výklad § 3 ods. 4 zákona o príspevku pri narodení dieťaťa, ktorý použil žalovaný by novorodencov, ktorých matka na určitý čas ponechala v starostlivosti iných osôb (čo aj proti ich vôli) a vedela, že sa o jej dieťa postarajú, ukrátil o príspevok určený prioritne na pokrytie výdavkov spojených so zabezpečením ich nevyhnutných potrieb pre správanie ich matky, čo zrejme nebolo účelom zákona.

Súd prvého stupňa preto nepochybil, keď rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v ktorom mu uložil povinnosť vykonať ďalšie dokazovanie na okolnosti opustenia dieťaťa.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu žalovaného nevyhovel a rozsudok Krajského súdu v K. ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

V ostatných dôvodoch sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil aj s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, na ktoré súčasne poukazuje podľa § 219 ods. 2 OSP.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a ich náhradu účastníkom nepriznal, nakoľko žalobkyni žiadne trovy nevznikli, právna zástupkyňa žalobkyne si trovy odvolacieho konania neuplatnila a žalovaný v konaní nebol úspešný.

^{1/} §3 ods. 5 zákona č. 235/1998 Zb. v znení zákona č. 571/2009 Z. z. (s účinnosťou od 1. januára 2010)

65.
ROZHODNUTIE

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov v žiadnom ustanovení nepodmieňuje nárok na vdovecký dôchodok a jeho výplatu podmienkou výchovy dieťaťa od jeho narodenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. septembra 2009, sp. zn. 7 So 16/2009)

Krajský súd v B. rozsudkom zo 14. novembra 2008 zrušil rozhodnutie odporkyne z 15. februára 2008, ktorým zamietla žiadosť navrhovateľa o uvoľnenie výplaty vdoveckého dôchodku z dôvodu, že navrhovateľ nevychoval dieťa J. N. od jeho narodenia a tým nesplnil podmienku uvedenú v § 74 ods. 3 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z., o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Po doplnení dokazovania krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne vychádza z nesprávneho právneho názoru o podmienkach uvoľnenia výplaty vdoveckého dôchodku.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie odporkyňa. Namietala, že výplatu vdoveckého dôchodku možno uvoľniť len vtedy, ak vdovec preukáže, že dieťa vychovával od jeho narodenia. Žiadala preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 74 ods. 2 písm. c/ a d/ a ods. 6 zákona o sociálnom poistení vdovec má nárok na výplatu vdoveckého dôchodku počas jedného roka od smrti manželky.

Po uplynutí uvedeného obdobia má vdovec nárok na výplatu vdovského dôchodku aj vtedy, ak vychoval aspoň tri deti, alebo dovŕšil vek 52 rokov a vychoval dve deti, lebo na nárok vdovca na vdovecký dôchodok po manželke platí odsek 2 rovnako.

Podľa § 258 zákona o sociálnom poistení poistenkyni, ktorá v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2014 dovŕši dôchodkový vek podľa § 65 ods. 4 až 8, sa výchova dieťaťa posudzuje podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004.

Zo spisov vyplýva, že skutkové okolnosti posúdenia podmienok na výplatu vdoveckého dôchodku boli zistené dostatočne. Navrhovateľovi vznikol nárok na vdovecký dôchodok po nebohej manželke od 30. decembra 2005. Odporkyňa mu dávku vyplácala do 30. decembra 2006. Žiadosťou zo 7. februára 2008 navrhovateľ požiadal o uvoľnenie výplaty vdoveckého dôchodku od dovŕšenia 52 rokov, lebo vychoval dve deti, a to syna J., narodeného 1. októbra 1965, ktorého nezrušiteľne osvojil v roku 1974 mal ho vo výchove od 1. februára 1974 a dcéru L., narodenú 9. apríla 1975.

Aj odvolací súd považuje za nesprávny právny názor odporkyne, že dieťa je potrebné považovať za vychované (pre potreby uvoľnenia výplaty vdoveckého dôchodku) len vtedy, ak vdovec preukáže, že ho vychovával od jeho narodenia. Inštitút osvojenia je upravený v zákone o rodine a jeho podstatou je absolútny prechod rodičovských práv a povinností na osvojiteľa, ktorý vstupuje do práv a povinností rodiča dieťaťa. Platí to aj pre posudzovanie výchovy a výživy. Osvojiteľ sa zapisuje v knihe narodení ako rodič dieťaťa a zo žiadneho znenia právneho predpisu nevyplýva, že by sa splnenie podmienky výchovy pre nárok na výplatu vdovského dôchodku malo posudzovať inak, ako v čase, kedy sa výchova poskytovala.

Podmienky nároku na výplatu vdovského i vdoveckého dôchodku sú vymedzené aj podľa počtu vychovaných detí, pričom okrem iných dôvodov sa podmienka výchovy dieťaťa považuje a aj doteraz sa považovala za splnenú aj vtedy, ak sa rodič osobne stará alebo starala o dieťa vo veku do dosiahnutia plnoletosti aspoň desať rokov a aj vtedy, ak sa staral o dieťa aspoň tri roky pred dosiahnutím veku určeného pre vznik nároku na starobný dôchodok. Táto zásada má všeobecnú platnosť a vyjadruje predovšetkým mieru zásluhovosti, spojenú s výchovou detí po dobu aspoň troch rokov, z časového hľadiska viazanú na obdobie pred dovŕšením dôchodkového veku, ale nevylučujúcu z doby starostlivosti o dieťa aj dobu kratšiu ako 10 rokov, ak starostlivosť o dieťa trvá a dieťa ešte nedosiahlo vek 18 rokov, ako to v minulosti upravoval § 15 ods. 3 vyhlášky č. 149/1988 Zb. Iné podmienky pre posudzovanie splnenia podmienky výchovy dieťaťa v súčasnosti zákon nevymedzuje a zmena doteraz zaužívaného výkladu pojmu „výchova dieťaťa“ by mala za následok diskrimináciu detí osvojených oproti deťom, vychovávaných ich biologickými rodičmi. Uvedený výklad zodpovedá aj zneniu § 258 zákona o sociálnom poistení, ktorý v súčasnosti vymedzuje pojem „výchova dieťaťa“, aj keď k vymedzeniu tohto pojmu došlo v súvislosti s určením dôchodkového veku žien v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2014. Iná právna úprava v súčasnosti uvedený pojem nevysvetľuje, preto analogické požitie vysvetlenia tohto pojmu aj pre účely vdovského alebo vdoveckého dôchodku zodpovedá potrebám aplikácie zákona.

Nemožno preto považovať za správny právny názor odporkyne, že vdova alebo vdovec ako osvojiteľ nemôžu splniť podmienku výchovy dieťaťa, ak k osvojeniu dieťaťa nedošlo už pri jeho narodení (takýto postup je navyše reálne nemožný).

Aj podľa názoru odvolacieho súdu taký výklad § 74 ods. 3 písm. d) zákona o sociálnom poistení, ktorým odporkyňa nepovažovala osvojené dieťa za vychované osvojiteľom, lebo výchova netrvala od narodenia, nezodpovedá zákonu a prieči sa čl. II ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

V žiadnom ustanovení zákona o sociálnom poistení nie je uvedené, že nárok na výplatu vdoveckého dôchodku má vdovec len vtedy, ak vychovával dieťa od jeho narodenia. Taký rozširujúci výklad § 74 ods. 3 písm. d) zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa vyžaduje výchova dieťaťa od jeho narodenia je diskriminačný vo vzťahu k osvojiteľom detí a je v rozpore s povinnosťou odporkyne konať len to, čo jej zákon dovoľuje. Jej právnym názorom dochádza k inej úprave podmienok nároku na výplatu vdoveckého dôchodku, než je uvedená v zákone. Takýto postup odporkyne preto nezodpovedá zákonu a má za následok nezákonnosť rozhodnutia.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporkyne nevyhovел a rozsudok Krajského súdu v B. ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil. Z dôvodu, že sa stotožnil aj s jeho odôvodnením, podľa § 219 ods. 2 odvolací súd v podrobnostiach odkazuje na rozsudok súdu prvého stupňa.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a ich náhradu účastníkom nepriznal, nakoľko navrhovateľovi žiadne trovy nevznikli a odporkyňa v konaní nebola úspešná.

66.
ROZHODNUTIE

Za porušenie povinností v sociálnom poistení, vyplývajúcich z § 231 ods. 1 písm. f) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, nemožno považovať nepredloženie hlásenia obsahujúceho mesačné výkazy poistného a príspevkov na starobné a dôchodkové sporenie v elektronickej podobe.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. júla 2009, sp. zn. 7 Sžso 85/2008)

Krajský súd v T. rozsudkom z 10. septembra 2008 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovanej z 23. apríla 2008 o uložení pokuty vo výške 2000 Sk za to, že v mesiacoch október 2007 a november 2007 nezasielal mesačné výkazy poistného a príspevkov na starobné a dôchodkové sporenie elektronicou formou, ktorú určila žalovaná, ale na predpísaných tlačivách.

Krajský súd v odôvodnení uviedol, že povinnosť podávať hlásenia žalovanej elektronicou formou vyplývala priamo zo zákona, ktorý žalovanej umožňoval, aby hlásenia vyžadovala aj v inej forme, ako na predpísaných tlačivách. Tým, že žalovaná predpísala pre zasielanie hlásení aj žalobcovi elektronicú podobu a žalobca jej požiadavku nerešpektoval, porušil svoje zákonné povinnosti a pokuta za ich porušenie mu uložená v súlade so zákonom.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a rozhodnutie žalovanej zrušil. Namietal, že v rozhodnom období hlásenia zasielal na predpísaných tlačivách, tak, ako mu to zákon ukladal. Poukázal tiež na skutočnosť, že žalovaná sa riadila nesprávnym právnym názorom.

Žalovaná žiadala, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správny. Tvrdila, že žalobca neuviedol žiadne nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mohli mať za následok vecnú nesprávnosť rozhodnutia krajského súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250ja v spojení s § 246c OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 231 ods. 1 písm. f) a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamestnávateľ je povinný predkladať pobočke výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v členení na jednotlivých zamestnancov a na nemocenské poistenie, starobné poistenie a starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a rezervný fond solidarity a predkladať na výzvu organizačnej zložky sociálnej poisťovne podklady na zistenie správnej sumy poistného a príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

Povinnosti podľa odseku 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení je zamestnávateľ povinný plniť na tlačivách alebo inou formou, ktorých obsah a spôsob zasielania určí sociálna poisťovňa.

Podľa § 239 zákona o sociálnom poistení aj za porušenie povinností ustanovených v § 231 ods. 1 písm. f) a ods. 2 zákona o sociálnom poistení môže sociálna poisťovňa uložiť pokutu až do 500 000 Sk. Pri ukladaní pokuty sociálna poisťovňa zohľadní závažnosť porušenia povinnosti ustanovenej týmto zákonom.

Zo spisov vyplýva, že žalobca v mesiacoch október a november 2007 včas splnil svoju povinnosť predkladať pobočke výkaz poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny

mesiac v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie v členení na jednotlivých zamestnancov a na nemocenské poistenie, starobné poistenie a starobné dôchodkové sporenie, invalidné poistenie, úrazové poistenie, garančné poistenie, poistenie v nezamestnanosti a rezervný fond solidarity.

Požadované údaje však nezaslal žalovanej elektronickou formou, ktorú určila v príkaze generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne č. 54/2007 zo 6. júna 2007, určeného zamestnancom sociálnej poisťovne a ktorej formu oznámila žalobcovi v liste 22. júna 2007 s odvolaním sa na znenie § 231 ods. 2 zákona o sociálnom poistení.

Žalobca napriek uvedenej skutočnosti nezasielal požadované údaje elektronickou formou, ale na výkazoch v papierovej forme.

Žalovaná listom z 23. augusta 2007 oznámila žalobcovi, že v prípade, ak výkazy nebude zasielať elektronicky, môže mu byť uložená pokuta podľa § 239 zákona o sociálnom poistení.

Žalobca uvedenú požiadavku žalovanej v mesiacoch október a november 2007 nerešpektoval a opätovne predložil výkazy len na tlačivách. Žalovaná mu preto podľa § 239 zákona o sociálnom poistení uložila pokutu vo výške 2000 Sk, a to v dolnej hranici jej rozpätia.

Pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovanej bolo potrebné zistiť, či žalobca porušil povinnosti, uložené mu zákonom, za ktoré mohol byť proti nemu vyhovený sankčný postih.

Z § 231 ods. 2 zákona o sociálnom poistení vyplýva nad akúkoľvek pochybnosť zamestnávateľom, a teda aj žalobcovi, povinnosť predkladať povinné výkazy na tlačivách, ktoré vydá sociálna poisťovňa, alebo spôsobom, ktorý poisťovňa určí. Takéto znenie zákona znamená, že zamestnávateľ má na výber, akou formou chce žalovanej výkazy zasielať a poisťovňa mu nemôže jednostranne vnútiť spôsob, akým má svoju povinnosť plniť. Voľba spôsobu plnenia uvedenej právnej povinnosti je daná žalobcovi na výber, lebo formulácia citovaného zákonného ustanovenia by umožňovala odlišný právny výklad len vtedy, ak by z jeho znenia vyplývalo, že zamestnávateľ zasiela výkazy na predpísaných tlačivách, ak poisťovňa neurčí inak. Takúto formuláciu právnej povinnosti žalobcu vo vzťahu k poisťovni však zákon neobsahuje. Z jeho znenia nevyplýva právo žalobcu zasielať poisťovni tlačivá v papierovej forme len vtedy, ak poisťovňa neurčí inak, ale vyplýva z neho len alternatíva, že sa tak môže stať na tlačive, alebo inak, spôsobom, ktorý určí poisťovňa. Spôsob plnenia tejto zákonnej povinnosti je teda daná zamestnávateľovi na výber.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca si zvolil ako spôsob plnenia povinnosti podávať žalovanej hlásenia na predpísaných tlačivách a túto svoju zákonnú povinnosť aj riadne plnil. Žalovaná ho preto nemôže jednostranne nútiť, aby hlásenie podával elektronicky, lebo ho nemôže obmedzovať pri podnikaní vo výbere prostriedkov, ktoré na podnikanie potrebuje a tiež ho nemôže nútiť, aby získal kvalifikáciu, prípadne aby si zadovážil pracovníka, prípadne zmluvného partnera, ktorý by uvedené doklady zasielal žalovanej elektronicky. Elektronické oznamovanie údajov pre poisťovňu prichádza do úvahy len vtedy, ak si takúto formu komunikácie zamestnávateľ vyberie.

Žalovaný ako zamestnávateľ však nemienil komunikovať so žalovanou elektronicky, aj keď mu žalovaná uvedenú formu komunikácie nanucovala. Povinnosť podávať hlásenie podľa § 231 ods. 1 písm. f) žalobca splnil aj v mesiacoch október a november 2007 tým, že hlásenie podal na predpísanom tlačive.

Nepredloženie uvedeného hlásenia v elektronickej podobe nemožno preto považovať za porušenie povinností v sociálnom poistení, vyplývajúcich z § 231 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení, ako sa mylne domnieva žalovaná.

Skutok, ktorý žalovaná označuje za porušenie právnej povinnosti takýmto porušením nie je, a preto nebol zákonný podklad pre uloženie pokuty žalobcovi.

V rozhodnutí o uložení pokuty žalovaná označuje ako porušenie právnej povinnosti konanie žalobcu, ktoré porušením zákona nie je, preto mu za uvedené konanie nemohla byť uložená sankcia.

Keďže z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca bol postihnutý uložením sankcie za konanie, ktoré porušením právnej povinnosti nie je, nemožno považovať rozhodnutie správneho orgánu za zákonné.

Odvolací súd preto považuje za nesprávny právny záver súdu prvého stupňa podľa ktorého uloženie pokuty bolo odôvodnené skutočnosťou, že žalobca nesplnil svoju zákonnú povinnosť podávať hlásenia žalovanej elektronicky, hoci túto povinnosť splnil iným zákonom predpísaným spôsobom.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalobcu považoval za dôvodné a napadnutý rozsudok Krajského súdu v T. ako vecne nesprávny podľa § 250ja ods. 4 OSP zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 250k ods. 1 OSP a úspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal, lebo ich v lehote podľa § 151 ods. 2 OSP nevyčíslil a iné trovy konania žalobcovi zo spisu nevyplývajú.

67.
ROZHODNUTIE

Žiadne ustanovenie zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov neobsahuje ustanovenie o zvýšení dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, preto poberateľ takejto dôchodkovej dávky nemá povinnosť hlásiť poberanie dávky v hmotnej núdzi. Neoznámenie takejto skutočnosti nemožno považovať za dôvod pre vrátenie dávky poberanej neprávom alebo v nesprávnej výške.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 7 So 40/2009)

Krajský súd v T. rozsudkom z 3. decembra 2008 zrušil rozhodnutie z 29. októbra 2007 v spojení so zmenovými rozhodnutiami z 20. februára 2008 a z 13. marca 2008, ktorými odporkyňa uložila navrhovateľke povinnosť vrátiť neprávom vyplatenú sumu na vdovskom dôchodku v celkovej sume 16 632 Sk a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd napadnuté rozhodnutie, v spojení so zmenovými rozhodnutiami, považoval za vecne nesprávne. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa v konaní nepreukázala, že navrhovateľka nespĺnila povinnosť uloženú zákonom, alebo že vedela, alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej dávka vdovského dôchodku vyplatila vo vyššej sume ako patrila.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie odporkyňa, ktorá uviedla, že z § 227 ods. 2 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) bola navrhovateľka povinná preukázať skutočnosti, rozhodujúce na vznik nároku a na zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Poukázala na skutočnosť, že navrhovateľka v žiadosti o dávku uviedla, že nemá iný príjem a nie je zárobkovo činná, preto jej bol rozhodnutím z 15. mája 1992 priznaný vdovský dôchodok, ktorý bol súčasne od splátky za jún 1992 upravený podľa § 54 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) z dôvodu jediného zdroja príjmu. Rozhodnutie obsahovalo aj poučenie o ohlasovacej povinnosti. Odporkyňa poukázala aj na potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v T. z 23. januára 2007, podľa ktorého navrhovateľka je od 1. augusta 2006 poberateľkou dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi a z ktorého teda vyplýva, že navrhovateľka okrem vdovského dôchodku mala aj iný príjem. S poukazom na žiadosť o zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu z 13. februára 1992 ako aj s poukazom na rozhodnutie z 15. februára 1992 odporkyňa tvrdila, že navrhovateľka bola poučená o podmienkach nároku na zvýšenie dôchodku, a preto v súlade s § 236 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení vedela alebo musela z okolností predpokladať, že v období od 1. augusta 2006 do 30. júna 2007 jej bol vdovský dôchodok vyplatený vo vyššej miere ako patrilo, preto je povinná navyše vyplatenú sumu vdovského dôchodku vrátiť.

Navrhovateľka žiadala rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 264 ods. 1 zákona o sociálnom poistení vdove, ktorá má podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 nárok na vdovský dôchodok, vypláca sa vdovský dôchodok aj po tomto dni, ak spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ak bol vdovský dôchodok upravený do 31. decembra 2003 z dôvodu jediného zdroja príjmu poberateľa dôchodku, tento dôchodok sa vypláca po 31. decembri 2003 za podmienok ustanovených predpismi účinnými do 31. decembra 2003, a to v sume, v akej patrilo k 31. decembru 2003. Zvýšenie dôchodku podľa § 82 patrí k sume dôchodku pred jeho úpravou z dôvodu jediného zdroja príjmu.

Podľa § 4 vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 290/1994 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o sociálnom zabezpečení (ďalej len „vykonávacia vyhláška“) na účely nároku na úpravu dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu, sa iným príjmom rozumie príjem podľa osobitného predpisu ⁷⁾ okrem prídavkov na deti.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ až písm. c/, a ods. 2 písm. c/ a písm. d/ zákona č. 463/1991 Zb. o životnom minime za príjem na účely tohto zákona sa považujú

- a) príjmy fyzických osôb podľa osobitného predpisu ^{2a} po odpočítaní
 1. poistného na povinné zdravotné poistenie,
 2. poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie,
 3. príspevku do Fondu zamestnanosti Slovenskej republiky
 4. preddavku na daň alebo dane z príjmov fyzických osôb, ďalších výdavkov vynaložených na dosiahnutie, zabezpečenie a udržanie príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu ^{2b}.
- b) príjmy oslobodené od dane z príjmov fyzických osôb podľa osobitného predpisu ^{2b}, okrem
 1. prijatej náhrady škody, plnenia z poistenia majetku, plnenia z poistenia zodpovednosti škody,
 2. odmeny vyplácanej darcom za odber krvi a iných biologických materiálov z ľudského organizmu,
 3. plnenia poskytovaného občanom v súvislosti s výkonom civilnej služby a
 4. úrokov z vkladov zo stavebného sporenia vrátane úrokov zo štátnej podpory,
- c) príjmy, z ktorých sa daň vyberá osobitnou sadzbou dane podľa osobitného predpisu ^{2c}, po odpočítaní dane.

Za príjem sa nepovažujú jednorazové dávky nemocenského a dôchodkového zabezpečenia a dávky sociálnej starostlivosti, poskytované vzhľadom na zdravotný stav, bez ohľadu na sociálnu odkázanosť a jednorazové dávky sociálnej starostlivosti.

Z dávkových spisov vyplýva, že navrhovateľke vznikol nárok na vdovský dôchodok a jeho výplatu 8. februára 1992 vo výške 1580 Sk mesačne (k tomuto dôchodku jej bolo priznané zvýšenie pre čiastočnú bezvládnosť v sume 200 Sk mesačne a s účinnosťou od 1. marca 1994 zvýšenie pre prevažnú bezvládnosť v sume 400 Sk mesačne). Jej vdovský dôchodok bol od splátky za jún 1992 upravený podľa ustanovenia § 54 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom zabezpečení“) z dôvodu jediného zdroja príjmu na sumu 1760 Sk mesačne, teda na sumu 1,1 násobku sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Dôchodok ako jediný zdroj príjmu bol navrhovateľke postupne zvyšovaný na sumy 1,1 násobku novostanovených súm životného minima. Naposledy bol jej dôchodok z uvedeného dôvodu zvýšený na sumu 4631 Sk mesačne s účinnosťou od 1. júla 2003 podľa Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 213/2003 Z. z. o úprave súm životného minima od 1. júla 2003 na 1,1 násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

V deň nadobudnutia účinnosti zákona o sociálnom poistení teda mala navrhovateľka nárok na vdovský dôchodok, zvýšený z dôvodu jediného zdroja príjmu vo výške 4631 Sk mesačne a v súlade s § 269 ods. 12 zákona o sociálnom zabezpečení. Nárok na zvýšenie tohto dôchodku a jeho výplatu bolo potrebné posudzovať podľa zákona o sociálnom zabezpečení.

Pri nasledujúcich zvyšovaniach dôchodkových dávok bola navrhovateľke ponechaná výplata dôchodku v tejto výške, nakoľko so sumou zvýšenia zákonná výška vdovského dôchodku navrhovateľky nedosahovala výšku dôchodku upraveného z dôvodu jediného zdroja príjmu na 4631 Sk. Žiadosťou z 29. januára 2007 požiadala navrhovateľka o priznanie starobného dôchodku a súčasne bolo odporčani predložené aj potvrdenie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v T. z 23. januára 2007, podľa ktorého navrhovateľka bola poberateľkou dávok v hmotnej núdzi od 1. augusta 2006 v sume 1200 Sk mesačne a od 1. septembra 2006 v sume 1590 Sk mesačne. Navrhovateľke bol od 2. júla 2007 vdovský dôchodok (zvýšený z dôvodu jediného zdroja príjmu) znížený na zákonnú výšku 3119 Sk mesačne.

Nebolo pochybné, že navrhovateľke bol jej vdovský dôchodok z dôvodu jediného zdroja príjmu zvýšený pred 1. januárom 2004 na sumu 4631 Sk mesačne (1,1 násobok sumy 4210 Sk), v tejto výške patrila aj k 31. decembru 2003.

V § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa takto zvýšený dôchodok musí vyplácať za podmienok ustanovených zákonom o sociálnom zabezpečení.

Znamená to teda, že navrhovateľka aj po 1. januári 2004 musí splňovať podmienky pre zvýšenie dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu tak, ako to vyžadoval zákon o sociálnom zabezpečení. Ani po nadobudnutí účinnosti zákona o sociálnom poistení však navrhovateľka nemôže byť aplikáciou ustanovení tohto zákona v horšom postavení, ako bolo jej postavenie v čase vzniku nároku na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu.

Znamená to teda, že odporkyňa musí aj existenciu „iného príjmu“ posúdiť podľa právnych predpisov účinných v čase úpravy dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu (§ 5 ods. 1 a ods. 2 písm. c/ a d/ zákona č. 463/1991 Zb. o životnom minime), musí však zohľadniť aj znenie § 54 ods. 3 a ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení, ktoré predpokladali, že u dôchodcov vo veku nad 70 rokov sa už nepredpokladalo ani zvyšovanie príjmov vlastnou prácou, a preto sa pri posudzovaní nároku na zvýšenie dôchodku na ich ďalšie príjmy neprihliadalo. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase účinnosti predchádzajúcich právnych predpisov pred 1. januárom 2004 nebola potrebná úprava dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu pri poberaní nenárokovaných opakovaných sociálnych dávok, ktoré možno považovať za príjem dôchodcu (aj keď nepochádza zo zárobkovej činnosti), u dôchodcu staršieho ako 70 rokov na uvedený príjem nemožno prihliadať, lebo by sa zmariť zmysel dávok sociálnej pomoci osobám v hmotnej núdzi. Ak pri rozhodovaní o opakovanej dobrovoľnej dávke sociálnej pomoci orgán štátnej správy bol povinný vychádzať z riadne zisteného skutočného stavu vecí, potom rozhodoval o dobrovoľnej dávke s prihliadnutím na výšku vdovského dôchodku navrhovateľky, ktorý bol zvýšený z dôvodu jediného zdroja príjmu dôchodcu. Odporkyňa potom nemohla vdovský dôchodok navrhovateľky znížiť a požadovať od nej vrátenie dávky nesprávne vymeranej, lebo by tým nepriaznivo a v rozpore so zásadou zachovania práv nadobudnutých zasahovala do minimálnej úrovne sociálneho zabezpečenia navrhovateľky, ktorá si už vlastnou prácou nemôže zabezpečiť prostriedky na svoju výživu. Takýto postup odporkyne nezodpovedá zákonu.

Vo svojich rozhodnutiach, ktoré boli predmetom preskúmania, odporkyňa neodôvodnila prečo dospela k záveru, že navrhovateľka nespĺňa podmienky ustanovené predpismi účinnými do 31. decembra 2003 a neuviedla dôvod, pre ktorý dávku v hmotnej núdzi považuje za iný príjem, vylučujúci nárok na výplatu vdovského dôchodku vo výške jediného zdroja príjmu podľa § 54 ods. 1, 3 a 4 zákona o sociálnom zabezpečení, v spojení s § 269 ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Navyše zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ktorý už neobsahuje ustanovenia umožňujúce zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu nevyplýva povinnosť poberateľa dôchodkovej dávky, hlásiť poberanie dávky v hmotnej núdzi z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, preto nie je dostatočne zákonom doložený záver, že navrhovateľka nespĺnila povinnosť uloženú týmto zákonom a prijímala dávku alebo jej časť, hoci vedela, alebo musela predpokladať, že sa jej vyplatila dávka neprávom alebo vo vyššej sume ako patrila.

Rovnako nemožno preukázať spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti, že navrhovateľka vzhľadom na svoj vek (85 rokov) a zdravotný stav (od roku 1984 je invalidná a od roku 1994 prevažne bezvládna, preto je nepochybne odkázaná na pomoc inej osoby aj pri vybavovaní administratívnych záležitostí) vedela, alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej vdovský dôchodok vypláca vo vyššej sume ako jej patrí. Odporkyňa tiež vedela o skutočnosti, že navrhovateľka poberá dávky v hmotnej núdzi už v januári 2007, preto jej nemohla uložiť povinnosť vrátiť požadovanú časť vyplateného vdovského dôchodku, už aj z uvedeného dôvodu.

Rozhodnutia o preplatku z hľadiska ustanovenia § 236 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona o sociálnom poistení odporkyňa riadne neodôvodnila, najmä však neuviedla z čoho vyvodila, že dávka v hmotnej núdzi je iným príjmom a že navrhovateľka (i po zohľadnení jej zdravotného stavu, veku a doby, ktorá uplynula od posledného upozornenia na povinnosť ohlásiť iný príjem), vedela alebo musela z okolností predpokladať, že sa jej vdovský dôchodok vyplatil vo vyššej sume, ako jej patril.

Odvolací súd preto nezistil dôvody, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a vzhľadom na uvedené skutočnosti rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil ako vecne správny.

Účastníkom konania odvolací súd nepriznal právo na náhradu trov odvolacieho konania, lebo navrhovateľke v odvolacom konaní trovy nevznikli a odporkyňa nemá nárok na náhradu trov konania.

68.
ROZHODNUTIE

Z pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sú vylúčení príslušníci ozbrojených zborov a ozbrojených síl len za obdobia dôchodkového poistenia, v ktorých vykonávali službu v ozbrojených zboroch a ozbrojených silách, nie však za ostatné obdobia ich dôchodkového poistenia resp. zabezpečenia (ak osobitné ustanovenia zákona neuvádzajú inak).

Ustanovenie § 1 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov preto nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia aj príslušníkovi ozbrojeného zboru alebo ozbrojených síl.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2009, sp. zn. 7 So 155/2008)

Krajský súd v B. rozsudkom z 27. mája 2008 potvrdil rozhodnutie odporkyne z 13. decembra 2007 ako vecne správne. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že odporkyňa v súlade s § 1 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok s odôvodnením, že navrhovateľka je naďalej vo výkone služby ako príslušníčka Policajného zboru a nárok na starobný dôchodok jej nevznikol. Súd prvého stupňa skonštatoval, že odporkyňa správne postupovala, keď žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok zamietla, lebo podľa § 1 ods. 3 zákona o sociálnom poistení sa na príslušníkov Policajného zboru zákon o sociálnom poistení nevzťahuje, a z toho dôvodu nie je možné priznať navrhovateľke starobný dôchodok podľa zákona o sociálnom poistení, pokiaľ je navrhovateľka v služobnom pomere. Krajský súd ďalej uviedol, že dosiahnutie dôchodkového veku a splnenie požadovaného počtu dôchodkového poistenia podľa zákona o sociálnom poistení je v tomto prípade právne nevýznamné.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie a namietala, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v B. vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadala preto, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, zrušil rozhodnutie odporkyne z 13. decembra 2007 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Poukázala na skutočnosť, že ku dňu podania žiadosti o priznanie starobného dôchodku spĺňala všetky podmienky na priznanie starobného dôchodku v zmysle ustanovenia § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Viac ako 10 rokov bola dôchodkovo poistená, a to ako zamestnankyňa v civilnom zamestnaní. Podľa jej názoru nerozhoduje, že v čase rozhodovania o jej žiadosti bola v služobnom pomere ako príslušníčka Policajného zboru Slovenskej republiky, lebo táto okolnosť je vo vzťahu k § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení bez významu. Odporkyňa mala posudzovať jej žiadosť o priznanie starobného dôchodku v intenciách ustanovenia § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorého ak navrhovateľka splnila podmienky v ňom uvedené, má zákonný nárok na starobný dôchodok. Podľa názoru navrhovateľky je rozhodujúca skutočnosť, že v čase podania žiadosti o priznanie starobného dôchodku až do súčasnosti je poistencom odporkyne v zmysle zákona o sociálnom poistení a až do súčasnosti je navrhovateľka dôchodkovo poistená vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení sa za obdobie dôchodkového poistenia považuje aj obdobie výkonu služby policajta. Navrhovateľka ďalej uviedla, že poistenie jej vzniklo z pracovnoprávneho pomeru zamestnanca v súlade s § 20 zákona o sociálnom poistení. Namietala, že podľa § 6 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ju treba považovať za poistenca pre účely dôchodkového poistenia v zmysle zákona o sociálnom poistení, a preto spĺňa podmienky na priznanie starobného dôchodku. Právny názor súdu, podľa ktorého priznanie dôchodkovej dávky, ktorej žiadateľ je v služobnom pomere ako príslušník Policajného zboru Slovenskej republiky vylúčený z dôchodkového poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia označila za nesprávny. Uviedla, že zákon o sociálnom poistení sa nevzťahuje na nároky z osobitného systému sociálneho zabezpečenia upraveného zákonom č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Navrhovateľka požiadala odporkyňu o priznanie starobného dôchodku, na ktorý jej vznikol nárok na základe kvalifikovanej doby poistenia a dovŕšeného dôchodkového veku vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. O priznanie nároku na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z. nepožiadala. Poukázala aj na § 6 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, ktoré zakazuje akúkoľvek formu diskriminácie vo vzťahu k sociálnemu zabezpečeniu. Vyslovila názor, že výklad odporkyne a súdu prvého stupňa o nemožnosti priznať jej starobný dôchodok, napriek skutočnosti, že splnila zákonom stanovené

podmienky s poukazom na jej terajší služobný pomer príslušníka Policajného zboru Slovenskej republiky je výrazne diskriminačný a nezaručuje jej rovnaké zaobchádzanie v otázkach sociálneho zabezpečenia.

Odporkyňa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s v spojení s § 246c OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 6 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá je nemocensky poistená, dôchodkovo poistená alebo poistená v nezamestnanosti podľa tohto zákona.

Podľa § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení (v znení platnom a účinnom v čase podania jej žiadosti) poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 zákona o sociálnom poistení (v znení platnom a účinnom v čase podania žiadosti) obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 65 ods. 6 písm. b/ citovaného zákona žene, ktorá vychovala dve deti a v období od 1. januára 2004 do 31. decembra 2012 dovŕšila vek 55 rokov sa dôchodkový vek určí tak, že k veku 55 rokov sa pripočíta v roku 2005 osemnásť kalendárnych mesiacov.

Podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, nárok na výsluhový dôchodok má policajt, ktorému sa skončil služobný pomer a ktorého služobný pomer trval najmenej 15 rokov.

V posudzovanej veci bolo preukázané, že navrhovateľka je príslušníčkou Policajného zboru Slovenskej republiky od 15. septembra 1976 a jej služobný pomer trvá.

Z dávkových spisov vyplýva, že navrhovateľka 12. októbra 2007 požiadala o starobný dôchodok s účinnosťou od 22. júna 2007.

Navrhovateľka, ktorá sa narodila 22. decembra 1950 a vychovala dve deti, dôchodkový vek v zmysle citovaného zákonného ustanovenia dovŕšila 22. júna 2007.

Navrhovateľka tvrdí, že bola od 22. decembra 1965 do 15. septembra 1976 (vrátane štúdia a zamestnania) nepretržite dôchodkovo poistená v civilnom zamestnaní.

S poukazom na uvedené skutočnosti možno vyvodiť, že navrhovateľka ku dňu podania žiadosti o priznanie starobného dôchodku, všetky zákonom požadované podmienky v zmysle citovaného ustanovenia § 65 ods. 1 zákona o sociálnom poistení splnila.

Pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľky o starobný dôchodok odporkyňa vychádzala z právneho názoru, že v zmysle § 1 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, sa tento zákon nevzťahuje na príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníkov (ďalej len „policajt“), príslušníkov ozbrojených síl, ktorí vykonávajú profesionálnu službu v ozbrojených silách (ďalej len „profesionálny vojak“), a vojakov, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách (ďalej len „vojak prípravnej služby“), ak tento zákon neustanovuje inak.

Uvedený právny názor odporkyne však nemožno považovať za správny.

Navrhovateľka je príslušníčkou Policajného zboru Slovenskej republiky od 15. septembra 1976 a jej služobný pomer trvá. Z tejto skutočnosti vyplýva, že navrhovateľka, ktorá je v súčasnosti platiteľkou poistného na výsluhové zabezpečenie podľa osobitného predpisu (zákon č. 328/2002 Z. z.), podmienky pre priznanie nároku na výsluhový dôchodok nespĺňa, pričom treba zdôrazniť, že jeho priznania sa ani nedomáhala. V prípade, že v budúcnosti navrhovateľka výsluhové zabezpečenie nezíska v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, alebo ak by nebolo poistné zhodnotené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu, Útvár sociálneho zabezpečenia je povinný v súlade s § 141 ods. 4 zákona o sociálnom poistení previesť sociálnej poisťovni poistné zaplatené na výsluhové zabezpečenie podľa osobitného predpisu.

Odvolací súd na rozdiel od odporkyne a od právneho názoru aj krajského súdu dospel k záveru, že ustanovenie § 1 ods. 3 zákona o sociálnom poistení nebráni vzniku nároku na starobný dôchodok vo všeobecnom systéme dôchodkového poistenia, lebo zo svojej pôsobnosti zákon o sociálnom poistení vylučuje príslušníkov ozbrojených zborov len za obdobia dôchodkového poistenia, v ktorých vykonávali službu v ozbrojených zboroch, nie však za ostatné obdobia ich dôchodkového poistenia resp. zabezpečenia (ak jeho osobitné ustanovenia neuvádzajú inak).

Právny názor krajského súdu, podľa ktorého dôchodkovú dávku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia nie je možné priznať, pokiaľ je žiadateľ v služobnom pomere ako príslušník Policajného zboru Slovenskej republiky, by mal v prípade poistencov, ktorí boli poistení v osobitnom aj vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (zabezpečenia) za následok diskrimináciu, a to v dôsledku nerovnakého zaobchádzania v otázkach sociálneho zabezpečenia a odnímal by im nedovoleným spôsobom dodatočne nároky, ktoré im už vznikli.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa aj odporkyňa pri rozhodovaní vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie (§ 220 a § 250q ods. 2 OSP s poukazom na § 250l ods. 2 OSP a § 250ja ods. 3 OSP).

V ďalšom konaní bude povinnosťou odporkyne postupovať v naznačenom smere, riadne preskúmať obdobie dôchodkového poistenia v civilnom zamestnaní, tak ako uvádza navrhovateľka a vo veci opätovne rozhodnúť v zmysle vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, ktorým je správny orgán pri novom prejednaní veci viazaný (§ 250ja ods. 4 OSP).

Odporkyňa zároveň v novom rozhodnutí v zmysle § 209 ods. 3 zákona o sociálnom poistení uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1 OSP a § 142 ods. 1 OSP tak, že navrhovateľke ich náhradu nepriznal, lebo jej právny zástupca náhradu trov advokátskeho zastúpenia včas nevyčísľil (§ 151 ods. 1 veta druhá OSP) a odporkyňa nárok na náhradu trov konania nemá.

69.
ROZHODNUTIE

Ak vdovcovi, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, zanikol nárok na vdovecký dôchodok z dôvodu ukončenia starostlivosti o nezaopatrené dieťa, nárok na vdovecký dôchodok a jeho výplatu vznikne podľa § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ak sa vdovec po 31. decembri 2003 začne starať o nezaopatrené dieťa. Na nové rozhodnutie o nároku na vdovecký dôchodok sa už ustanovenie § 293n ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov nevzťahuje.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2009, sp. zn. 7 So 52/2009)

Krajský súd v T. rozsudkom zo 17. októbra 2008 zrušil rozhodnutie zo 6. februára 2008 v spojení s rozhodnutím z 15. apríla 2008 a z 9. júna 2008, ktorými odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok z dôvodu, že manželka navrhovateľa zomrela 23. februára 1995, a preto navrhovateľ nespĺňa zákonnú podmienku pre priznanie vdoveckého dôchodku. Nárok na tento dôchodok by mu vznikol len v prípade, keby jeho manželka zomrela po 31. decembri 2003 s odvolaním sa na § 260 ods. 1, § 293n a § 74 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších zákonov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). V odôvodnení rozsudku krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia odporkyne sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ktorá skutočnosť má vplyv i na zákonnosť uvedených rozhodnutí.

Proti rozsudku krajského súdu podala včas odvolanie odporkyňa a žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutia odporkyne ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c ods. 1 OSP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť, aj keď čiastočne z iných právnych dôvodov.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 74 ods. 1 až 6 zákona o sociálnom poistení vdovec má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá

- a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku,
- b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok alebo získala počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, alebo
- c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Podľa § 293n ods. 1 zákona o sociálnom poistení vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovŕšil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľ bol poberateľom vdoveckého dôchodku po nebohej manželke od 23. februára 1995 do 19. septembra 2006 podľa § 48a ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení z dôvodu starostlivosti o nezaopatrené dieťa.

Rozhodnutím z 18. júna 2006 mu bol vdovecký dôchodok odňatý podľa § 260 ods. 1, § 112 ods. 6 zákona o sociálnom poistení a § 48a zákona o sociálnom zabezpečení s účinnosťou od 20. septembra 2006 z dôvodu, že navrhovateľ prestal spĺňať podmienku starostlivosti o nezaopatrené dieťa, lebo jeho dcéra ukončila štúdium na strednej škole, a preto mu nárok na vdovecký dôchodok zanikol.

Žiadosťou z 11. januára 2008 navrhovateľ požiadal o opätovné priznanie vdoveckého dôchodku od 1. septembra 2007 z dôvodu starostlivosti o nezaopatrené dieťa, lebo podmienky nároku na túto dávku a jej výplatu splňuje. Jeho dcéra J. začala študovať na U. K. F. v N. v školskom roku 2007/2008 a začala znovu poberať sirotsky dôchodok a právne významná je aj skutočnosť, že mu nárok na vdovecký dôchodok po nebohej manželke nezanikol do 1. augusta 2006.

Ak nárok na vdovecký dôchodok zanikol s účinnosťou od 20. septembra 2006, teda po 1. auguste 2006, mohol nárok na uvedenú dávku podľa zákona o sociálnom poistení vzniknúť len za podmienok, uvedených v zákone o sociálnom poistení v prípade, ak boli splnené podmienky, uvedené v § 74, lebo na rozhodnutie o nároku navrhovateľa na vdovecký dôchodok sa už ustanovenie § 293n ods. 1 zákona o sociálnom poistení nevzťahuje. Nárok navrhovateľa už nebolo možné posúdiť podľa ustanovení zákona o sociálnom zabezpečení v dôsledku skutočnosti, že nárok navrhovateľa na vdovecký dôchodok po nebohej manželke nezanikol do 1. augusta 2006.

O jeho žiadosti preto odporkyňa musela rozhodnúť podľa zákona o sociálnom poistení a bola povinná skúmať, či nárok navrhovateľa nevznikol podľa § 74 zákona o sociálnom poistení. Odporkyňa však takto žiadosť navrhovateľa neposudzovala, preto jej rozhodnutie o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o vdovecký dôchodok nezodpovedá zákonu.

Podľa názoru odvolacieho súdu, pokiaľ navrhovateľ prestal spĺňať podmienku starostlivosti o nezaopatrené dieťa, táto skutočnosť mohla mať vplyv na zánik nároku na vdovecký dôchodok, priznaný podľa zákona o sociálnom zabezpečení. Navrhovateľ však žiadal po zániku nároku na vdovecký dôchodok o priznanie tohto dôchodku v čase účinnosti zákona o sociálnom poistení, lebo tvrdil, že nárok na túto dávku mu znova vznikol, keď jeho dieťa sa stalo znova nezaopatreným a keď mu nárok na vdovecký dôchodok nezanikol do 1. augusta 2006, ale až po tomto dni.

Záver odporkyne, že navrhovateľovi rozhodnutím z 18. júna 2006 zanikol od 20. septembra 2006 nárok na vdovecký dôchodok, a preto mu nárok na tento dôchodok nemohol vzniknúť znova, nemá oporu v zákone. Námetka, podľa ktorej navrhovateľovi zanikol nárok na vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 na základe rozhodnutia z 18. júna 2006 s účinnosťou od 20. septembra 2006 a podľa § 74 zákona o sociálnom poistení mu nový nárok na vdovecký dôchodok vzniknúť nemohol, lebo jeho manželka nezomrela po 31. decembri 2003 nezodpovedá zákonu. Na rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa sa nevzťahuje § 293n zákona o sociálnom poistení, lebo vymedzeniu podmienok, určujúcich osobu vdovca, ktorého nároky toto zákonné ustanovenie upravuje, navrhovateľ nezodpovedá.

Navyše treba zdôrazniť, že nárok navrhovateľa na vdovecký dôchodok a na jeho výplatu sa považoval podľa § 260 ods. 1 zákona o sociálnom poistení od 1. januára 2004 za vdovecký dôchodok, lebo navrhovateľovi trval nárok na tento dôchodok a jeho výplatu k 31. decembru 2003. Nárok na tento dôchodok však navrhovateľovi zanikol, a tým mu zanikol aj nárok na jeho výplatu.

Posudzovanie vzniku nároku navrhovateľa po 1. auguste 2006 podľa zákona o sociálnom zabezpečení už podľa prechodných ustanovení zákona o sociálnom poistení neprichádza do úvahy.

Podľa § 74 a nasledujúcich zákona o sociálnom poistení právne významnou skutočnosťou pre účely vzniku nároku na vdovecký dôchodok bolo úmrtie manželky a splnenie ostatných podmienok, uvedených v zákone. Po 1. auguste 2006 už dátum smrti manželky nebol rozhodujúci, a preto pri posudzovaní jeho žiadosti z januára 2008, ktorá bola novou žiadosťou o priznanie vdoveckého dôchodku, hoci sa odvodzovala od úmrtia tej istej osoby, bolo potrebné pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľa o vdovský dôchodok postupovať v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnom poistení.

Pokiaľ odporkyňa poukazovala na znenie § 293n ods. 1 zákona o sociálnom poistení, odvolací súd upozorňuje, že toto ustanovenie sa na prípad navrhovateľa nevzťahuje, lebo navrhovateľovi bol priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a nárok na tento dôchodok mu pred 1. augustom 2006 nezanikol, ale naďalej trval. Nárok na pôvodne priznaný vdovecký dôchodok navrhovateľa zanikol až 20. septembra 2006. V uvedený deň navrhovateľovi zanikol súčasne aj nárok na výplatu uvedeného

dôchodku, lebo zákon o sociálnom zabezpečení (s poukazom na použitie § 260 zákona o sociálnom poistení) neobsahoval takú úpravu zániku nároku na výplatu vdoveckého dôchodku, pri ktorej by nárok na uvedenú pozostalostnú dávku zostal zachovaný. Obnovenie výplaty dôchodku, na ktorý navrhovateľovi zanikol nárok, už neprichádza do úvahy, preto odporkyňa môže len skúmať podmienky nového vzniku nároku na túto dávku.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolaniu odporkyne nevyhovел a rozsudok Krajského súdu v T. ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil aj keď čiastočne z iných právnych dôvodov.

O trovách odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 OSP a ich náhradu účastníkom nepriznal, lebo navrhovateľovi žiadne trovy nevznikli a odporkyňa v konaní nebola úspešná.

70.
ROZHODNUTIE

Lekársky posudok je len jedným z podkladov pre rozhodnutie, ale nie je rozhodnutím, ktoré by mohlo byť samostatne predmetom súdneho preskúmania. Súd ho môže hodnotiť ako jeden z dôkazov v konaní o preskúmanie rozhodnutia podľa V. časti OSP.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2009, sp. zn. 7 So 138/2009)

Krajský súd v B. B. uznesením z 1. júla 2009, odmietol opravný prostriedok navrhovateľa proti lekárskeму posudku posudkovej komisie odporkyne zo 14. januára 2009 z dôvodu, že návrhom bolo napadnuté rozhodnutie, ktoré súdnemu prieskumu nepodlieha.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote navrhovateľ odvolanie a žiadal, aby odvolací súd nariadil odporkyňi opätovné preskúmanie jeho zdravotného stavu a vypracovanie kompletného lekárskeho posudku.

Odporkyňa sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c OSP preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá OSP ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 244 ods. 2, 3 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy (ďalej len "rozhodnutie správneho orgánu").

Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté. Postupom správneho orgánu sa rozumie aj jeho nečinnosť.

Z dávkových spisov vyplýva, že odporkyňa v správnom konaní rozhodla o invalidnom dôchodku navrhovateľa na základe dôkazov, medzi ktoré patrí aj posudok o zdravotnom stave navrhovateľa.

Posudzovanie zdravotného stavu, ktoré je jednou z podmienok vzniku invalidity vykonávajú podľa § 153 a nasledujúcich zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) posudkoví lekári odporkyne, ktorí v lekárskeму posudku stanovujú mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žiadateľa.

Lekársky posudok je len jedným z podkladov, na základe ktorých odporkyňa rozhoduje a nie je rozhodnutím, ktoré by mohlo byť samostatne predmetom súdneho preskúmania, aj keď ho súd môže (rovnako ako každý iný dôkaz) hodnotiť v konaní o preskúmaní rozhodnutia, na základe ktorého odporkyňa rozhodla.

Navrhovateľ opravným prostriedkom žiadal o preskúmanie lekárskeho posudku, ktorým posudkový lekár odporkyne hodnotil pokles schopnosti vykonávať jeho zárobkovú činnosť pre potreby posúdenia žiadosti o invalidný dôchodok, hoci lekársky posudok, nemôže byť samostatne predmetom súdneho preskúmania.

Konaniu o samostatné preskúmanie lekárskeho posudku tak bránil nedostatok podmienok konania, a preto súd bol povinný konanie o opravnom prostriedku, smerujúcim výlučne proti nemu zastaviť.

Krajský súd preto nepostupoval v súlade so zákonom, keď opravný prostriedok navrhovateľa odmietol, lebo jeho povinnosťou bolo konanie zastaviť z dôvodu neodstrániteľnej prekážky postupu konania podľa § 104 v spojení s § 246c OSP.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a konanie vo veci zastavil.

71. ROZHODNUTIE

Činnosť každej osoby, ktorá sa má oboznamovať s utajovanými skutočnosťami v zmysle zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností musí byť individuálne vyhodnotená a musia byť posúdené a identifikované tie skutočnosti z jej predchádzajúcej činnosti, ktoré sú hodnotené ako podstatné pre posúdenie osoby ako bezpečnostne nespôahlivej.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júla 2008, sp. zn. 3 Sž 45/2007)

Napadnutým rozhodnutím zo dňa 7. marca 2007 žalovaný Výbor Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie Národného bezpečnostného úradu zamietol odvolanie žalobcu podané proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu s odôvodnením, že Výbor NRSR preskúmaním spisového materiálu zistil, že tento obsahuje písomné dôkazy o tom, že žalobca vedome spolupracoval s ustanovenými štruktúrami bývalej Štátnej bezpečnosti. Zväzky s registračným č. XXXX a č. XXXX obsahujú napríklad písomné záznamy oblastného odboru I. správy FMV zo schôdzok uskutočnených s menovaným, v ktorých sú okrem iného uvedené úlohy, ktoré mu boli Štátnou bezpečnosťou zadávané, ale aj informácie, ktoré menovaný na schôdzkach poskytoval Štátnej bezpečnosti. Okrem toho sa v záznamoch uvádza aj to, že menovaný bol ochotný v spolupráci pokračovať, rozpracovávať styky a KŠ a plniť ďalšie úlohy. Zväzok č. XXXX obsahuje napríklad memorandum, v ktorom sa okrem iného uvádza, že s menovaným bol nadviazaný kontakt v roku 1975, pri ktorom sa prejavil kladne a ochotne poskytol viacero zaujímavých informácií týkajúcich sa charakteristiky svojich odborných stykov v zahraničí, a tiež informácie k objektom a taktiež bol ochotný naďalej poskytovať pomoc. Ďalej zväzok obsahuje aj písomný návrh na viazanie k spolupráci zo dňa 20. februára 1976, správu o získaní k spolupráci zo dňa 4. marca 1976, v ktorej sa napríklad uvádza, že viazací akt k spolupráci menovaného (XY) bol uskutočnený dňa 2. marca 1976, na ktorom bol menovanému oznámený záujem prejednať s ním zásadné otázky spolupráce a jeho pomoci orgánom MV pri plnení úloh čs. kontrarozvedky vo vedecko-technickom rozvoji hospodárstva v oblasti petrochémie. Menovaný v rámci tohto viazacieho aktu vyslovil ochotu poskytnúť k uvedeným úlohám pomoc. Zväzok obsahuje aj menovaným vlastnoručne podpísané prehlásenie o spolupráci zo dňa 2. marca 1976.

Žalobca sa včas podanou žalobou na najvyššom súde domáhal, aby súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu zo dňa 30. 11. 2006 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

V žalobe namietal, že NBÚ opiera celé svoje rozhodnutie o tvrdenia uvedené v zväzku, ktorý na osobu žalobcu bol vedený bývalou Štátnou bezpečnosťou. Tvrdenia uvedené v zväzku sú teda jediným dôkazom, o ktorý sa NBÚ pri svojom rozhodnutí opieral. O existencii zväzku sa žalobca dozvedel až na bezpečnostnom pohovore od NBÚ – túto skutočnosť žalobca NBÚ aj oznámil. Žalobca sa s obsahom zväzku mal možnosť oboznámiť až po vydaní Rozhodnutia NBÚ, a to vtedy, keď mu bol zväzok sprístupnený na vlastnú žiadosť Ústavom pamäti národa. NBÚ ako prvostupňový orgán teda žalobcovi zväzok – jediný dôkaz, o ktorý svoje rozhodnutie opiera nespístupnil a neoboznámil ho s obsahom zväzku, pričom žalobca si kópiu zväzku obstaral sám na vlastné náklady v to, že mu to neumožňuje zákon. Žalobcove tvrdenia žalovaný odmietol bez odôvodnenia a bez toho, aby žalobcu čo len predvolal, žalovaný teda rozhodol bez žalobcovej prítomnosti. Žalobca týmto vyhlasuje, že v žiadnom prípade vedome nespupracoval s bývalou ŠtB.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 17. 3. 2008 k žalobe navrhoval, aby najvyšší súd žalobu v celom rozsahu zamietol. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Výbor NR SR bol povinný pri preskúmaní rozhodnutia NBÚ a posudzovaní splnenia predpokladov žalobcu na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami konať v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil v súčasnosti platný a účinný ústavný zákon č. 254/2006 Z. z. a zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Menovaný v priebehu

bezpečnostného pohovoru k zisteným skutočnostiam, ktoré tvorili prekážku na vydanie osvedčenia okrem iného uviedol, že v minulosti bol kontaktovaný Štátnou bezpečnosťou, prvýkrát to bolo v roku 1974 na Ch. fakulte v súvislosti s jeho služobnou cestou do XY. Bol to štandardný postup, kedy po návrate bolo treba zo služobnej cesty predložiť písomnú správu nadriadenému, kde boli zhrnuté všetky aktivity súvisiace so služobnou cestou, pričom bol následne vykonaný pohovor s pracovníkom oddelenia zvláštnych úloh, o ktorom menovaný predpokladá, že bol pracovníkom Štátnej bezpečnosti. Druhý krát to bolo v roku 1976, a takto to pokračovalo až do r. 1987-1988. Na otázku koľko správ poskytol príslušníkovi Štátnej bezpečnosti menovaný odpovedal, že jemu podával len ústne správy, písomné správy predkladal len svojmu nadriadenému. Menovaný počas bezpečnostného pohovoru uviedol aj ako prebiehali jeho stretnutia s príslušníkom Štátnej bezpečnosti a čo bolo predmetom ich rozhovoru. Po predložení písomného prehlásenia o jeho spolupráci so Štátnou bezpečnosťou okrem iného konštatoval, že pismo je jeho a určite ho podpísal on, no toto nepovažuje za viazací akt k spolupráci so Štátnou bezpečnosťou, považoval to za štandardný krok, ktorý mu umožnil vycestovanie do zahraničia. Bezpečnostný pohovor sa vykonáva v prípade, ak sa v priebehu bezpečnostnej previerky zistia skutočnosti, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia alebo dôvodom na zrušenie platnosti osvedčenia. Priebeh bezpečnostného pohovoru je limitovaný zákonom č. 215/2004 Z. z. jednak požiadavkou nevyzradenia utajovanej skutočnosti nepovolanej osobe (§ 2 písm. g), ale aj požiadavkou ochrany práv tretích osôb a neohrozenia zdroja informácií (§ 25 ods. 2). Z bezpečnostného spisu žalobcu jednoznačne vyplýva, že i na vykonanie bezpečnostného pohovoru boli splnené tak formálne procesné podmienky, ako aj obsahové podmienky ustanovené v § 25 zákona č. 215/2004 Z. z. Dôkazy postúpené NBÚ v priebehu bezpečnostnej previerky obsahovali skutočnosti, ktoré by mohli byť prekážkou na vydanie osvedčenia a NBÚ bol teda povinný bezpečnostný pohovor so žalobcom vykonať zákonom ustanoveným spôsobom. Je nepochybné, že bezpečnostný spis žalobcu pôvodca označil ako utajovanú skutočnosť stupňa utajenia dôverné a žalobcu nebolo možné v konaní vykonávanom NBÚ považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 písm. f) zákona č. 215/2004 Z. z., ktorá by sa mohla oboznámiť s utajovanými skutočnosťami. NBÚ bol teda povinný voliť pri vykonávaní bezpečnostného pohovoru také postupy, aby dodržal respektíve neprekročil uvedené zákonné limity a zároveň dosiahol zákonom sledovaný cieľ. Výbor NR SR dôsledne rešpektoval čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, konal a rozhodoval v rozsahu a spôsobom ustanoveným ústavným zákonom č. 254/2006 Z. z. a zákonom č. 215/2004 Z. z. Zistenie skutkového stavu, z ktorého rozhodnutie výboru NR SR vychádzalo, je v súlade s obsahom bezpečnostného spisu, je dostatočné na posúdenie veci a vec bola výborom NR SR v jeho rozhodnutí správne právne posúdená.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2 písm. a) O. s. p. v spojení s článkom 5 Ústavného zákona č. 254/2006 Z. z. o zriadení a činnosti Výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe a podľa § 250j ods. 2 písm. a), c) O. s. p. rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie Národného bezpečnostného úradu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musia byť v súlade s ústavou. V právnej praxi preto môže v činnosti orgánov aplikujúcich právo dochádzať k situácii, že prameň práva, ktorý je vo formálnom súlade s ústavou nie je interpretovaný ústavne konformným spôsobom. Najvyšší súd zistil, že spor o zákonnosť napadnutého rozhodnutia medzi účastníkmi konania v tomto individuálnom prípade spočíva práve v ústavnej konformnosti výkladu dotknutej časti ust. § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z.

Najvyšší súd zistil, že skutkový stav na ktorý sa má aplikovať právna norma nie je sporný – žalobca vedome spolupracoval s ustanovenými štruktúrami bývalej Štátnej bezpečnosti podľa prílohy č. 1. Základný

problém je v subsumpcii právnej normy na skutkový stav a tomu predchádzajúci prístup žalovaného i správneho orgánu prvého stupňa k výkladu ust. § 14 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Z vyjadrenia k žalobe i z rozhodnutí žalovaného je zrejmé, že žalovaný vo svojej činnosti dôsledne rešpektuje dikciu zákona odvolávajúc sa na ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Žalovaný poukazuje na to, že konal dôsledne v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanovil zákon č. 215/2004 Z. z. v zmysle, ktorého nie je mu umožnené brať do úvahy kritéria o charaktere tzv. vedomej spolupráce s ŠtB.

Najvyšší súd poukazuje na to, že ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy SR je kumulatívnou právnou normou, ktorá na konanie štátnych orgánov okrem požiadavky na konanie v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon vyžaduje súlad s ústavou a jej medzami. Tomu zodpovedá i čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov (založený na rešpektovaní dikcie zákona) je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov.

Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Práve tu je ťažisko činnosti správneho súdnictva, pretože dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Zákony nie sú samoúčelné, prijímané na to, iba aby sa „slepo“ a formálne dodržiavali.

Podľa § 13 ods. 4 Ústavy SR pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

Prenesenie tejto zásady na aplikačnú prax správnych orgánov arg. a maiori ad minus znamená pri obmedzovaní slobodného správania sa subjektov štátne orgány musia dbať na podstatu a zmysel a účel zákonnej regulácie. Uvedené zodpovedá aplikačnej zásade proporcionality, podľa ktorej žiadne prijaté opatrenie nesmie prekročiť nevyhnutnú mieru na zabezpečenie cieľa, pre ktorý toto opatrenie bolo prijaté.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 215/2004 Z. z. ochranou utajovaných skutočností je vytváranie podmienok na personálnu bezpečnosť, administratívnu bezpečnosť, šifrovú ochranu informácií, fyzickú bezpečnosť, objektívnu bezpečnosť, bezpečnosť technických prostriedkov a na priemyselnú bezpečnosť.

Podľa § 6 ods. 4 zákona č. 215/2004 Z. z. personálna bezpečnosť je systém opatrení súvisiacich s výberom, určením a kontrolou osôb, ktoré sa môžu v určenom rozsahu oboznamovať s utajovanými skutočnosťami.

V prípade žalobcu významnými okolnosťami vplyvajúcimi na personálnu bezpečnosť sú charakter jeho spolupráce vo vedecko-technickom rozvoji hospodárstva v oblasti petrochémie. Rovnako významnými skutočnosťami sú tie, ktoré uviedol v odvolaní proti rozhodnutiu Národného bezpečnostného úradu zo dňa 30. 12. 2006 v bode 8 písm. a) – e) z ktorých možno zdôrazniť, že podľa osvedčenia FMV zo dňa 28. 1. 1992 nebol evidovaný ako osoba uvedená v § 2 ods. 1, písm. a), b) alebo c) zákona č. 451/1991 Zb. V rokoch XXXX-XXXX pôsobil ako veľvyslanec v XY, v rokoch XXXX-XXXX bol riaditeľom odboru ústredného orgánu, v rokoch XXXX-XXXX veľvyslancom SR v XY, v ktorých prípadoch prichádzal do styku s utajovanými skutočnosťami. Toto obdobie jeho činnosti nebolo NBÚ vyhodnotenú a konfrontované s kvalitou a rozsahom informácií, ktoré poskytol ŠtB. Podľa obsahu bezpečnostného spisu tieto informácie sú všeobecné, informatívne,

bez zrejmeého vzťahu k materiálnemu bezpečnostnému riziku, vyplývajúcemu z týchto informácií oproti jeho následnej činnosti po roku 1989 v oblasti ochrany utajovaných skutočností.

Najvyšší súd konštatuje, že činnosť každej navrhovanej osoby musí byť individuálne zhodnotená a identifikované tie prvky z jej činnosti, ktoré sú hodnotené ako materiálne pre vyhodnotenie danej osoby ako bezpečnostne nespoľahlivej. Najvyšší súd poukazuje na to, že prístup a výklad založený na pozitivistických princípoch viedol k vzniku nevyvrátiteľnej domnienky, že každá navrhovaná osoba, ktorá „vedome spolupracovala“, je bezpečnostne nespoľahlivá, bez ohľadu na skutočný obsah činnosti.

Najvyšší súd konštatuje, že účelom zákona o ochrane utajovaných skutočností je ochrana utajovaných skutočností v materiálnom zmysle, a preto i prístup k tomu zákonu musí byť materiálny a nie formálny.

72.
ROZHODNUTIE

Na prevádzkovanie rádiového zariadenia na frekvencii, vo frekvenčnom pásme, ktoré je podľa Národnej tabuľky frekvenčného spektra určené v prednostnej službe na civilné využitie (PRIMARY SERVICE) potrebuje Ministerstvo obrany SR individuálne povolenie Telekomunikačného úradu SR podľa § 12 ods. 1, § 32 ods. 1 a § 32 ods. 19 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009, sp. zn. 3 Sž 48/2009)

Žalobca dňa 16. 7. 2009 podal žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky zo dňa 15. 5. 2009, ktorým predseda Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky ako príslušný správny orgán podľa § 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len správny poriadok) a § 72 ods. 3 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o elektronických komunikáciách) podľa § 59 ods. 1 a 2 v spojení s § 61 ods. 3 správneho poriadku zamietol rozklad žalobcu a potvrdil rozhodnutie Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky č. zo dňa 29. 1. 2009.

Žalobca v podanej žalobe namietal, že žalovaný pri vydaní prvostupňového rozhodnutia č. zo dňa 29. 1. 2009, v zmysle ktorého bolo vydané povolenie na prevádzkovanie rádiového zariadenia, postupoval podľa § 12 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. Podľa názoru žalobcu mal však žalovaný postupovať podľa § 12 ods. 2 zákona č. 610/2003 Z. z., ako dôvody uvádza § 49 ods. 2 zákona č. 610/2003 Z. z., § 49 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. a § 12 ods. 2 zákona č. 610/2003 Z. z. Žalovaný odpovedal na žiadosť žalobcu zo dňa 16. 1. 2009 len neformálnym oznámením o pridelení frekvencie pre účel uvedený v žiadosti žalobcu.

Ďalej namietal, že malo byť aplikované ustanovenie § 33 ods. 3 zákona č. 610/2003 Z. z. Žalovaný v rozhodnutí o rozklade účelovo poukazuje len na primárne civilné využitie frekvencie pre pozemnú pohyblivú službu, ale neuvádza možnosť jej sekundárneho „mil“ využitia pre pevnú a pohyblivú službu „mil“ (obrné systémy).

Ak Ministerstvo obrany Slovenskej republiky požiadalo o pridelenie frekvencie za účelom jej využitia pri vojskovom cvičení na vojenskom letisku, jednoznačne i vzhľadom na uvedenú náplň – opis činnosti ministerstva ako ústredného orgánu štátnej správy podľa § 12 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov pridelenú frekvenciu mohol žalobca využívať a aj využíval len na účely obrany resp. bezpečnosti štátu tak, ako to predpokladá ustanovenie § 33 ods. 3 zákona č. 610/2003 Z. z.

Na základe uvedených skutočností žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky zo dňa 29. 1. 2009 a rozhodnutie o rozklade Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky zo dňa 15. 5. 2009 zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, s tým, aby žalovanému 1/ uložil povinnosť vrátiť žalobcovi jednorazovú úhradu za pridelenie frekvencie vo výške 34,85 €.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobu zamietol. Tvrdenie, že žalovaný mal v uvedenom prípade postupovať podľa § 12 ods. 2 zákona o elektronických komunikáciách a neformálnym spôsobom odpovedať na žiadosť žalobcu je nesprávne. Pretože frekvencie v národnej tabuľke frekvenčného spektra boli na primárnej báze vymedzené pre pohyblivú službu civ. a až na sekundárnej báze pre pevnú a pohyblivú sieť mil. Frekvencia 442, 1375 MHz pre príslušnú službu (pevná, pohyblivá a pod.) so statusom primárnej bázy má z hľadiska jej využitia a kvality úplne inú hodnotu ako frekvencia 442,1375 MHz. pre príslušnú službu so statusom sekundárnej bázy. Rádiokomunikačná služba zabezpečovaná na frekvencii primárnej báze nemôže byť rušená žiadnymi inými službami a má právo požadovať ochranu pred škodlivým rušením. Naopak stanice pracujúce na frekvencii na sekundárnej báze nesmú spôsobovať škodlivé rušenie staniciam na primárnej báze, ktorým už frekvencie boli alebo ešte neskôr budú

pridelené, ďalej obdobne nesmú požadovať ochranu pred škodlivým rušením stanicami pracujúcimi na frekvencii na primárnej báze. Žalobca si bol plne vedomý, že žiada o frekvencie pre službu so statusom primárnej bázy, ktoré sú vymedzené pre pohyblivú službu civ. Ak by žalobca využíval frekvencie na sekundárnej báze, ktoré sú vymedzené na účely obrany štátu, bezpečnosti štátu, ochrany verejného poriadku, života, verejného zdravia a majetku, aplikoval by sa § 12 ods. 2 zákona o elektronických komunikáciách. V uvedenom prípade by žalobca nepotreboval individuálne povolenie na využívanie frekvencií a takisto by podľa § 33 ods. 3 zákona o elektronických komunikáciách nebol povinný platiť jednorazovú úhradu za využívanie frekvencií.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2, písm. a) O. s. p. v spojení s § 72 ods. 4 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutia a postupu žalovaného v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe a podľa § 250j ods. 1 O. s. p. žalobu zamietol, pretože dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia a postup žalovaného správneho orgánu v medziach žaloby sú v súlade so zákonom.

Z o d ô v o d n e n i a :

Žalobca z dôvodu zabezpečenia spojenia v rámci vykonávania vojskových skúšok zariadenia TMPS v priestore vojenského letiska P. v termíne 1. 4. 2009 – 31. 5. 2009 podal dňa 22. 1. 2009 na Telekomunikačnom úrade Slovenskej republiky žiadosť o pridelenie jednej frekvencie vo frekvenčnom rozsahu 403 - 470 MHz a súčasne o vydanie povolenia na zriadenie a prevádzkovanie rádiových zariadení pozemnej služby.

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky podľa § 12 ods. 1, § 30 ods. 1 písm. c), § 32 ods. 1 a § 32 ods. 19 zákona o elektronických komunikáciách žiadosti žalobcu vyhovel v celom rozsahu a vydal žalobcovi individuálne povolenie na používanie frekvencie 442,1375 MHz a povolenie na prevádzkovanie rádiového zariadenia (pohyblivé zariadenia prenosné v počte 5ks) a súčasne uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť úhradu za povolenie za pridelené frekvencie 34,85 €.

Hore uvedený skutkový stav medzi účastníkmi konania nebol sporný. Žalobca namietal procesný postup žalovaného a nesprávnu aplikáciu ustanovení zákona o elektronických komunikáciách. Tvrdil, že žalovaný nemal postupovať pri vydaní rozhodnutia podľa § 12 ods. 1 ale podľa § 12 ods. 2 zákona o elektrických komunikáciách.

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. poskytovať siete, služby alebo siete a služby možno len na základe všeobecného povolenia. Ak na poskytovanie siete, služby alebo siete a služby je potrebné udeliť individuálne právo na používanie čísel alebo frekvencií, úrad vydá podniku individuálne povolenie na používanie čísel podľa § 31 alebo individuálne povolenie na používanie frekvencií podľa § 32.

Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 610/2003 Z. z. povolenie podľa odseku 1 nie je potrebné na osobitné siete s výnimkou sietí alebo ich častí, ktoré sú zriadené rádiovými zariadeniami na frekvenciách, ktoré neboli na tento účel vymedzené v národnej tabuľke frekvenčného spektra.

Najvyšší súd dospel k záveru, že vyriešeniu sporu o výklad a aplikáciu predmetných ustanovení predchádza zistenie právnej povahy frekvenčného pásma 441,025 - 445 MHz podľa Národnej tabuľky frekvenčného spektra, v rámci ktorého bola žalobcovi pridelená frekvencia č. 442,1375 MHz.

Najvyšší súd konštatuje, že pre procesný postup žalovaného je právne významné, že frekvenčné pásmo je v Národnej tabuľke frekvenčného spektra uvedené ako prednostná služba (Primary Service) určená na civilné využitie (použitá skratka civ.) a až ako podružná služba (Secondary Service) je určená na účely obrany štátu (skratka mil.). Skutočnosť, že toto frekvenčné pásmo má tento dvojitý režim využitia objektívne vyžaduje (ratio legis) vydanie individuálneho povolenia, t.j. rozhodnutia s konštitutívnymi účinkami. Podľa národnej tabuľky

frekvenčného spektra totiž stanice podružnej služby nesmú spôsobovať škodlivé rušenie staniciam na primárnej báze, ktorým už frekvencie boli alebo ešte neskôr budú pridelené. Vyžaduje sa preto posúdenie žiadosti žalovaným a rozhodnutie žalovaného. Individuálne povolenie žalobca nepotrebuje, ak využíva frekvencie v rámci frekvenčného spektra určeného podľa Národnej tabuľky frekvenčného spektra výlučne, alebo v prednostnej službe ako mil. Tu konflikt s inou prednostnou službou nevzniká. Najvyšší súd preto konštatuje, že procesný postup žalovaného v ktorom vydal individuálne povolenie žalobcovi je v súlade s ust. § 12 ods. 1, § 32 ods. 1, ods. 19 zákona o elektronických komunikáciách.

Možno preto zovšeobecniť, že na prevádzkovanie rádiového zariadenia na frekvencii, vo frekvenčnom pásme, ktoré je podľa Národnej tabuľky frekvenčného spektra určené v prednostnej službe na civilné využitie (PRIMARY SERVICE) potrebuje Ministerstvo obrany SR individuálne povolenie Telekomunikačného úradu SR podľa § 12 ods. 1, § 32 ods. 1 a § 32 ods. 19 zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách.

Žalobca ako ďalší dôvod nezákonnosti rozhodnutia žalovaného nadväzne tvrdil, že nemalo byť uplatnené ustanovenie § 33 ods. 3 zákona o elektrických komunikáciách o úhrade za právo používať pridelené frekvencie.

Najvyšší súd konštatuje, že výrok o úhrade sumy 34,85 € za pridelené frekvencie a volacie značky je vo formálnom súlade s výrokom o pridelení frekvencie a identifikačných znakov žalobcovi. Frekvencia a identifikačné znaky boli žalobcovi pridelené individuálnym povolením, t.j. rozhodnutím s konštitutívnymi účinkami.

Podľa § 33 ods.1, prvá a druhá veta zákona o elektronických komunikáciách úhrada za právo používať frekvencie zohľadňuje zaručenie efektívneho a bezporuchového použitia frekvencií. Úhrada za právo používať frekvencie je jednorazová úhrada za vymedzenie alebo pridelenie frekvencie.

Najvyšší súd konštatuje, že nárok na úhradu žalovanému vznikol, pretože k prideleniu frekvencii došlo a úhrada má zohľadňovať efektívne a bezporuchové použitie frekvencií, v danom prípade vo frekvenčnom spektre, ktoré je v prednostnej službe určené na civilné využitie. Pridelením frekvencie individuálnym povolením žalovaný teda zaručoval Ministerstvu obrany SR efektívne a bezporuchové použitie v primárne civilnom frekvenčnom spektre, ktoré môžu využívať i iní užívatelia frekvencií.

Žalovaný vydal individuálne povolenie žalobcovi v oblasti frekvenčného spektra 441,025–445 MHz, ktorého využitie v zmysle § 49 ods. 5 zákona č. 610/2003 Z. z. neplánuje Ministerstvo obrany SR. Keby išlo o frekvenčné spektrum, v ktorom Ministerstvo obrany SR plánuje jeho využitie, žalobca by individuálne povolenie žalovaného nepotreboval a postupoval by v zmysle § 12 ods. 2 zákona o elektronických komunikáciách.

Najvyšší súd v medziach žaloby nezistil, že by napadnuté rozhodnutie bolo z dôvodov tvrdených žalobcom v rozpore so zákonom preto žalobu zamietol.

Najvyšší súd poukazuje na to, že žalobca v žalobných dôvodoch netvrdil, že by predmetné individuálne povolenie malo charakter dočasného individuálneho povolenia v zmysle § 32 ods. 26 zákona o elektronických komunikáciách. Napadnuté rozhodnutie nebolo vydané podľa ustanovenia § 32 ods. 26 zákona o elektronických komunikáciách.

Žalovaný 2/ ako správny orgán vykonáva svoju pôsobnosť iba v rámci organizácie žalovaného 1/ a účinky rozhodnutí žalovaného 2/ v oblasti verejnej správy sa viažu na žalovaného 1/. Pasívne procesne legitimovaným subjektom a účastníkom konania je preto žalovaný 1/. Súd preto pre neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky konanie proti žalovanému 2/ zastavil.

73.

ROZHODNUTIE

Pyrotechnické predmety triedy II môžu byť predávané samoobslužným spôsobom iba za prítomnosti predavača, ktorý upozorní kupujúceho na dodržiavanie návodu na používanie a na požiadanie podá kupujúcemu potrebné vysvetlenia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2009, sp. zn. 3 Sžf 78/2008)

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v B. podľa § 250j ods. 1 O.s.p. zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie rozhodnutie žalovaného zo dňa 14. 8. 2006, ktorým bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené rozhodnutie Inšpektorátu SOI so sídlom v Ž. pre Žilinský kraj zo dňa 1. 2. 2005, ktorým bola podľa § 24 ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa žalobcovi uložená pokuta vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk) za porušenie ust. § 5 zák. č. 634/1992 Zb.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátom odvolanie. Namietal, že obe žalobou napadnuté správne rozhodnutia neobsahujú dostatočné a preskúmateľné určenie výšky pokuty z tých hľadísk, ktoré sú priamo stanovené ustanovením § 24 ods. 6 zák. č. 634/1992 Zb., t. j. z hľadísk charakteru protiprávneho konania, závažnosti veci, spôsobu porušenia povinnosti, dĺžky trvania porušenia povinnosti, následkov porušenia povinnosti a miery zavinenia. Žalovaný pri určovaní výšky pokuty v svojich rozhodnutiach celkom zjavne nevychádza z konkrétnych (individuálnych) okolností jednotlivých prípadov stanovených v § 24 ods. 6 zák. č. 634/1992 Zb. Naopak žalovaný určuje výšku sankcie len na základe jediného kvalifikačného kritéria, ktorým je opakovanie resp. neopakovanie porušenia povinnosti. Preto žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobe vyhovie a zaviazhe žalovaného na náhradu trov konania.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že s prihliadnutím na skutočnosť, že inšpektori SOI v inšpekčnom zázname z prvej kontroly vykonanej na prevádzke účastníka konania dňa 15. 12. 2004 uložili záväzný pokyn spoločnosti K. zabezpečiť trvalú prítomnosť predavača pyrotechnických výrobkov na oddelení, ktorý však nebol dodržaný, keďže pri následnej kontrole vykonanej dňa 21. 12. 2004 taktiež pri predaji predmetných výrobkov nebol prítomný predavač, ktorý by spotrebiteľa pri ich odpredaji upozornil na dodržiavanie návodu na používanie, prvostupňový správny orgán uložil žalobcovi pokutu vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk).

Po zohľadnení kritérií, vyplývajúcich z § 24 ods. 6 zák. č. 634/1992 Zb. s prihliadnutím na rizikovosť komodity (pyrotechnických predmetov II. triedy) žalovaný považuje uloženie pokuty vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk) za primerané. Prvostupňový správny orgán pri určovaní výšky pokuty zohľadnil charakter a závažnosť zisteného nedostatku, ako aj jeho následky, spočívajúce v reálnom nebezpečenstve ohrozenia života, zdravia a majetku spotrebiteľov predajom pyrotechnických predmetov, u ktorých nie je zabezpečené dostatočné informovanie spotrebiteľov o spôsobe ich bezpečného používania. Bolo prihliadnuté aj na charakter výrobkov ako výrobkov, ktoré svojimi vlastnosťami predstavujú zvýšené riziko ohrozenia oprávneného záujmu.

Nezanedbateľná je aj skutočnosť, že ponechaním pyrotechnických predmetov bez dozoru zodpovednej osoby a neinformovaním spotrebiteľa o nutnosti dodržiavania návodu na používanie pri pyrotechnických predmetoch zvyšuje riziko ohrozenia nielen osoby, ktorá má možnosť manipulácie s voľne uloženými pyrotechnickými výrobkami, ale aj ohrozenie ďalších osôb nachádzajúcich sa v prevádzkarni žalobcu. V danom prípade sa jednalo o predaj pyrotechnických výrobkov v období ich najväčšieho nákupu a tým aj najväčšieho ohrozenia spotrebiteľa z dôvodu možnej nesprávnej manipulácie bez upozornenia predávajúceho na dodržiavanie návodu na používanie. Prítomnosť dozorujúcej osoby pri pyrotechnických výrobkoch je nevyhnutná na zaistenie vylúčenia akejkoľvek manipulácie s pyrotechnickými výrobkami pred ich oprávneným odberom kupujúcim.

Žalovaný navrhol, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu potvrdil a žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal vec podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. a podľa § 220 O. s. p. napadnutý rozsudok zmenil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z predloženého administratívneho spisu odvolací súd zistil, že pracovníci SOI so sídlom v Ž. vykonali v prevádzkovej jednotke OD K. L. M. dňa 15. 12. 2004 kontrolu zameranú na statočnosť predaja. Predmetom kontrolného nákupu boli pyrotechnické predmety II. triedy.

Pri vykonaní kontrolného nákupu pyrotechnických výrobkov v oddelení predaja týchto výrobkov, nebol prítomný zodpovedný predavač, ktorý by upozornil kupujúceho na dodržiavanie návodu na používanie a na požiadanie podal vysvetlenie. Na prevádzkarni bola určená predavačka zodpovedná za predaj pyrotechnických výrobkov, avšak nebola prítomná v oddelení predaja týchto výrobkov.

V čase kontroly boli pyrotechnické výrobky skladované na zásobách v chodbe na palete pri vchode dodávky tovaru, neboli oddelené od horľavých látok ako darčekové papierové tašky, papierové obrúsky, plastové hračky, čo žalovaný hodnotil ako rozpor s vyhláškou SBÚ č. 536/91 Zb. o pyrotechnických výrobkoch.

V priestore predajne v čase kontroly boli v ponuke spotrebiteľovi pyrotechnické výrobky v množstve 458,80 kg, čo žalovaný hodnotil ako rozpor s vyhláškou SBÚ č. 536/1991 Zb. Uvedené pyrotechnické výrobky neboli označené množstvom pyrotechnickej zložky na spotrebiteľskom balení.

V rámci opatrení prijatých na základe kontroly pracovníci žalovaného uložili záväzný pokyn, zabezpečiť trvalú prítomnosť predavača pyrotechnických výrobkov na oddelení, správnosť skladovania týchto výrobkov – dodržiavanie množstva.

Pri opakovanej kontrole v tej istej prevádzkarni dňa 21. 12. 2004 bolo pracovníkmi kontroly znovu zistené, že pri vykonaní kontrolného nákupu pyrotechnických výrobkov v oddelení predaja týchto výrobkov, nebol prítomný zodpovedný predavač, ktorý má upozorniť spotrebiteľa na dodržiavanie návodu na používanie a na požiadanie podať vysvetlenie k používaniu. Na prevádzkarni bola určená predavačka na predaj pyrotechnických výrobkov, avšak v čase vykonávania kontrolného nákupu nebola prítomná.

Toto konanie posúdil prvostupňový správny orgán ako porušenie § 5 zák. č. 634/1992 Zb. a uložil žalobcovi podľa § 24 ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. pokutu vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk). Pri určovaní výšky pokuty zohľadnil správny orgán charakter a závažnosť zisteného nedostatku, ako aj jeho následky, spočívajúce v reálnom nebezpečenstve ohrozenia života, zdravia a majetku spotrebiteľov predajom pyrotechnických predmetov, u ktorých nie je zabezpečené dostatočné informovanie spotrebiteľov o spôsobe ich bezpečného používania. Žalovaný správny orgán rozhodnutie prvostupňového orgánu na základe odvolania žalobcu potvrdil. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca žalobu a Krajský súd v B. rozsudkom, č. k. 2S 208/05-39 zrušil rozhodnutie žalovaného podľa § 250j ods. 3 O. s. p. z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je nezákonné z dôvodu jeho nezrozumiteľnosti a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalovaný opätovne vo veci rozhodol rozhodnutím zo dňa 14. 8. 2006.

Pokiaľ ide o ust. § 8 vyhlášky SBÚ č. 536/1991 Zb. je zrejmé, že jeho zmyslom bolo zabezpečiť, aby predmety ktoré si vyžadujú zvláštne zaobchádzanie a takým pyrotechnické výrobky nepochybne sú, boli predávané pod odborným dohľadom, ktorý za súčasných podmienok vývoja vedy a techniky vie zabezpečiť jedine kontrola pracovníkmi – predavačmi, ktorí prešli špeciálnym školením. Len takýto pracovník, ak je osobne prítomný, vie náležite poučiť a upozorniť spotrebiteľa tak, ako to vyžaduje vyhláška pri predaji pyrotechnických výrobkov II. triedy a predmetov T1. Iba týmto spôsobom mohol predávajúci zabezpečiť splnenie všeobecnej povinnosti týkajúcej sa bezpečnosti predaja výrobkov, ktorá pre neho vyplývala z ust. § 5 zák. č. 634/1992 Zb. a v tomto kontexte aj z ust. § 9 ods. 3 vyhlášky SBÚ č. 536/1991 Zb.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že uloženie sankcie bolo dôvodné, keďže § 8 ods. 3 vyhlášky SBÚ č. 536/1991 Zb. sa vzťahoval aj na samoobslužný predaj.

Ostatne ako vyplýva z inšpekčného záznamu, na túto povinnosť bol žalobca pri kontrole dňa 15. 12. 2004 náležite upozornený a zaviazal sa vykonať potrebné opatrenia. Napriek tomu na základe záznamu z kontroly dňa 21. 12. 2004 je zrejmé, že tieto nevykonali.

Pokiaľ ide o námietku nezdôvodnenia výšky uloženej sankcie odvolací súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zisťoval, či rozhodnutie odporcu nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom, či jeho závery zodpovedajú zásadám logického myslenia a či podklady pre takýto úsudok boli zistené úplne a riadnym procesným postupom (rozhodnutie *R č. 52/2003*) a dospel k záveru, že správny orgán sa zaoberal dôvodmi jej uloženia, rozsahom následkov ktoré môže zanedbanie bezpečnostných predpisov spôsobiť t.j. aj spoločenskou nebezpečnosťou takéhoto konania.

Pri jej ukladaní zohľadnil sortiment ponúkaných výrobkov, počet spotrebiteľov ako aj skutočnosť, že nezabezpečením trvalej prítomnosti zodpovednej, školenej osoby, ktorá bude spotrebiteľov upozorňovať na dodržiavanie návodu na použitie, je možná aj neoprávnená manipulácia s pyrotechnickými výrobkami zo strany spotrebiteľa priamo v kontrolovanej prevádzkovej jednotke.

Avšak pokiaľ žalovaný uložil pokutu vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk), odvolací súd s poukazom na ust. § 250i ods. 2 O. s. p. zväžil výšku uloženej pokuty v súvislosti so zisteniami vyplývajúcimi z inšpekčných záznamov o kontrole zo dňa 15. 12. 2004 a zo dňa 21. 12. 2004 z ktorých vyplýva, že v čase vykonávania kontrolného nákupu v oddelení predaja pyrotechniky nebol prítomný zodpovedný predavač, ktorý má upozorniť spotrebiteľa na dodržiavanie návodu na používanie a na požiadanie podať vysvetlenie k používaniu, pričom na prevádzke sa nachádzala predavačka, ktorá mala potvrdenie o odbornej spôsobilosti.

Z uvedeného vyplýva, že konštatovanie porušenia predpisov o predaji pyrotechnických výrobkov sa viaže na konkrétny kontrolný nákup, tak ako je to zapísané v zázname z kontroly a nie na nesprávny spôsob predaja vo všeobecnosti, nakoľko podklady na takýto záver sa v zázname z kontroly nenachádzajú.

Uloženie vysokej sankcie v správnom konaní vyžaduje, aby správny orgán svoje rozhodnutie podrobne zdôvodnil s uvedením konkrétnych skutočností, ktoré odôvodňujú uloženie sankcie v určitej výške. Všeobecné konštatovanie protiprávnosti konania a rozsahu jeho následkov bez bližšej špecifikácie nie je podľa názoru odvolacieho súdu dostatočným pre uloženie pokuty vo výške 16 596,96 € (500 000 Sk).

Na druhej strane ukládanie sankcií má význam tak represívny, ako aj preventívny. Najmä ten druhý stráca na účinnosti uplynutím neprimeranej lehoty od vzniku porušenia k samotnému uloženiu sankcie.

Na základe vyššie uvedeného a berúc do úvahy skutočnosť, že kontrola dodržiavania predpisov, ktoré sú prijaté za účelom eliminácie rizika poškodenia majetku a zdravia spotrebiteľov je opodstatnená, tak isto ako aj prísne sankcie v prípade ich porušenia, odvolací súd dospel k záveru, že pokuta vo výške 2000 € je vzhľadom na všetky okolnosti prípadu primeraná tak z hľadiska represívneho ako aj preventívneho.

Odvolací súd preto uplatnil pri rozhodovaní zásadu plnej jurisdikcie a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil podľa § 220 O. s. p. v spojení s § 250j ods. 5 O. s. p. s poukazom na § 250i ods. 2 O. s. p.

74. ROZHODNUTIE

K žiadosti zahraničnej osoby o vrátenie dane sa musí doložiť originál faktúry vyhotovenej platiteľom. Zo žiadosti musí byť zrejmé, či nárok na vrátenie dane sa týka služby poskytnutej v tuzemsku, alebo refakturácie tejto služby.

Službu a refakturáciu služby nemožno považovať za ten istý zdaniteľný obchod a nemožno ich zamieňať pri uplatňovaní nároku na odpočet DPH.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. augusta 2009, sp. zn. 3 Sžf 81/2009)

Napadnutým výrokom rozsudku krajský súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 31. 1. 2008, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie správcu dane – Daňového úradu B. I zo dňa 9. 11. 2007, ktorým správca dane v zmysle § 58 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty nevyhovelo žiadosti žalobcu (zahraničná osoba) o vrátenie dane z pridanej hodnoty vo výške 6 893 339,60 Sk z dôvodu nesplnenia podmienok stanovených v § 56 ods. 2 písm. c) bod 3 zákona č. 222/2004 Z. z.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že v danom prípade si žalobca ako zahraničná osoba nárokoval voči správcovi dane Daňový úrad B. I vrátenie dane z pridanej hodnoty za obdobie celého roka 2006 v zmysle § 56 ods. 1 a ods. 2 písm. c), bod 3 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. Pri nespochybňovaní skutkového stavu veci účastníkmi konania bola medzi účastníkmi sporná otázka aplikácie zákonnej výnimky z nedodania tovaru a služieb v tuzemsku podľa § 56 ods. 2 písm. c) bod 3 zákona o DPH na žalobcu.

Žalobca v konaní tvrdil, že sa na neho vzťahuje výnimka podľa § 69 ods. 2 zákona o DPH v platnom znení do 31. 12. 2007. Vychádzal z toho, že príjemcom služby bola ďalšia zahraničná osoba T. Belgicko, ktorej žalobca prefakturoval ním zaplatenú modernizáciu predajne vozidiel LEXUS (v žalobe je uvedený poplatok za modernizáciu a služby), vykonanú u predajcu vozidiel v Bratislave. Fakturovanú DPH mala teda, ako príjemca služby v zmysle § 69 ods. 2 zákona o DPH odvieť daňovým orgánom T. Belgicko a žalobcovi vznikol nárok na vrátenie DPH.

Krajský súd dospel k záveru (s. 5 odôvodnenia), že v danom prípade je zo skutkového stavu opísaného v žalobe aj v rozhodnutí zrejmé, že žalobca zaplatil a dodal službu modernizácie predajne LEXUS pre spoločnosť v B. nachádzajúcej sa na území tuzemska. Pokiaľ tvrdil, že sa na neho vzťahuje výnimka, pretože z dodania služby bola povinná platiť daň ako príjemca podľa § 69 ods. 2 ďalšia zahraničná osoba a to T. Belgicko, tak súd rovnako ako aj daňové orgány nesúhlasí týmto názorom. Aj podľa názoru súdu príjemcom v zmysle § 69 ods. 2 zákona o DPH nemôže byť zdaniteľná osoba, ktorá nemá sídlo, miesto podnikania, prevádzkareň alebo bydlisko v tuzemsku, t.j. zahraničná osoba v tomto prípade T. Belgicko. Keďže neboli u žalobcu splnené podmienky na vrátenie dane v zmysle § 56 ods. 1 písm. c) bod 3 zákona č. 222/2004 Z. z., súd žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č zo dňa 31. 1. 2008 zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení substitučným advokátom JUDr. XY včas odvolanie. Namietal, že z vykonaných dôkazov a z dôkazných prostriedkov doložených do súdneho spisu vôbec nevyplýva, že by žalobca dodal službu spoločnosti P. v Bratislave a zároveň, že by tvrdil, že sa z taktó dodanej služby v tuzemsku na neho vzťahovala výnimka v zmysle § 56 ods. 2 písm. c) zákona o DPH s tým, že osobou povinnou platiť daň je ďalšia osoba ako príjemca – T. Belgicko. Žalobca totiž nikdy netvrdil, že jeho dodaná služba v tuzemsku je služba, ktorú poskytol spoločnosti P v B. a že z tejto služby by mala platiť daň tretia osoba. V skutočnosti to bolo práve naopak: Spoločnosť P. B. dodala službu žalobcovi (a nie žalobca spoločnosti P. B.), pričom táto služba spočívala v modernizácii predajne LEXUS a v prispôbení tejto predajne medzinárodným štandardom autorizovaných predajcov značky TOYOTA. Táto skutočnosť vyplýva jednak faktúry č. 26370073, ktorou spoločnosť P. B. fakturovala dodávku služby žalobcovi, ako aj zo samotnej dohody o programe podpory modernizácie zo dňa 8. 6. 2006 v dohode na str. 1 je to výslovne uvedené nasledovne: „Vzhľadom k tomu, že strany sú si vedomé, že modernizácia vyžaduje dodatočné úsilie predajcu a predstavuje preto samostatnú službu.

Vzhľadom k tomu, že T. mieni zaplatiť predajcovi poplatok za modernizáciu za služby poskytnuté za podmienok popísaných v tejto dohode, keď modernizácia predajne k prispôsobeniu štandardom pre autorizovaných predajcov Lexus prispieva k predaju vozidiel Lexus a znamená tiež prospech pre TOYOTU.“ Dodanie služby v tuzemsku, na ktoré sa vzťahuje zákonná výnimka podľa § 56 ods. 1 písm. c), sa teda netýka služby, ktorú by žalobca dodal spoločnosti P. B., ale služby, ktorú následne dodal žalobca spoločnosti T. Belgicko, pretože vo veci modernizácie konal žalobca ako agent tejto spoločnosti a na účet tejto spoločnosti. Túto skutočnosť teda súd I. stupňa nesprávne ustálil, čím na základe vykonaného vyvodil nesprávne skutkové zistenia, pričom následne z týchto chybných skutkových zistení vyvodil tiež nesprávne právne závery.

Žalobca program modernizácie predajní realizoval nie pre seba a na svoj účet ale pre a na účet spoločnosti T. Belgicko, a to na základe zmluvného vzťahu s touto spoločnosťou. Vo vzťahu k spoločnosti T. Belgicko bol teda žalobca v postavení dodávateľa služby voči príjemcovi služby, a preto všetky fakturované dodávky služieb, ktoré sa týkali modernizácie predajní (ktoré žalobca ako príjemca prijal od svojich dodávateľov boli aj následne žalobcom (teraz už ako dodávateľom) prefakturované príjemcovi týchto služieb T. Belgicko. Keďže toto dodanie služby sa týkalo modernizácie nehnuteľnosti (predajne Toyoty na E. ulici v B) v zmysle § 15 ods. 2 bolo miestom dodania služby tuzemsko a teda platí, že žalobca dodal službu v tuzemsku. Žalobca teda dodal službu v tuzemsku a príjemcom tejto služby bola zahraničná osoba – T. Belgicko. Žiadny iný príjemca tejto služby nebol, jedine zahraničná spoločnosť T. Belgicko, ktorá bola zdaniteľnou osobou v zmysle § 3 a § 69 ods. 2 zákona o DPH (v znení platnom v roku 2006) a teda osobou povinnou platiť daň musela byť jedine táto spoločnosť. Žiadny iný právny názor nie je a nemôže byť právne konformný so zákonom o DPH v znení platnom v roku 2006. Pokiaľ teda česká zahraničná osoba, ako dodávateľ služby, dodala službu v tuzemsku v roku 2006 v prospech belgickej zahraničnej osoby, ako príjemcu služby, za predpokladu, že tento príjemca služby je zdaniteľnou osobou v zmysle jej definičného vymedzenia § 3 zákone o DPH a smerníc EÚ, tak takýto príjemca služby je osobou povinnou platiť daň v zmysle § 69 ods. 2 zákona o DPH v znení platnom v roku 2006. A pokiaľ osobou povinnou platiť daň je príjemca služby, tak sa na žalobcu vzťahuje zákonná výnimka v § 56 ods. 2 písm. c), bod 3 zákona o DPH s tým právnym dôsledkom, že žalobcovi za rok 2006 mala byť vrátená DPH, ktorú v tomto roku v SR zaplatil.

Ustanovenie § 15 zákona o DPH upravuje pravidlá týkajúce sa „miesta dodania služby“ pri cezhraničných transakciách a vychádza z čl. 9 šiestej smernice Rady (č 77/388/EHS). Pri zdaňovaní služby je totiž najdôležitejšie správne určenie miesta jej dodania, pretože pri tzv. cezhraničných službách medzi zdaniteľnými osobami z rôznych členských štátov vzniká daňová povinnosť v tom členskom štáte, kde je miesto dodania služby, t.j. tomuto členskému štátu patrí DPH z poskytnutej služby, čo zároveň znamená, že sa uplatní aj sadzba dane platná v tomto štáte. Nie všetky služby sú totiž zdaňované v tom členskom štáte kde sa poskytujú, resp. v štáte prijímateľa služby. Platí teda, že podľa druhu služby platiteľ môže zistiť, aký princíp bude platiť pri jej zdanení podľa miesta jej dodania. Miesto dodania služby je teda dôležité z hľadiska aplikácie slovenského zákona o DPH, prípadne z hľadiska posúdenia, že zákon platný v tuzemsku sa na danú službu nepoužije. Napokon treba posúdiť komu vznikne povinnosť zaplatiť daň z poskytnutej služby.

Pokiaľ aj odvolací súd bude mať pri výklade príslušných ustanovení zákona o DPH za to, že slovenský zákon o DPH v znení platnom pred 1. 1. 2008 obmedzoval pojem „príjemca služby“ v zmysle § 5 ods. 1 písm. c) a § 69 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. (zákon o dani z pridanej hodnoty) v znení platnom pred 1.1.2008 výlučne na príjemcu so sídlom, miestom podnikania a prevádzkarňou v SR, je potrebné, aby postupoval v zmysle ust. §109 ods. 1 písm. c) O. s. p., toto súdne konanie prerušil a rozhodol o tom, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva v zmysle ust. článku 234 Zmluvy o ES totiž platí, že ak sa otázka týkajúca sa výkladu aktov orgánov Spoločenstva položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na súdny dvor s prejudiciálnou otázkou. Prejudiciálna otázka by potom mala znieť, či „príjemca služby v zmysle článku 21 (1) b) smernice 77/388/EHS môže byť len zdaniteľná osoba so sídlom v štáte dodania služby alebo či to môže byť aj zdaniteľná osoba so sídlom v inom členskom štáte ako je štát, v ktorom bola služba poskytnutá“ Od rozhodnutia tejto otázky totiž závisí rozhodnutie v tomto súdnom spore – slovenské súdne a štátne orgány totiž nemôžu vykladať komunitárne právo v rozpore s právne záväznými smernicami a pokiaľ teda Súdny dvor ES potvrdí, že príjemca služby v zmysle článku 21 (1) b) smernice 77/388/EHS môže byť aj zdaniteľná osoba, ktorá má sídlo v inom štáte, ako je štát v ktorom bola služba poskytnutá, bude zrejmé, že zákonný výklad príslušných

ustanovení zákona o DPH, o ktorý súd I. stupňa oprel svoje rozhodnutie je v rozpore so zákonom, pretože je v rozpore s právne záväznými smernicami ES.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 11. 6. 2009 k odvolaniu žalobcu žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že obchodný vzťah medzi spoločnosťou P. B. a žalobcom, čo sa týka účtovných aj daňových povinností, t. j. i odvedenia DPH do štátneho rozpočtu dodávateľom P. B., nebol nikdy spochybnený a nebol ani predmetom súdneho sporu. Predmetom súdneho sporu bola následná dodávka služby žalobcom, ktorý mal už postavenie dodávateľa, zahraničnej osobe T. Belgicko, v postavení prijímateľa. Predmetom sporu bola skutočnosť, kto bol povinný platiť daň z tejto dodávky keďže predmetom dodávky boli služby vzťahujúce sa na nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území SR, miestom dodania predmetných služieb v zmysle § 15 ods. 2 zákona o DPH bolo tuzemsko, a teda povinnosť platiť daň z dodania služieb vznikla žalobcovi a nie zahraničnej osobe z Belgicka, ako sa žalobca mylne domnieva, keďže sa na daný prípad nevzťahoval prenos daňovej povinnosti podľa § 69 ods. 2 zákona o DPH. Vzhľadom k uvedenému, teda žalobcovi nevznikol nárok na vrátenie dane zaplatenej v tuzemsku, a to z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok uvedených v § 56 až 58 zákona č. 222/2004 Z. z. o DPH v znení neskorších predpisov, konkrétne z dôvodu nesplnenia podmienky ustanovenej v § 56 ods. 2 písm. c) cit. zákona a to, že v období, za ktoré podával žiadosť o vrátenie dane, nedodal tovar ani službu v tuzemsku.

Prenos daňovej povinnosti na prijímateľa služby (tzv. samozdanenie) nespočíva v tom, že dodávateľ (v danom prípade žalobca) vystaví faktúru so slovenskou daňou a príjemca túto daň len odvedie do rozpočtu SR, ako sa žalobca nesprávne domnieva. Podstata prenosu daňovej povinnosti spočíva v tom, že dodávateľ služby vystaví pre prijímateľa faktúru za dodanie služby bez slovenskej DPH a prijímateľ musí sám zdaniť túto dodávku. V danom prípade ani sám žalobca nepostupoval v zmysle ust. § 56 ods. 2 písm. c) bod 3 zákona o DPH, nakoľko sa pri danej obchodnej transakcii na neho toto ustanovenie nevzťahovalo (čoho si bol zrejme vedomý) a správne na faktúre č. 26010014 zo dňa 31. 7. 2006, ktorou prefakturoval obstarané služby v tuzemsku od spoločnosti P. B. zahraničnej osobe T. Belgicko uviedol slovenskú 19%-tnú DPH, ktorú mal odvieť do SR.

Čo sa týka článku 21 ods. 1 písm. b) Smernice Rady č. 77/388/EHS, tento bol transponovaný do slovenského zákona o DPH, a to do § 69 ods. 3 [prenos daňovej povinnosti pri službách podľa § 15 ods. 8 – v smernici služby uvedené v čl. 9 odst. 2 písm. e)] a § 69 ods. 4 (prenos daňovej povinnosti pri službách podľa § 16 – v smernici služby uvedené v čl. 28b časti C, D, E a F). V danom súdnom spore sa nejednalo o služby vymedzené v uvedených paragrafoch zákona o DPH, resp. v uvedených článkoch smernice. Článok 21 ods. 1, písm. b) smernice, na ktorý sa žalobca odvoláva, sa netýka § 69 ods. 2 zákona o DPH. Prenos daňovej povinnosti podľa § 69 ods. 2 zákona o DPH nie je podľa smernice povinný pre členské štáty a zavedenie tejto povinnosti v SR bol nad rámec smernice, čo európske právne akty umožňujú a jeho zavedenie malo byť zjednodušením pre zahraničných dodávateľov, ktorí by sa inak museli v tuzemsku registrovať pre daň. Na základe uvedeného, požiadavka žalobcu na vznesenie prejudiciálnej otázky súdnemu dvoru je bezpredmetná, nakoľko daná skutočnosť nebola predmetom súdneho sporu a daňové orgány ani nikdy netvrdili, že v zmysle čl. 21 (1) b) smernice, prenos daňovej povinnosti je možný len na príjemcu – zdaniteľnú osobu so sídlom v štáte dodania služby.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal vec podľa § 246c, § 214 ods. 1 O. s. p bez pojednávania podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 4 O. s. p., v spojení s § 220 O. s. p. zmenil tak, rozhodnutie žalovaného č zo dňa 31. 1. 2008 podľa § 250j ods.2, písm. a), c) O. s. p. zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Napadnutým prvostupňovým rozhodnutím zo dňa 9. 11. 2007, správca dane v zmysle § 58 zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty nevyhovel žiadosti žalobcu (zahraničná osoba) o vrátenie dane z pridanej hodnoty vo výške 6 893 339,60 Sk z dôvodu nesplnenia podmienok stanovených v § 56 ods. 2 písm. c) bod 3 zákona č. 222/2004 Z. z. V odôvodnení uviedol, že Daňový úrad B. I prijal dňa 28. 5. 2007 žiadosť zahraničného subjektu T. ČR o vrátenie dane z pridanej hodnoty podľa § 56 - § 58 zák. č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov vo výške 6 893 339,60 Sk. Po kontrole predložených dokladov daňový úrad zistil, že predmetom dane z faktúry č. 26370073 zo dňa 22. 6. 2006 od tuzemského dodávateľa P. B. je poplatok za modernizáciu a služby poskytnuté podľa Dohody o programe podpory modernizáciu pre

predajcu LEXUS zo dňa 8. 6. 2006 poplatok za realizáciu stavebného plánu – stavba v B. Následne zahraničná osoba T. ČR dodala obstarané služby zahraničnej spoločnosti T. Belgicko a vystavila fa. č. 26010014 zo dňa 31. 7. 2006.

Najvyšší súd dospel k záveru, že v spore medzi účastníkmi konania je v prvom rade nevyhnutné jednoznačne identifikovať zdaniteľný obchod a plnenie (službu) z ktorého žalobca uplatnil nárok na vrátenie DPH žiadosťou podanou dňa 28. 5. 2007 (doplnenou žiadosťou podanou 10/9/2007) na Daňovom úrade B. I.

Správca dane, v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia zo dňa 9. 11. 2007 uvádza faktúru č. 26370073 zo dňa 22. 6. 2006 od tuzemského dodávateľa P. B.

Naproti tomu žalobca tvrdí, že zdaniteľným obchodom z ktorého uplatnil nárok na vrátenie DPH je jeho plnenie (refakturovaná služba) v právnom vzťahu medzi ním - žalobcom T. ČR a odberateľom T. Belgicko, ktoré bolo vyúčtované faktúrou č. 26010014 zo dňa 31. 7. 2007 na sumu 172 312 €, na základe „smlouvy“ 22. 12. 2005.

Najvyšší súd preskúmal obsah administratívneho spisu a zistil, že pokiaľ ide o žiadosť žalobcu o vrátenie dane z pridanej hodnoty zahraničnej osobe podľa § 56 až § 58 zákona č. 222/2004 Z. z., podanú na Daňovom úrade B. I dňa 10. 9. 2007 s celkovou žiadanou sumou vrátenia dane vo výške 6.893 339,60 Sk, za obdobie od januára 2006 do decembra 2006 tak, z pripojených faktúr v počte 567 (položka 9 žiadosti) uvedených v prílohe je zrejmé, že ide o faktúry od jednotlivých tuzemských dodávateľov žalobcu 1) P. s.r.o., - záručné opravy 2 aut, 2) A.s.r.o. záručné opravy 5 áut... za vykonané služby na území s pre žalobcu. Súčasne pod položkou 170) P. B. je uvedená fa. č. 26370073 zo dňa 22.6.2006 na vrátenie DPH vo výške 1 059 707,20 Sk s popisom služby rozvoj dealerskej siete.

Z takto zisteného skutkového stavu vyplýva, že žalobca uplatnil nárok na vrátenie DPH vo výške 1 059 707,20 Sk z faktúry č. 26370073 zo dňa 22. 6. 2006 od tuzemského dodávateľa P. B. Tomu zodpovedá aj vyjadrenie právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 25. 3. 2009 (zápisnica o pojednávaní čl. 75 p.v.).

Vzhľadom na to je daná v súdnom konaní neodstrániteľná pochybnosť o identite zdaniteľného obchodu z ktorého žalobca uplatnil nárok na vrátenie DPH. Bez vyriešenia tejto otázky nie je možné pokračovať v konaní a zaujať ďalšie právne názory.

Najvyšší súd zistil, že faktúra žalobcu T. ČR odberateľovi T. Belgicko na základe „smlouvy“ 22. 12. 2005 nie je v súpise faktúr k žiadosťiam o vrátenie DPH podaným žalobcom na Daňovom úrade B. I, dňa 28/5/2007 a 10/09/2007.

Najvyšší súd preto konštatuje, že argumentácia oboch účastníkov konania v administratívnom i súdnom konaní sa týka služby o ktorej nie je podľa administratívneho spisu osvedčené, že bol z nej uplatnený nárok na vrátenie DPH.

Podľa § 57 ods. 2, písm. a) zák. č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov zahraničná osoba k žiadosti o vrátenie dane musí doložiť originál faktúry vyhotovenej platiteľom, v ktorej je uvedená suma dane v slovenských korunách, a v prípade dovozu tovaru príslušný dovozný doklad a doklad preukazujúci platbu dane.

Podľa § 58 ods. 1, druhá veta zák. č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov všetky faktúry a dovozné doklady priložené k žiadosti o vrátenie dane opatrí Daňový úrad B. I odtlačkom úradnej pečiatky a vráti ich zahraničnej osobe; ak ide o zahraničnú osobu, ktorá má sídlo, miesto podnikania, prevádzkareň alebo bydlisko v inom členskom štáte, vráti faktúry a dovozné doklady do 30 dní od ich predloženia.

V ďalšom konaní žalovaný musí jednoznačne ustáliť či žiadosť o vrátenie DPH, o ktorej správca rozhodol napadnutým rozhodnutím sa týkala fa. č. 26370073 zo dňa 22. 6. 2006 alebo faktúry č. 26010014 zo dňa 31. 7. 2009. Sporná faktúra žalobcu č. 26010014 zo dňa 31. 7. 2009 sa nenachádza pod žiadnou položkou

z pripojeného zoznamu 582 položiek. Je preto nevyhnutné doplniť administratívny spis o faktúru opatrenú odtlačkom úradnej pečiatky, ktorá bol pripojená k žiadosti o vrátenie DPH.

Najvyšší súd dospel k záveru, že pre meritórne vyriešene sporu o vrátenie dane z pridanej hodnoty zahraničnej osobe, je nevyhnutné správne vykvalifikovať a rozlišovať tieto dve plnenia (služby).

Pokiaľ ide o nevyhovenie žiadosti žalobcu o vrátenie DPH je nevyhnutné do úvahy vziať skutočnosť, že žalobca žiada o vrátenie súhrnu DPH z jednotlivých faktúr so samostatným skutkovým základom od rozličných tuzemských dodávateľov za poskytnuté služby na území SR, ktorý nárok na vrátenie DPH nie je sporný a je nezávislý na faktúre fa. č. 26370073 zo dňa 22. 6. 2009. V rozhodnutí je preto nedostatok dôvodov prečo nebola žalobcovi vrátená DPH z týchto nesporných služieb.

75. ROZHODNUTIE

V konaní o námietkach proti zápisu označenia do registra ochranných známk ide o abstraktné hodnotenie potenciálnej zameniteľnosti správnym orgánom, pri ktorom sa na rozdiel od nárokov z nekalosúťažného konania nevykonáva posudzovanie zameniteľnosti s reálnymi už existujúcimi dôsledkami na trhu na konkrétnych spotrebiteľov.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2009, sp. zn. 3 Sžhuv 1/2009)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 29. 4. 2008.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že zo spisu správneho orgánu bolo zistené, že zverejnené označenie „Milá SEDITA PEČIVÁRNE SEREĎ 1953“ bolo prihlásené pre tovary „čokoládové a nečokoládové cukrovinky, obličky a napolitánky“ v triede 30 medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Uverejnené označenie bolo prihlásené prihlasovateľom I. a.s., B. prihláškou podanou dňa 9. 8. 2004 ako kombinované, farebné označenie, ktoré tvorí obal výrobku. V strede označenia je napísané veľkým štylizovaným písmom označenie MILA v cyklámenovo-červenej farbe, pričom toto označenie prekrýva vyobrazenie čiastočne skonzumovanej mliečnej obličky obliatej čokoládou a vedľa obličky sa nachádza vyobrazenie Šálky kapučína aj s podšálkou. Prvé písmeno „M“ a posledné písmeno „a“ nie sú spojené s dvojicou písmen „il“ v strede slova. Ďalej sú dookola tohto nápisu umiestnené dva menšie nápisy „MILA“, zobrazenie loga výrobcu S., pečivárne S. 1953 a zmenšený obrázok čiastočnej skonzumovanej obličky.

Namietaná medzinárodná ochranná známka č. 200416 je kombinovaná ochranná známka, zapísaná v čiernobielej kombinácii, ktorá obsahuje jeden slovný prvok „MILKA“ umiestnený na tmavom pozadí. Slovo MILKA je napísané taktiež v špeciálnom type písaného písma ako bielym písmom na tmavom pozadí, pričom písmeno M je oddelené od zvyšku slova (nie je spojené). Ďalšie písmená sú písané spolu malým písanom typom písma. Namietaná medzinárodná ochranná známka č. 806098 je taktiež kombinovaným označením pozostávajúcím z tmavého pozadia, na ktorom je dominantne umiestnené iba jedno písmeno „M“, Tvar písmena je rovnaký ako v predchádzajúcej kombinovanej ochrannej známke. Všetky vyššie uvedené označenia sa nachádzajú vo farebnom vyhotovení v správnom spise.

Podľa názoru súdu žalovaný vo veci rozhodol v súlade s vyššie citovanou právnou úpravou a aj podľa súdu prihlasované označenie nie je na základe vykonaného komplexného zhodnotenia zameniteľné s namietanými ochrannými známkami. Súď mal v danom prípade za to, že spotrebiteľ bude vnímať prihlasovanú známku ako celok, so všetkými jej prvkami, t. j. všetkými slovnými prvkami ako aj obrazovými prvkami. Prihlásená známka takto ako celok (s jednotlivými prvkami obrazovými ako aj slovnými, ktoré sú popísané v úvode odôvodnenia), s prihliadnutím ešte navyše aj na farebné rozlíšenie jednoznačne aj podľa názoru súdu vytvára vizuálnu odlišnosť. Aj pri porovnaní iba samotných slov (MILÁ verus MILKA) je zrejma vizuálna, ale aj fonetická odlišnosť, keďže písmeno „K“, nachádzajúce sa v slove MILKA na začiatku druhej slabiky je dostatočne znejúce a počuteľné, takže pri vyslovovaní označenia môže priemerný spotrebiteľ tieto označenia aj foneticky odlišiť. Toto odlišenie je ešte výraznejšie pri porovnávaní všetkých slovných prvkov prihlasovaného označenia.

V súvislosti s posudzovaním podobnosti a zameniteľnosti označení zo sémantického hľadiska mal aj súď, rovnako ako správny orgán za to, že priemerný spotrebiteľ si vzhľadom na rozsiahlu reklamnú kampaň výrobkov žalobcu ako aj na jej charakter (spojenie s kravičkou Milka) tieto bude spájať s mliekom, pretože ide vo všeobecnosti o výrobky obsahujúce najmä mlieko, ktoré slovo v preklade do angličtiny znamená „MILK“, preto aj v tomto smere môže označenie „MILKA“ navodiť súvislosť s mliekom (podľa reklamy alpským mliekom), čo u prihlasovaného označenia je vylúčené. Podľa názoru súdu aj keď obidve označenia by bolo možné odvodiť aj od ženského mena Emilia, tak vo vzťahu k tovarom, pre ktoré sú označenia prihlásené možno tieto slovné prvky považovať za fantazijné. Všetky doposiaľ uvedené konštatovania o odlišnostiach platia aj pre porovnanie s druhou namietanou známkou (slovo „M“).

Aj keď druhostupňový správny orgán na rozdiel od prvostupňového orgánu uvádzal v odôvodnení rozhodnutia, že neposudzoval vžitosť napadnutého označenia ani nezohľadňoval používanie v označení MILA v rôznych farbách pred podaním prihlášky napadnutého označenia, vo veci priznal aj žalobca, že označenia MILA a MILKA existovali na slovenskom trhu dlhé desaťročia, čo žalobcovi neprekážalo, avšak keď si prihlasovateľ podal prihlášku v predmetnej ochrannnej známke s dominantným slovným prvkom „MILA“ s veľmi podobným písmom jeho veľmi hodnotnej ochrannnej známky bol nútený podniknúť kroky na ochranu svojich práv. K tejto námietke súd uvádza, že slovná ochranná známka „MILA“ bola prihlásená do registra ochranných známk v roku 1993 a hoci namietateľ mal svoje ochranné známky zaregistrované skôr, nenamietal používanie slovného označenia „MILA“. Právni predchodcovia ďalšieho účastníka toto označenie aj používali, o čom boli predložené doklady, preto bez ohľadu na typ písma slovného prvku „MILA“ v novom prihlasovanom označení MILÁ SEDITA PEČIVÁRNE S. nemožno tomuto označeniu priradiť ako výrobcu spoločnosť žalobcu, keďže názov MILA sa za niekoľkoročného používania nikdy nespájal so spoločnosťou žalobcu.

V danom prípade teda nedošlo k naplneniu základnej hmotno-právnej podmienky pre úspešné uplatnenie námietok (zameniteľnosť) a preto súd dospel k záveru, že žalovaný ako aj prvostupňový správny orgán nepostupovali v rozpore so zákonom, keď neuznali vznesené námietky proti zápisu prihlášky kombinovanej ochrannnej známky MILÁ SEDITA PEČIVÁRNE SEREĎ 1953 do registra ochranných známk a preto súd žalobu žalobcu zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátkou včas odvolanie. Namietal, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Súd v prvom rade vychádza z hodnotenia schopností priemerného spotrebiteľa ako odborníka a nie ako bežného kupujúceho, ktorý pri nakupovaní tovarov bežnej dennej spotreby nevenuje takýmto tovarom osobitnú pozornosť, nerozoberá jednotlivé označenia alebo vyobrazenia z hľadiska ich vyhotovenia, bežných nedištingtívnych prvkov a pod., jeho vnem je povrchný a vníma predovšetkým dominantné prvky na obale tovaru. V druhom rade Krajský súd prikladá osobitný význam aj takým prvkom prihlasovaného označenia, ktoré nemajú žiadnu dištingtívnu schopnosť (oplátka, šálka kávy, hoci napr. vyobrazenie oplátky, či už celej alebo nahryzutej je prakticky na všetkých obaloch napolitánok rôznych výrobcov, podobne šálka či už s obsahom mlieka, kávy, kapucína alebo prázdna je zase vyobrazená na väčšine obalov káv, ale aj na iných kávových či mliečnych výrobkoch, ide teda o dva absolútne nedištingtívne prvky, oplátku a šálku kapucína, ktoré z vizuálneho hľadiska nezanechajú v bežnom spotrebiteľovi žiadny vnem, nieto ešte vnem konkrétneho výrobku a už vôbec si spotrebiteľ neuchová ich predstavu v pamäti v spojení s určitým výrobkom. Čo sa týka farebnosti, tiež možno v tomto prípade konštatovať, že priemerný spotrebiteľ nebude z toho či videl určité označenie (alebo veľmi podobné označenie) vyobrazené v bielej alebo červenej farbe ohraničenej bielou, usudzovať, že ide o označenie iného výrobcu a pokiaľ by si aj farebný rozdiel uvedomil, nevytlúči to u neho vznik mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti medzi nimi.

Krajský súd sa v odôvodnení rozhodnutia stotožnil s rozborom odlišností úradu, ktorý však nie je urobený z pohľadu priemerného spotrebiteľa, ale vysoko znalého odborníka, ktorý má k dispozícii obidva obaly vedľa seba, dostatok času na ich detailné preskúmanie a cieľ zistiť čo i len najmenšiu odlišnosť. V takejto situácii však nikdy nie je priemerný spotrebiteľ pri bežnom nákupe takmer každodenných potravín, pri všeobecnom nedostatku času venovať sa takým detailom ako je napr. uvádzaný celkový dojem farebnosti podkladu, vyobrazenia bežných predmetov na obale, atď. Takto pristupoval Krajský súd tak k hodnoteniu zameniteľnosti z vizuálneho ako aj z fonetického hľadiska (MILA – MILKA), nevysporiadal sa však s tvrdeniami žalobcu o zameniteľnosti dominantných prvkov „MILÁ“ a „MILKA“, hoci z porovnania týchto slovných prvkov priamo vyplýva evidentná snaha prihlasovateľa čo najviac sa z vizuálneho hľadiska priblížiť vyobrazeniu ochrannej známky s dobrým menom „MILKA“, resp. ochrannej známky „M“ (špecifický rukou písaný typ písma smerujúci podobne špecifické prvé písmeno „M“ s tromi oblúkmi v hornej časti, jeho oddelenie od ostatného textu).

Pri hodnotení zameniteľnosti podobne ako pri klamlivej reklame a klamlivom označení, musí súd postaviť na stanovisko priemerného spotrebiteľa, ktorý pri zaobstarávaní bežných životných potrieb vynakladá len zbežnú pozornosť. Nie je preto správne nechať zameniteľnosť posudzovať znalcom, ktorí môžu hodnotiť

záležitosť až príliš odborne. Sudca môže usudzovať o zameniteľnosti vtedy, keď aj on sám bol uvedený do omylu. Nesprávny by však bol záver súdneho senátu: „Neboli sme oklamaní my, preto nie je daný prípad zameniteľnosti.“ Sudcovia totiž patria k nadpriemerne vyspelej vrstve populácie.

Krajský súd sa v odôvodnení rozhodnutia vôbec nevysporiadal v súvislosti s použitím loga SEDITA prihlasovateľa ochrannej známky s rozsudkom Európskeho súdneho dvora Druhá komora zo dňa 6. októbra 2005 vo veci C-120/04, z ktorého vyplýva, že aj keby sa prvok SEDITA považoval popri prvku MILA za ďalší dištinkatívny prvok prihlasovanej ochrannej známky (aj keď je umiestnený len na okraji známky a má veľkosť približne 20 % veľkosti prvku MILA umiestneného v strede a priťahujúceho pozornosť), pridanie takejto značky spoločnosti alebo obchodného mena k mladšej ochrannej známke nie je dostatočné na to, aby sa zabránilo pravdepodobnosti zameniteľnosti, ak má podobný prvok (v našom prípade MILA) stále nezávislú dištinkatívnu úlohu v kombinovanej známke (odseky 29 – 36), čo je zjavne prípad prihlasovanej ochrannej známky.

Podľa názoru žalobcu Krajský súd tiež nesprávne posúdil a vyhodnotil jeho tvrdenia, týkajúce sa doterajšej koexistencie označení „MILA“ a „MILKA“. Žalobca chcel týmito dôkazmi práve preukázať, že žalovaný napriek dlhoročnému používaniu označenia „MILA“ na oplátkach v pôvodnom vyhotovení obalov, ich farebnosti, použitých obrazových prvkov i type písma, pričom označenie „MILA“ bolo písané hranatým písmom ako jedno slovo, bez odsadenia prvého písmena „M“, teda odlišným písmom od známeho písaného typu písma označenia MILKA v prihlasovanom označení, zmenil zaužívaný typ písma dominantného prvku MILA na obale výrobku u prihlasovanej ochrannej známky takým typom písma, ktoré je veľmi podobné s typom písma veľmi hodnotnej ochrannej známky žalobcu, pričom je použitý rovnaký rukou písaný spôsob písania smerujúci hore, teda so zjavnou snahou čo najviac sa podobať písmu použitému v ochrannej známke MILKA.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 26. 1. 2009 k odvolaniu žalovaného navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že považuje prvostupňový rozsudok súdu za správny a v súlade so zákonom a k argumentom žalobcu uvádza:

Pri hodnotení zameniteľnosti napadnutého označenia a namietaných ochranných známk žalovaný v prvostupňovom aj druhostupňovom rozhodnutí vyzdvihol potrebu vnímať označenia ako celok z pohľadu priemerného spotrebiteľa a „nevytrhávať“ z nich len určité prvky tak, ako to urobil žalobca v podanom odvolaní, keď za rozhodné pri posudzovaní zameniteľnosti považuje len porovnanie slovného prvku „MILA“ v napadnutom označení s ochrannými známkami žalobcu a ostatné prvky, vrátane farebného vyhotovenia napadnutého označenia, považuje pri hodnote zameniteľnosti za bezvýznamné. Uvedené zásady posudzovania zameniteľnosti ochranných známk sú v súlade so zásadami uplatňovanými Európskym súdnym dvorom v obdobných veciach (napr. rozsudok vo veci SABEL, C-251/95, rozsudok vo veci Marca Móde, C-425/98, rozsudok vo veci Lloyd Schuhfabrik Meyer, C-342/97).

V reakcii na argumenty žalobcu je potrebné zdôrazniť, že spotrebiteľ v napadnutom označení nevníma len slovný prvok „MILA“. Ale aj ďalšie slovné a obrazové prvky v ňom obsiahnuté (oplatku, šálku kapucína, logo SEDITA), ktoré spoločne so slovným prvkom „MILA“ vytvárajú obraz vizuálne odlišný od obrazu namietaných ochranných známk. V tomto smere nemožno opomenúť ani silné pôsobenie farieb napadnutého označenia (tyrkysovej, cyklámenovej, červenej, žltej, hnedej, smotanovej) na spotrebiteľa a skutočnosť, že namietané ochranné známky sú zapísané v čiernobielej podobe. Práve v tejto súvislosti je významný aj prvok „logo SEDITA“, ktorý v spojitosti s ďalšími prvkami dáva napadnutému označeniu rozlišovaciu spôsobilosť.

Vo vizuálnom vneme spotrebiteľa nie sú zahrnuté len dominantné prvky určitého označenia, ale aj všetky ostatné prvky označenia, a to aj tie s nižším stupňom rozlišovacej spôsobilosti. Vzájomné grafické usporiadanie prvkov, ich farebnosť totiž spôsobí, že celkový dojem vyvolaný označením bude originálny.

Podľa ustanovenia § 245 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzi a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

V predmetnej právnej veci je medzi žalobcom a žalovaným sporná najmä otázka zameniteľnosti napadnutého označenia a namietaných ochranných známk, keď žalobca tvrdí, že napadnuté označenie je

zameniteľné s namietanými ochrannými známkami a žalovaný tvrdí, že zameniteľné nie je. Posudzovanie zameniteľnosti je otázkou skutkovou, o ktorej rozhoduje správny orgán v rámci zákonom povolenej voľnej úvahy a súd preskúma iba to, či skutkové okolnosti, z ktorých pri voľnej úvahe správny orgán vychádzal, boli zistené správnym procesným postupom a či právny následok založený rozhodnutím nie je v rozpore so zákonom, a či rozhodnutie bolo z hľadiska aplikovanej právnej normy logické a úplné z hľadiska hodnotenia dôkazov.

V podanej žalobe a ani v odvolaní žalobca neuvádza nijaký právny či skutkový argument, ktorým by spochybňoval rozhodnutia žalovaného z hľadiska procesného postupu, ktorý ich vydaniu predchádzal, alebo z hľadiska aplikovania nesprávnej právnej normy. Žalovaný má za to, že jeho rozhodnutie o nezameniteľnosti napadnutého označenia s namietanými ochrannými známkami nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom a bolo vydané v rámci zákonom povolenej voľnej úvahy v súlade s pravidlami logického uvažovania a podmienky tejto úvahy boli zistené riadnym procesným postupom.

Úlohou súdu v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu prvostupňového rozsudku nebolo samostatne hodnotiť zameniteľnosť napadnutého označenia s namietanými ochrannými známkami, ale len preskúmať či rozhodnutia žalovaného nevybočili z rámca povolenej voľnej úvahy. Vzhľadom na uvedené má za to, že v odvolaní uvedené poukazovanie na údajné nesprávne hodnotenie nezameniteľnosti napadnutého označenia s namietanými ochrannými známkami súdom, je právne bezvýznamné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal vec a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 3a ods. 2 zák. č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších zmien a doplnkov za zameniteľné sa považujú označenia alebo ochranné známky a za podobné sa považujú tovary alebo služby, ak taká zameniteľnosť alebo podobnosť vyvoláva nebezpečenstvo zámeny označení alebo ochranných známk, alebo tovarov, alebo služieb pochádzajúcich od rôznych osôb, alebo nebezpečenstvo vzniku mylnej predstavy o vzájomnej spojitosti s označením alebo s ochrannou známkou so skorším právom prednosti vo vedomí spotrebiteľskej verejnosti.

Podľa § 245 ods. 2 O. s. p. pri rozhodnutí, ktoré správny orgán vydal na základe zákonom povolenej voľnej úvahy (správne uváženie), preskúmava súd iba, či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd neposudzuje účelnosť a vhodnosť správneho rozhodnutia.

Zákonnosť napadnutého rozhodnutia v danom prípade spočíva v preskúmaní zameniteľnosti ochranných známk. Vyslovenie úsudku ohľadne zameniteľnosti ochranných známk je nevyhnutné považovať za správne uváženie v zmysle § 245 ods. 2 O. s. p. Ide o vyhodnotenie vnemu ochrannej známky z pohľadu priemerného spotrebiteľa. V konaní o námietkach proti zápisu označenia do registra ochranných známk ide o abstraktné hodnotenie potenciálnej zameniteľnosti správnym orgánom, pri ktorom sa na rozdiel od nárokov z nekalosúťažného konania nevykonáva posudzovanie zameniteľnosti už s reálnymi dôsledkami na trhu na konkrétnych spotrebiteľov.

Najvyšší súd sa stotožnil so žalovaným, že napadnuté označenie je spotrebiteľom vnímané ako celok. Spotrebiteľ v napadnutom označení nevníma len slovný prvok „MILA“ ale aj ďalšie slovné a obrazové prvky v ňom obsiahnuté (oplátku, šálku kapučína, logo SEDITA), ktoré spoločne so slovným prvkom „MILA“ vytvárajú obraz vizuálne odlišný od obrazu namietaných známk. V tomto smere nemožno opomenúť ani silné pôsobenie farieb napadnutého označenia (tyrkysovej, cyklámenovej, červenej žltej, hnedej smotanovej) na spotrebiteľa a skutočnosť, že namietané ochranné známky sú zapísané v čiernobielej podobe. Práve v tejto súvislosti je významný prvok „logo Sedita“, ktorý v spojitosti s ďalšími prvkami dáva napadnutému rozhodnutiu rozlišovaciu schopnosť.

Najvyšší súd nezistil v odôvodnení rozhodnutia žalovaného žiadne logické rozpory pre zdôvodnenie vnemu priemerného spotrebiteľa. Preto v ďalšom odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia žalovaného i súdu prvého stupňa.

76. ROZHODNUTIE

Ak zapísané nároky na ochranu technického riešenia odporujú fyzikálnym zákonom, technické riešenie nemôže byť priemyselne využiteľné.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009, sp. zn. 3 Sžhuv 3/2009)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 18. 4. 2006, ktorým bol zamietnutý rozklad a potvrdené rozhodnutie prvostupňového orgánu zo dňa 23. 11. 2005 o výmaze úžitkového vzoru žalobcu č. 2964 s názvom „Nealkoholické kolové nápoje vo farebných vyhotoveniach“ podľa § 17 ods. 1 písm. a) zák. č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch v znení neskorších predpisov z dôvodu, že úžitkový vzor nie je priemyselne využiteľný, keďže podľa hlavného nároku na ochranu základný sirup, ktorý sa má ďalej používať na prípravu nealkoholických kolových nápojov vo farebných vyhotoveniach, pozostáva výlučne z pevných zložiek a jednej plynnej zložky. Takto vyjadrené technické riešenie je chybné a nerealizovateľné, pretože odporuje základným fyzikálnym zákonom a za normálnych podmienok, t. j. pri izbovej teplote a atmosférickom tlaku, nemôže predstavovať základný sirup (a ani základnú zložku) na prípravu nealkoholických kolových nápojov, pretože oxid uhličitý sa neviaže ani na jednu z uvedených zložiek a kvapalná zložka nie je prítomná.

Úžitkový vzor č. 2964 majiteľa – žalobcu s právom prednosti od 9. 5. 2001 bol do registra úžitkových vzorov zapísaný 20. 6. 2001 s názvom „Nealkoholické kolové nápoje vo farebných vyhotoveniach“ s nasledovným znením nárokov na ochranu.

1. Nealkoholické kolové nápoje vo farebných prevedeniach vyznačujúce sa tým, že ich základný sirup pozostáva z 93,00 % hmotnosti rafinovaného alebo syntetického cukru, 0,99 % hmotnosti kyseliny citrónovej, 0,03 % hmotnosti sorbanu draselného, 3,50 % hmotnosti oxidu uhličitého a 2,48 % hmotnosti bázy.
2. Nealkoholické kolové nápoje vo farebných prevedeniach podľa nároku č. 1 označujúce sa tým, že bázu pre nealkoholické kolové nápoje tvorí syntetické farbivo a kofeín.
3. Nealkoholické kolové nápoje vo farebných prevedeniach podľa nároku č. 2 vyznačujúce sa tým, že bázu pre nealkoholické kolové nápoje tvorí syntetické farbivo a vitamíny.
4. Nealkoholické kolové nápoje vo farebných prevedeniach podľa nároku č. 1 vyznačujúce sa tým, že bázu pre nealkoholické kolové nápoje tvorí syntetické farbivo a bylinky.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že predmet technického riešenia chráneného úžitkového vzoru je v hlavnom nároku na ochranu definovaný kvalitatívnym a kvantitatívnym zložením základného sirupu pre tieto nápoje. Sirup obsahuje päť zložiek. Kvantitatívne zastúpenie jednotlivých zložiek je uvedené v hmotnostných percentách. Z definície nároku vyplýva, že zmes označená ako sirup obsahuje štyri zložky, ktoré sú za bežných podmienok po jednom skupenstve, to znamená, že takáto definícia v chemickom, technickom i významovom označení nároku nemôže byť správna, pretože takáto zmes nemá vlastnosti sirupu, teda istú mieru tekutosti. S uvedeným konštatovaním a v podstate i záverom správneho orgánu sa krajský súd plne stotožnil. Je nesporné, že znenie a štruktúra definície hlavného nároku pozostáva z úvodného náveta „...základný sirup pozostáva...“, a potom nasledujú jednotlivé komponenty. I z uvedeného nie je možné vyvodzovať tak, ako sa žalobca mylne domnieva, že v obsahu základného sirupu je už zadefinovaná aj voda, a teda celý komponent potom má vlastnosť tekutej látky, ku ktorej sa už priradujú len ďalšie zložky tak, ako sú definované v nároku. Z technického, sémantického i gramatického výkladu nároku vyplýva, že tento pozostáva len zo zmesi štyroch tuhých látok a jednej plynnej. Poukaz žalobcu na výkladový technický slovník, logiku, základy slovenského jazyka a podobne sú v tomto smere teda irelevantné a bez právneho významu. Každý predmet ochrany i úžitkového vzoru musí byť presne vymedzený nárokmi na ochranu. Na výklad týchto nárokov sa môže použiť len opis technického riešenia. V danom prípade síce ide o výrobok technicky pomerne jednoduchý a aj laicky zrozumiteľný, to však neznamená, že je možné upustiť od presnej definície zloženia tohto výrobku a uspokojiť sa so zástupnými formami jeho určenia, spočívajúcimi v dedukcii v domýšľaní a podobne. V tomto smere má pravdu žalovaný, pokiaľ argumentuje v napadnutom rozhodnutí, že ide o otázku zabezpečenia ochrany práv tretích osôb vo vzťahu k danému úžitkovému vzoru. Je teda nesporné, že voda je dôležitý komponent takéhoto výrobku a pokiaľ má byť tento chránený úžitkovým vzorom, musí byť v jeho nároku uvedená. V tomto zmysle má i voda svoju kvalitatívnu hodnotu, tvorí podstatnú časť nároku a pokiaľ

tam nie je uvedená, nejde potom o úžitkový vzor, ktorý by z tohto hľadiska mohol mať priemyselnú využiteľnosť vo význame § 5 citovaného zákona, a to bez ohľadu na to, že sa predmetné nealkoholické nápoje, ktoré sú predmetom ochrany tohto úžitkového vzoru, vyrábajú, distribuujú a konzumujú.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátom včas odvolanie. Namietal, že žalovaný odo dňa podania prihlášky a to 9. 5. 2001 až po zápis Úradom do registra, a to dňom 11. 9. 2001, teda v dostatočnom časovom limite nenašiel na prihláške rozporný a Úrad nevyužil § 11 ods. 4 tohto zákona č. 478/1992 Zb. a túto prihlášku prijal a nezamietol. Potvrdil nezávadnosť prihlášky ÚV č. 2964, jej priemyselnú vyrobiteľnosť a využiteľnosť.

Nárok na ochranu je časť, ktorá i na základe ponímania má zaručiť ochranu myšlienky autora ÚV a poukázať na podstatu rozdielu od doterajšieho stavu techniky, a tento rozdiel, ktorý je nový v doterajšom stave chrániť zákonom. V nárokoch na ochranu sa nepožadovalo zverejnenie presnej receptúry na výrobu o ktorej pojednáva podniková norma, ani nepožaduje, ba priam zakazuje rozpisovanie sa o veciach nepodstatných k samotnému zápisu prihlášky, ktorá zachytáva podstatu myšlienky.

Uvedenie ktoré argumentuje Úrad a potvrdzuje Krajský súd tak, že do základu a to do sirupu teda do tekutiny v tekutine čiže v nápoji je potrebné uvádzať vodu pokladá za nezmyselné, keďže ak by došlo len k zmene hustoty sirupu teda základnej tekutiny v tekutine, v čom nevidí zmysel a táto skutočnosť ani nedáva dôvod na nárok na ochranu, keďže v nárokoch na ochranu z jeho strany je nepodstatná a zovšeobecnená. Dôvodom na ochranu je rozlišujúca farba nápoja a ostatné prídavné látky, ktoré nahrádzajú kofeín.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 8. 6. 2009 navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Žalovaný súhlasí s argumentáciou žalobcu, že „sirup“ ako taký je tekutý. Avšak hlavný nárok na ochranu je definovaný tak, že základný sirup pozostáva z takých zložiek, ktoré nie sú schopné tvoriť roztok (kvapalinu). Zmes látok, ktorej zloženie je uvedené v hlavnom nároku predmetného úžitkového vzoru, nie je tekutá a len skutočnosť, že je pomenovaná „sirup“ jej tekuté skupenstvo nedáva. Sám žalobca v odvolaní (strana 4, odsek 5) uvádza, že formulácia hlavného nároku by sa dala popísať aj slovami ako „... základ v tomto nápoji, teda v tekutine je sirup, ktorý je na základe všeobecných znalostí tiež tekutý ale zložený...“. Z uvedeného je teda zrejmé, že v hlavnom nároku za slovným spojením „vznačujúci sa tým“, je uvedené zloženie základného sirupu. „Zložením“ je súbor všetkých zložiek, z ktorých sa výrobok skladá a nemožno prijať za správny názor, že zloženie výrobku možno definovať len niektorými zložkami. Vzhľadom na tvrdenie žalobcu o tom, že vodu ako bežnú a všeobecne známu súčasť sirupu, nie je potrebné v nároku na ochranu uvádzať, sa žalovanému javí ako protirečivé tvrdenie žalobcu uvedené na strane 4, odsek 3, že napriek tomu, že cukor je nutným znakom pre určenie predmetu ochrany a nemôže sa pokladať za niečo nové pri výrobe sirupu je potrebné ho spomenúť, napriek tomu, že je všeobecne máme, že sirup obsahuje cukor.

Možno súhlasiť s tvrdením žalobcu, že nároky vymedzujúce predmet, na ktorý sa požaduje ochrana, musia byť stručné. Na druhej strane je potrebné zdôrazniť, že musia byť aj jasné, nesmú obsahovať formulácie, ktoré nie sú jednoznačné, rovnako nesmú obsahovať neurčité výrazy a musia byť podložené opisom, a to aj s ohľadom na právnu istotu tretích osôb, aby rozsah ochrany nebolo možné vykladať rozdielne.

Pojem „rafinovaný cukor“ sa v literatúre vyskytuje len v spojení s cukrom v tuhom skupenstve. V prípade, ak by pod pojem „rafinovaný cukor“ patrilo aj cukrový sirup alebo cukrový roztok, tento by musel byť definovaný množstvom cukru a vody. Preto v žiadnom prípade nemožno súhlasiť so žalobcom, že uvádzanie vody v základnom sirupe je nezmyselné, keďže by došlo iba k zmene hustoty základného sirupu.

V prípade, že namiesto 93 % hmotnosti cukru by v základnom sirupe bol cukrový sirup a to v neurčenej koncentrácii, potom množstvo cukru (v pevnom skupenstve) v základnom sirupe by mohlo byť od cca 50 % hmot. až po 10 % hmotnosti.

Podstatným dôkazom, že argumentácia žalobcu je účelová, je obsah plynnej zložky 3,5 % hmôt, oxidu uhličitého v základnom sirupe, vzhľadom na to, že všetky ostatné zložky základného sirupu v nároku na ochranu sú v pevnom skupenstve a teda neabsorbujú oxid uhličitý. Ak by aj pripustil účelovú argumentáciu žalobcu, že

rafinovaný cukor môže byť aj cukrový sirup obsahujúci vodu, v ktorej je možné absorbovať oxid uhličitý, potom vzhľadom na obmedzenú rozpustnosť oxidu uhličitého, by základný cukrový sirup musel obsahovať 81 % až 89 % hmotnosti vody, čo už, vzhľadom na vysoký obsah vody v žiadnom prípade nemožno považovať za základný sirup (k uvedenému poukazuje na postup pri výrobe sódovej vody, kde obsah oxidu uhličitého je len 0,4 až 0,8% napriek sýtenu pod tlakom).

Navyše účelovosť tvrdenia žalobcu o tom, že pojem „rafinovaný cukor“ poukazuje na použitie cukru v bližšie neurčenom skupenstve, teda aj v skupenstve tekutom, potvrdzujú aj príklady uskutočnenia technického riešenia, kde v príklade 1 sa základný sirup pripravuje z rafinovaného cukru v množstve 93,00 kg, v príklade 2 zo sacharínu tiež v množstve 93,00 kg, v príklade 3 z aspartanu tiež v množstve 93,00 kg, v príklade 4 tak, ako v príklade 1. V prípade, ak mal žalobca v úmysle v hlavnom nároku mať uvedenú kvapalinu, hlavný nárok mal znieť: „... základný sirup pozostáva z 93 % hmotnosti cukrového sirupu...“.

Žalovaný trvá na stanovisku, že technické riešenie tak, ako je opísané v spornom úžitkovom vzore, nie je priemyselne využiteľné a stotožňuje sa s názorom súdu uvedenom v prvostupňovom rozsudku, že predmet ochrany musí byť presne vymedzený nárokmi na ochranu, pričom nie je možné upustiť od presnej definície predmetu ochrany (výrobku) a uspokojiť sa so zástupnými formami jeho určenia, spočívajúcimi v dedukcii, v domýšľaní a podobne.

K námietke žalobcu, že predmetný úžitkový vzor bol do registra úžitkových vzorov zapísaný, pričom žalovaný prihlášku úžitkového vzoru nezamietol a tak potvrdil jej nezávadnosť, žalovaný uviedol, že v konaní o úžitkových vzoroch sa nevykonáva vecný prieskum a pokiaľ v konaní o prihláške úžitkového vzoru nie je zjavné, že úžitkový vzor nie je spôsobilý na ochranu, zapíše sa do registra. Avšak vzhľadom na absenciu vecného prieskumu pri zápise úžitkového vzoru do registra, ustanovenie § 17 zákona č. 478/1992 Zb. umožňuje výmaz úžitkového vzoru na návrh kohokoľvek, ak sú splnené podmienky ustanovené týmto zákonom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal vec a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods.1, 2 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Z o d o v o d n e n i a :

Podľa § 17 ods. 1, písm. a) zák. č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch v znení neskorších predpisov na návrh kohokoľvek Úrad vykoná výmaz úžitkového vzoru z registra ak technické riešenie nie je spôsobilé na ochranu podľa § 1 a 3.

Podľa § 1 zák. č. 478/1992 Zb. o úžitkových vzoroch v znení neskorších predpisov technické riešenia, ktoré sú nové, presahujú rámec prostej odbornej schopnosti a sú priemyselne využiteľné, sa chránia úžitkovými vzormi.

Najvyšší súd zistil, že medzi účastníkmi konania vznikol spor o výklad nárokov žalobcu na ochranu, zapísaných v úžitkovom vzore č. 2694 s názvom „Nealkoholické kolové nápoje vo farebných vyhotoveniach“ nasledovne:

Nealkoholické kolové nápoje vo farebných prevedeniach vyznačujúce sa tým, že ich základný sirup pozostáva z 93,00 % hmotnosti rafinovaného alebo syntetického cukru, 0,99 % hmotnosti kyseliny citrónovej, 0,03 % hmotnosti sorbanu draselného, 3,50 % hmotnosti oxidu uhličitého a 2,48 % hmotnosti bázy.

Podstatu problému sformuloval žalovaný v napadnutom rozhodnutí. Poukázal na to, že podľa explicitného vyjadrenia technického riešenia úžitkový vzor nie je priemyselne využiteľný, keďže podľa hlavného nároku na ochranu základný sirup, ktorý sa má ďalej používať na prípravu nealkoholických kolových nápojov vo farebných vyhotoveniach, pozostáva výlučne z pevných zložiek a jednej plynnej zložky. Takto vyjadrené technické riešenie je chybné a nerealizovateľné, pretože odporuje základným fyzikálnym zákonom a za normálnych podmienok, t. j. pri izbovej teplote a atmosférickom tlaku, nemôže predstavovať základný sirup (a ani základnú zložku) na prípravu nealkoholických kolových nápojov, pretože oxid uhličitý sa neviaže ani na jednu z uvedených zložiek a kvapalná zložka nie je prítomná.

Žalobca naopak tvrdí, že znenie nároku v pojme sirup zahrňuje i kvapalnú zložku.

Je zrejmé, že zložky tvoriace základný sirup, predstavujú uzavretú množinu prvkov, ktoré predstavujú 100% zložiek tvoriacich základný sirup. Kvapalinu preto možno vyvodzovať iba ako súčasť niektorej z definovaných zložiek sirupu. Na základe právnych stanovísk účastníkov konania najvyšší súd ustálil, že spornou je právna otázka, či zo znenia nároku na ochranu možno implicitne a súčasne jednoznačne vyvodit' prítomnosť kvapalnej zložky v cukre, v takom množstve, aby sa na ňu naviazal oxid uhličitý, a teda aby znenie nároku neodporovalo fyzikálnym zákonom za normálnych podmienok, t.j. pri izbovej teplote a atmosférickom tlaku.

Najvyšší súd sa stotožňuje so žalobcom, že implicitne je možné dospieť k záveru, že cukor môže byť i v tekutej forme (cukrový sirup obsahujúci vodu), a preto je tekutá zložka obsiahnutá v cukre. V danom prípade však žalovaný správne poukázal na to, že vzhľadom na obmedzenú rozpustnosť oxidu uhličitého, by základný cukrový sirup musel obsahovať 81% až 89% hmotnosti vody, čo by už vzhľadom na vysoký obsah vody nebolo možné považovať za základný sirup na prípravu nealkoholických nápojov. Najvyšší súd preto konštatuje, že zo znenia nároku by bolo možné implicitne vyvodit' v pojme cukor iba prítomnosť vody, nie však koncentráciu cukrového roztoku. Implicitne nie je možné z týchto nárokov na ochranu vyvodit' koncentráciu cukru v kvapalnej forme v takom rozsahu, aby došlo k naviazaniu oxidu uhličitého na túto zložku. Koncentrácia cukru v kvapalnej forme by preto musela byť vyjadrená explicitne.

Zápisom úžitkového vzoru do registra tak dochádza len k „podmienečnej“ ochrane. Posúdenie otázky priemyselnej využiteľnosti patrí do správnej úvahy žalovaného a súd v zmysle § 245 ods. 2 O.s.p. preskúmava iba, či takéto rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. Súd nezistil v dôvodoch napadnutého rozhodnutia žalovaného zjavné logické rozpory v úsudku ani porušenie základných pravidiel správneho konania. Najvyšší súd nepovažuje za potrebné doplnit' alebo pozmenit' rozhodnutie žalovaného, preto sa s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c O. s. p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Súd konštatuje, že pre posúdenie priemyselnej využiteľnosti technického riešenia je rozhodujúci zapísaný rozsah nárokov na ochranu technického riešenia. Nároky na ochranu musia obsahovať všetky znaky, ktoré sú nevyhnutné na jeho uskutočnenie.

Ak zapísané nároky na ochranu technického riešenia odporujú fyzikálnym zákonom technické riešenie nemôže byť priemyselne využiteľné.

77.

ROZHODNUTIE

Rozhodnutie Telekomunikačného úradu SR o určení významného podniku na veľkoobchodnom trhu verejnej telefónnej služby je individuálnym správnym aktom a nie normatívnym správnym aktom. Preto formulácia jednotlivých povinností nemôže kopírovať dikciu zákona o elektronických komunikáciách, ale povinnosti musia byť uložené dostatočne určitým spôsobom, aby sa nimi podnik mohol riadiť.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. októbra 2008, sp. zn. 3 Sž 59/2007)

Napadnutým rozhodnutím č. zo dňa 4. 4. 2007 predseda Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky rozhodol na základe návrhu ním zriadenej osobitnej komisie o rozklade spoločnosti S.T.slovak, a.s., B., proti rozhodnutiu Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky, odboru ekonomickej regulácie zo dňa 21. novembra 2006 vo veci určení významného podniku na veľkoobchodnom trhu verejnej telefónnej služby prenosu volaní alebo volaní do siete Internet medzi dvoma bodmi prepojenia toho istého prevádzkovateľa pevnej verejnej telefónnej siete (ďalej len „veľkoobchodný trh č. 3“) a uloženia povinností podľa § 18, § 19 ods. 1 a 2, § 20 ods. 1, § 21 a § 22 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov tak, že podľa § 59 ods. 1, 2 v spojení s § 61 ods. 3 správneho poriadku rozklad zamietol a napadnuté rozhodnutie potvrdil.

Žalobca sa včas podanou žalobou na najvyššom súde domáhal, aby súd rozsudkom zrušil rozhodnutie predsedu Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky zo dňa 4. 4. 2007 ako aj rozhodnutie Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky zo dňa 21. 11. 2006 a vec vrátil Telekomunikačnému úradu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Žalobca na pojednávaní dňa 23. 10. 2008 za podstatné dôvody žaloby označil námietky k bodu 2 napadnutého prvostupňového rozhodnutia, a to primeranosť a rozsah uložených povinností žalobcovi ako významnému podniku a rozsah odôvodnenia uložených povinností.

Žalobca v žalobe namietal, že žalovaný porušil princíp oprávnenosti a primeranosti z nasledovných dôvodov:

▪ Absencia odôvodnenia uložených povinností

Aj napriek existencii referenčnej ponuky na prepojenie, ktorá obsahuje aj službu tranzitu, žalovaný v rozhodnutí uložil žalobcovi všetky povinnosti, ktoré mal v zmysle § 18 až 22 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách na výber (ďalej len „ZoEK“). Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „TÚSR“) sa v rozpore s § 6 ods. 4 ZoEK, § 17 ods. 1 ZoEK, § 11 ods. 1 ZoEK, článku 8 Rámцovej smernice, článku 20 Odporúčania, článku 32 a 117 Usmernenia nezaoberal vo svojich rozhodnutiach tým, či je uloženie daných povinností:

- primerané cieľom, ktoré sa snaží TÚSR dosiahnuť,
- aký sŕťažný problém má daná povinnosť riešiť,
- zdôvodnením potreby uloženia danej povinnosti,
- zdôvodnením, čo konkrétne sleduje uložením týchto povinností, aký budú mať vplyv na konkurenciu na danom trhu.

Analýza trhu vykonaná TÚSR len konštatuje významný vplyv žalobcu, bez toho, aby identifikovala na relevantnom trhu nejaký problém, napr. príliš vysoké ceny, viazanie služieb, a pod. TÚSR teda vo svojej analýze vôbec nezohľadnil, či určitá povinnosť rieši nejaký konkrétny problém existujúci na relevantnom trhu a už vôbec nie to, či je určitá povinnosť primeraná tomuto problému a do akej miery zaťažuje žalobcu. Ani jedna povinnosť nie je riadne zdôvodnená a nevychádza zo zistení porušenia na trhu, t.j. nesmeruje ku konkrétnej eliminácii prípadného negatívneho správania sa žalobcu.

Skutočnosť, že konanie TÚSR je nezlučiteľné s princípom primeranosti a jednotnou aplikáciou Európskeho regulačného rámca vyplýva aj z toho, že TÚSR nedodržuje ani spoločnú pozíciu združenia Európskych regulačných orgánov – European Regulators Group („ERG“), podľa ktorej uložené povinnosti musia vychádzať z identifikovaného súťažného problému, musia byť primerané a odôvodnené s ohľadom na základné princípy ako podpora súťaže či prispievanie k rozvoju vnútorného trhu stanovené v článku 8 Rámцovej smernice. TÚSR musí v zmysle predmetného dokumentu ERG vydať odôvodnené rozhodnutie, v ktorom bude presne definovaný problém na trhu, ktorý má byť identifikovaný v trhovej analýze. Ďalej rozhodnutie musí obsahovať odôvodnenie primeranosti uloženej povinnosti, musí obsahovať tam, kde je to možné alternatívy uložených povinností tak, aby bola uložená povinnosť, s čo najmenšou záťažou pre operátora a aby bola zároveň aj efektívna a splniteľná. Rozhodnutia regulátora musia byť vyčerpávajúco zdôvodnené, aby bola zaručená konzistentnosť regulácie. Najdôležitejšia vec, s ktorou sa rozhodnutia regulátorov musia vyrovnávať je identifikácia problému, ktorý musí byť presne špecifikovaný. Iba v takom prípade môže regulátor uložiť povinnosť, ktorá tento problém rieši. Aby predišli prílišnej regulácii, národné regulačné úrady sa musia sústrediť na protisúťažné konanie, ktoré sa na danom trhu vyskytne s najväčšou pravdepodobnosťou, inak môže byť uložené opatrenie neadekvátne.

- Povinnosť nediskriminácie a transparentnosti

Služby tranzitu boli a sú už v čase vydania prvostupňového rozhodnutia obsiahnuté v Referenčnej ponuke prepojenia (RIO) spoločnosti S. T., a. s., a preto tieto povinnosti sú nadbytočné. Konštatovanie žalovaného v rozhodnutí o rozklade, že táto povinnosť bola v rozhodnutí uložená odôvodnene na základe výsledkov analýzy veľkoobchodného trhu 3, bez bližšieho následného odôvodnenia nemožno považovať za dostatočné.

- Povinnosť viesť oddelenú evidenciu podľa § 20 ods. 1 ZoEK

Právnej istote žalobcu neprispieva vyjadrenie žalovaného v rozhodnutí o rozklade (str. 13 a 14), podľa ktorého metóda ABC (activity based costing) predstavuje základnú metódu alokácie nákladov, pričom nevylučuje použitie iných metód založených na princípe nákladovej príčinnosti. Opäť to nepredstavuje pre žalobcu dostatočnú právnu istotu pri budúcom posudzovaní úradom, či daná povinnosť je dostatočným spôsobom aplikovaná a vykonávaná.

- Povinnosť prístupu podľa § 21 ZoEK

Túto povinnosť TÚSR uložil bez toho, aby identifikoval nejaký súvisiaci problém na relevantnom trhu, ktorý by jej uložením bolo potrebné riešiť. Žalobca v priebehu konania namietal, že uloženie povinnosti prístupu je zbytočné a pre nejasné zákonné ustanovenia a absenciu ich upresnenia v rozhodnutí je predpoklad, že pri ich aplikácii v praxi bude potrebné sa obrátiť na úrad o výklad, čo absolútne neprispieva k právnej istote jednak žalobcu, jednak ďalších subjektov pôsobiacich na danom relevantnom trhu. Konštatovanie úradu v rozhodnutí o rozklade (str. 14), že takéto požiadavky o výklad nebude považovať za zbytočné zaťažovanie, nemožno považovať za stav prispievajúci k odôvodneniu a upresneniu uloženej povinnosti. Uložená povinnosť musí byť vždy čo najmenšou záťažou pre operátora (žalobcu) a musí byť zároveň aj efektívna a splniteľná.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 13. 9. 2007 k odvolaniu žalobcu navrhol, aby najvyšší súd žalobu žalobcu zamietol. Uviedol, že trvá na tom, že po identifikovaní žalobcu ako podniku s významným postavením na veľkoobchodnom trhu č. 3, uložil žalobcovi povinnosti v súlade so zákonom o elektronických komunikáciách a v súlade so správnym poriadkom. Povinnosti boli uložené primerane cieľom tak, ako sú uvedené v § 11 ods. 3 zákona o elektronických komunikáciách. Úrad pri regulácii zabezpečuje, aby nedochádzalo k narušovaniu alebo obmedzovaniu súťaže a diskriminácii podnikov, podporuje efektívne investície do kvalitnej a modernej infraštruktúry, dbá na zachovanie celistvosti a bezpečnosti verejných sietí. Úrad vytvára podmienky, aby všetci koncoví užívatelia mali prístup k univerzálnej službe. Úlohou úradu je zistiť, či na relevantnom trhu pôsobí podnik s významným vplyvom a určiť mu také povinnosti, aby takýto podnik nezneužil svoje významné postavenie. Úrad zistil, že na veľkoobchodnom trhu č. 3 pôsobí podnik s významným vplyvom, ktorý by mu dovoľoval správať sa nezávisle na konkurencii. Podľa názoru úradu je práve existencia podniku s významným vplyvom na trhu súťažným problémom. Z významného postavenia na relevantnom trhu potom vyplývajú

potenciálne riziká narušenia konkurenčného prostredia, ktoré sa úrad povinnosťami uloženými v rámci ex-ante regulácie snaží eliminovať.

Úrad je toho názoru, že uložené povinnosti sú primerané k cieľu regulácie (ochrana trhu, jeho rozvoj, zamedzenie zneužitia významného postavenia na trhu, ...) a že použité prostriedky sú primerané a v napadnutých rozhodnutiach je taktiež zdôvodnená potreba uloženia daných povinností a ich vplyv na konkurenciu na danom trhu (str. 11-12 prvostupňového rozhodnutia, str. 13-14 rozhodnutia o rozklade).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2 písm. a) O. s. p. v spojení s ust. § 72 ods. 4 zák. č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších zmien a doplnkov preskúmal vec a napadnuté rozhodnutie žalovaného zo dňa 4. 4. 2007 podľa § 250j ods. 2, písm. d) O. s. p. zrušil a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie, pretože v časti uložených povinností žalobcovi rozhodnutie bolo nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Najvyšší súd vo výroku rozsudku nezrušil prvostupňové rozhodnutie Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky zo dňa 21. 11. 2006, pretože má za to, že nedostatky tohto rozhodnutia je možné odstrániť v konaní o rozklade pred žalovaným.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd konštatuje, že výrok pod bodom 1 prvostupňového rozhodnutia zo dňa 21. 11. 2006 o určení žalobcu za významný podnik je vecne správny, pretože zodpovedá obsahu administratívneho spisu, ktorú skutočnosť na pojednávaní nespochybňoval ani žalobca, ktorý za ťažisko sporu označil výrok pod bodom 2. v časti primeranosti a určitosti mu uložených povinností.

Výrok pod bodom 1 prvostupňového rozhodnutia je právnym základom pre následné ukladanie individualizovaných povinností žalobcovi ako významnému podniku, ktoré však nemusia byť uložené súčasne v tom istom rozhodnutí, ale i v ďalších samostatných rozhodnutiach v nadväznosti podľa vývoja situácie na trhu, kde sa nimi reaguje na konkrétny vývoj na trhu a identifikujú sa jednotlivé problematické oblasti, ktoré nemusia byť v čase vydania rozhodnutia o určení významného podniku ešte dostatočne zjavné.

Najvyšší súd konštatuje, že napadnuté prvostupňové rozhodnutie pod bodom 2) je individuálnym správnym aktom (nie normatívnym správnym aktom). Preto formulácia jednotlivých povinností nemôže kopírovať dikciu zákona o elektronických komunikáciách, ale povinnosti musia byť uložené dostatočným určitým spôsobom, aby sa nimi žalovaný mohol jednoznačne riadiť. Účel regulácie v tomto prípade nie je možné dosiahnuť jedným všeobecným rozhodnutím, kopírujúcim a v podstate deklarujúcim dikciu zákona. (Všeobecný charakter z uložených povinností podľa ZoEK má iba povinnosť nediskriminácie prístupu – § 19 ZoEK).

Podľa § 17 ods. 1 zákona o elektronických komunikáciách ak úrad na základe analýzy podľa § 16 zistí, že na určitom relevantnom trhu nie je efektívna súťaž, po skončení konzultácií podľa § 10 určí rozhodnutím významný podnik, a zároveň mu v tomto rozhodnutí uloží aspoň jednu povinnosť podľa § 18 až 24 a § 27.

Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že zákon pripúšťa i postupné ukladanie povinností, teda nemusia byť všetky uložené súčasne s rozhodnutím o určení významného podniku. Práve v tejto časti sa najvyšší súd stotožňuje so žalobnými dôvodmi poukazujúcimi na nevyhnutnosť identifikácie problému, ktorý musí byť presne špecifikovaný. Iba v takom prípade môže regulátor uložiť individualizovanú povinnosť, ktorá tento problém rieši. Najvyšší súd konštatuje, že práve metóda postupného identifikovania problémov a v závislosti na identifikácii problému postupné vydávanie čiastkových rozhodnutí nadväzujúcich na rozhodnutie o určení významného podniku zabezpečí požiadavku zákona vyplývajúcu z ust. § 17 ods. 1, druhá veta ZoEK podľa ktorého „... tieto povinnosti musia vychádzať zo zisteného stavu a musia byť oprávnené a primerané účelu a princípom regulácie, ktorými sú podpora efektívnej súťaže a rozvoj vnútorného trhu“.

Telekomunikačný úrad uložené povinnosti v prvostupňovom rozhodnutí odôvodnil na s. 11 odsek 3 výlučne zistením, že žalobca je významným podnikom na veľkoobchodnom trhu č. 3. Zistený stav však v zmysle § 17 ods. 1, druhá veta ZoEK nemožno stotožňovať iba so zistením, že ide o významný podnik na trhu, ale s identifikáciou konkrétnych skutočností na trhu.

Telekomunikačný úrad v napadnutom prvostupňovom rozhodnutí vo výroku uviedol jednotlivé povinnosti v rámci súhrnov majúcich rovnaký právny základ (napr. povinnosť transparentnosti prístupu v rámci ktorej opisným spôsobom vymenoval jednotlivé čiastkové povinnosti). Táto použitá technika spôsobila, že žalovaný uložené povinnosti odôvodňoval v ich súhrne a absentuje odôvodnenie jednotlivých čiastkových povinností. Táto skutočnosť má za následok nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť, pre ktoré najvyšší súd vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd konštatuje, že v ďalšom konaní je nevyhnutné jednotlivé uložené povinnosti so samostatným skutkovým základom vo výroku formálne vyčleniť do samostatných celkov a samostatne ich aj odôvodniť.

Pokiaľ ide o uloženie povinnosti prístupu k určitým produktom podľa § 21 ZoEK má jednoznačne individuálny charakter, preto ju možno uložiť až keď takáto žiadosť je konkrétnym subjektom podaná.

78.
R O Z H O D N U T I E

Po uplynutí lehoty ustanovenej v § 45 ods. 1 zák. SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov na vyrubenie dane už nemožno vykonávať daňovú kontrolu na skutkové okolnosti, ktoré nastali pred jej uplynutím.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2008, sp. zn. 3 Sžf 42/2007)

Napadnutým rozsudkom krajský súd rozhodnutie žalovaného zo dňa 7. 9. 2006 zrušil podľa § 250j ods. 2, písm. a) O. s. p. a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania 70 178,50 Sk na účet právneho zástupcu žalobcu.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalovaný napadnutým rozhodnutím potvrdil rozhodnutie Daňového úradu v B. B. I zo dňa 31. 5. 2006, ktorým bol podľa § 44 ods. 6, písm. b) bod 1 zák. č. 511/1992 Zb. v platnom znení žalobcovi vyrubený rozdiel dane z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie roku 2004 v sume 974 388 Sk a zaviazal ho zaplatiť tento rozdiel do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia na účet Daňového úradu v B.B. I. Krajský súd zistil, že daňový subjekt si v zmysle príslušných ustanovení uplatňoval odpočet daňovej straty vykázananej súhrnne za roky 1999-2001. Najväčšia časť tejto daňovej straty pripadá práve na rok 1999, a preto v celej postupnosti zisťovania daňovej povinnosti za rok 2004 je rozhodujúci práve tento rok 1999. Výška straty bola vyčíslená v daňovom priznaní za tento rok, ktoré sa vykonalo v roku 2000 a správca dane až do roku 2006 nepristúpil k revidovaniu tohto pôvodného daňového priznania. Pri zisťovaní daňovej straty sa postupuje rovnako, ako pri zisťovaní základu dane, teda tým procesom daňovej kontroly, ktorý stanovuje § 15 a nasl. zákona o správe daní, a teda aj s tými náležitosťami, ako sú dokazovanie, rozhodovanie, vyrubovanie dane, ale taktiež i s otázkou zániku práva vyrubiť takúto daň alebo rozdiel dane. Ak teda správca dane v roku 2006 vykonával kontrolu dane za rok 2004, mal v zmysle zákona právo ju zmeniť na základe právne významných skutočností, ktoré daňovou kontrolou zistil dozadu v rámci piatich rokov prekluzívnej lehoty stanovenej § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. Nie je možné prijať argument, že pri kontrole a zistení daňovej povinnosti za rok 2004 môže správca dane ísť späť aj za hranicu piatich rokov, a to či už na základe kontroly originálnych dokladov, alebo na základe kontroly podľa pomôcok. Ak teda daňovému subjektu začala plynúť prekluzívna lehota od konca roku, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie za rok 1999, t.j. od 31. 12. 2000, nie je možné podľa názoru krajského súdu takto založenú právnu skutočnosť na základe daňového priznania meniť po uplynutí piatich rokov, teda kontrolou v roku 2006. Ak zisťovanie základu dane je obmedzené stanovenou prekluzívnou lehotou, v zmysle ust. § 17 ods. 24 zák. č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov právnických a fyzických osôb sa to isté vzťahuje i na zisťovanie daňovej straty, pretože tieto dve konania sú si na roveň postavené. Krajský súd si osvojil argumentáciu žalobcu uvedenú v žalobe ohľadne uplatnenia tejto preklúzie, pretože ide v podstate o zánik práva vyrubiť daň alebo rozdiel dane po uplynutí stanovenej lehoty.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včas odvolanie. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil. Uviedol, že správca dane v rámci kontroly dane z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie 2004 zistil, že navrhovateľ si v tomto zdaňovacom období (tretom roku odpočítavania straty) uplatnil v rozpore s ustanovením § 52 ods. 8 zák. č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov na riadku 410 daňového priznania odpočet pomernej časti straty v sume 5 543 679 Sk. Podľa tabuľky D1 predloženého daňového priznania ide o jednu pätinu straty, ktorá je súčtom daňových strát vykázaných v daňových priznaniach za zdaňovacie obdobia 1999 (daňová strata v sume 25 641 805 Sk), 2000 (daňová strata v sume 2 030 016 Sk) a daňovej straty určenej po vykonanej kontrole za zdaňovacie obdobie 2001 (daňová strata 46 547 Sk). Vzhľadom na to, že odpočet daňovej straty mal vplyv na správne určenie dane

z príjmov právnickej osoby za zdaňovacie obdobie 2004, správca dane začal dňa 12. 4. 2006 daňovú kontrolu zameranú na preverenie správnosti vykázania daňovej straty za zdaňovacie obdobie 1999. Správca dane v súlade s § 29 ods. 6 zák. č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov určil za zdaňovacie obdobie 1999 základ dane z príjmov právnických osôb v sume 9000 Sk a daň v sume 3600 Sk. O určení dane podľa pomôcok bol vypracovaný protokol zo dňa 4. 5. 2006. Daň v sume 3600 Sk, vzhľadom na ustanovenie § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého daň ani rozdiel dane nemožno vyrubiť po uplynutí piatich rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie, vyrubená nebola. Na základe skutočnosti, že za zdaňovacie obdobie 1999 nebola vyčíslená daňová strata, ale daň z príjmov právnických osôb v sume 3600 Sk, správca dane upravil pomernú časť odpočítavanej straty na riadku 410 daňového priznania zo sumy 5 543 679 Sk na sumu 415 318 Sk. Z vyššie uvedeného vyplýva, že kontrola (v tomto prípade určenie dane podľa pomôcok) za zdaňovacie obdobie 1999 bola vykonaná za účelom preverenia správnosti výšky pomernej časti odpočítanej straty v zdaňovacom období 2004, ktorá mala vplyv na správne určenie základu dane a dane z príjmov právnickej osoby za toto zdaňovacie obdobie. Žalobca odpočítaval daňovú stratu za zdaňovacie obdobie 1999 spolu s daňovými stratami za zdaňovacie obdobia 2000 a 2001 v ďalších zdaňovacích obdobiach a tento odpočet mal vplyv na základ dane a daň z príjmov v týchto zdaňovacích obdobiach, preto bol povinný preukazovať správnosť výšky odpočítavanej straty v jednotlivých obdobiach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal vec podľa § 246c, § 214 ods. 1 O. s. p. bez pojednávania podľa § 250ja ods. 3 O. s. p. a napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 250ja ods. 4 O. s. p., v spojení s § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd zistil, že spor medzi účastníkmi spočíva vo výklade ust. § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. Žalovaný nepopiera, že v zmysle uvedeného ustanovenia zaniklo právo vyrubiť daň za rok 1999. Zánik tohto práva však podľa jeho názoru mu nebráni nanovo určiť základ dane a určiť iným spôsobom daňovú stratu, a tým spätne zmeniť daňovú povinnosť za rok 1999. Najvyšší súd ako základ sporu účastníkov konania identifikoval právne východisko žalovaného k aplikácii ust. § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb., uvedené na strane 4, druhý odsek odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného č. zo dňa 7. 9. 2006 podľa ktorého „... za zdaňovacie obdobie 1999 v súlade s ustanovením § 45 ods. 1 zákona o správe daní daň vyrubená nebola. Skutočnosť uvedené v protokole o určení dane podľa pomôcok boli využité pri daňových kontrolách za ďalšie zdaňovacie obdobia, čo zákon o správe daní nezakazuje“.

Podľa § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak, nemožno vyrubiť daň ani rozdiel dane alebo priznať nárok na vrátenie nadmerného odpočtu alebo vrátenie dane po uplynutí piatich rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť podať daňové priznanie alebo hlásenie, alebo v ktorom daňovému subjektu vznikol nárok na vrátenie nadmerného odpočtu alebo nárok na vrátenie dane.

K vyrubeniu dane dochádza na základe kumulatívneho súhrnu skutočností, ktoré daňový subjekt uvedie v daňovom priznaní a ktorých súhrn sa prejavuje v určení základu dane. Ide o kumuláciu skutočností. Uvedené ustanovenie je nevyhnutné vykladať tak, že jednotlivé skutočnosti, ktoré sú podkladom pre určenie základu dane a ktoré daňový subjekt deklaroval možno pre účely vyrubenia dane, či už v podobe vyrubenia dane alebo daňovej straty, použiť a využiť len v rámci zákonom určenej prekluzívnej lehoty, ustanovenej v § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. Účelom ustanovenia § 45 ods. 1 zák. č. 511/1992 Zb. je zabezpečiť stabilitu právnych vzťahov po uplynutí lehoty na vyrubenie dane. V dôsledku toho nemožno po uplynutí lehoty na vyrubenie dane ani vykonávať daňovú kontrolu na tieto skutočnosti. Z hľadiska použitého výkladu najvyšší súd poukazuje na čl. 152 ods. 4 Ústavy SR v spojení s čl. 13 ods. 1, 4 Ústavy SR, zásadu proporcionality a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.

79.
ROZHODNUTIE

Zdaniteľné plnenia platiteľa, na účely ktorých platiteľ prijal zdaniteľné plnenia od svojich dodávateľov, musia byť konkrétne identifikovateľné, inak by nebolo možné ich účel zistiť. Dôkazné bremeno má platiteľ.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. februára 2010, sp. zn. 3 Sžf/29/2009)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 22. 6. 2005, ktorým žalovaný potvrdil podľa § 48 ods. 5 zák. č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov rozhodnutie Daňového úradu P. B. zo dňa 11. 7. 2003, ktorým správca dane v zmysle § 15 ods. 15 zákona č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov nepriznal žalobcovi nadmerný odpočet dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie II. štvrtrok 2002 v sume 1 074 969 Sk a určil mu vlastnú daňovú povinnosť v sume 29 031 Sk, s odôvodnením, že správca dane postupoval pri neuznaní nároku na odpočet dane v zmysle zákonných podmienok, pretože dohodnutú sumu za poskytnuté služby žalobca vyfakturoval v plnej výške ako neplatiteľ DPH, preto podľa ust. § 20 zák. č. 289/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov prijaté zdaniteľné plnenia, z ktorých si uplatnil odpočet dane nemohol použiť na účely uskutočňovania zdaniteľných plnení, ktoré by ako platiteľ DPH zdaňoval daňou z pridanej hodnoty.

Krajský súd sa stotožnil so záverom žalovaného, že predmetom sporu je posúdenie právnej otázky, či žalobca mal nárok na odpočítanie dane z pridanej hodnoty z daňových dokladov subdodávateľa, ktoré prijal ako platiteľ DPH, pričom služby subdodávateľa sa vzťahujú k zmluvám žalobcu o dlhodobej úschove písomností, na základe ktorých žalobca ešte ako neplatiteľ DPH fakturoval v cenách bez DPH.

Podľa názoru krajského súdu pri posúdení veci bola rozhodujúcou okolnosť, že žalobca ako daňový subjekt podnikal ako poskytovateľ archivačných služieb a úschovu písomností zabezpečoval žalobca subdodávateľským spôsobom.

Ako vyplýva z § 4 ods. 5 zák. č. 289/1995 Z. z. je možné odpočítať daň viažucu sa na kúpnu cenu tovaru a nehnuteľnosti, ktoré platiteľ kúpil najneskôr 12 mesiacov pred dňom, keď sa stal platiteľom DPH. Z tohto znenia je zrejmé, že zákon vedome vymedzuje určitý okruh úkonov pri ktorých je možný odpočet DPH 12 mesiacov pred tým, ako sa stal platiteľom platcom DPH. Oblasť služieb sa v tomto vymedzení nenachádza, a nie je možno preto dospieť k záveru, že sa má subsumovať pod pojem tovar. Keďže žalobca fakturoval za poskytnutú službu pred registráciou, nie je z pohľadu zákona možné uznať nárok na odpočet DPH. Žalobu preto podľa § 250j ods. 1 O. s. p. zamietol.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátom včas odvolanie. Uviedol, že skutkový stav, ktorý je predmetom právneho sporu nie je sporný. Z odôvodnenia rozsudku je však otázne, či súd pochopil tento skutkový stav a mechanizmus fungovania dane z pridanej hodnoty. Ustanovenie § 4 ods. 5 zák. č. 289/1995 Z. z., ktorým súd, na rozdiel od daňových orgánov, odôvodňuje nepriznanie odpočtu dane, upravuje nárok na odpočet dane pri registrácii osoby podliehajúcej dani za platiteľa dane. Podľa ustanovenia § 4 ods. 5 zák. č. 289/1995 Z. z. (piata veta, ktorú už súd neuvádza) nárok sa uplatní v prvom zdaňovacom období určenom podľa § 40. Z tejto vety odseku 5 vyplýva, že uplatnenie nároku na odpočet dane v prvom zdaňovacom období pri registrácii za platiteľa dane predstavuje samostatnú kategóriu, ktorá nemá žiadny vplyv na odpočítanie dane pri prijatých zdaniteľných plneniach v ďalších zdaňovacích obdobiach. Žalobca v priebehu konania podporne poukazoval na znenie § 4 ods. 5 zák. č. 289/1995 Z. z., z ktorého vyplýva, že odpočítanie dane podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona sa priamo nevzťahuje k vzniku daňovej povinnosti, ale k uskutočňovaniu zdaniteľných plnení.

Je nepochybné, že zákon č. 289/1995 Z. z. sa vzťahuje na platiteľov dane z pridanej hodnoty. Z uvedeného dôvodu nie je možné aplikovať jeho ustanovenia na neplatiteľov, teda nie je možné ani prijať záver, že služba podľa ustanovenia § 13 ods. 1 písm. c) zákona č. 289/1995 Z. z. je uskutočnená dňom poskytnutia služby alebo dňom jej zaplatenia, a to tým dňom, ktorý nastane skôr.

Žalobca teda nemohol službu poskytnúť v roku 2001. Kedy táto služba bola zaplatená. Keďže sa žalobca stal platiteľom 1. decembra 2001, potom od tohto dátumu služby dlhodobej úschovy písomností poskytoval ako platiteľ dane. Žalobca prostredníctvom subdodávateľa naďalej poskytuje svoje služby, a teda uskutočňuje svoje zdaniteľné plnenia v zmluvne dohodnutých lehotách (dlhodobo v rozsahu 1 – 45 rokov podľa článku 3, bod 1.6). Z ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. vyplýva, že nárok na odpočet dane má platiteľ pri prijatých zdaniteľných plneniach, ak sú prijaté na účely uskutočňovania svojich zdaniteľných plnení a ak tento zákon neustanovuje inak. Odpočet dane podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. nie je podmienený vznikom daňovej povinnosti, ale uskutočňovaním zdaniteľných plnení. Napr. nárok na odpočet dane vzniká aj v tých prípadoch, ak sa tovar nepredá z dôvodu jeho znehodnotenia, poškodenia, atď. Ak daňové orgány tvrdia, že žalobca služby neprijal za účelom uskutočňovania svojich zdaniteľných plnení a z uvedeného dôvodu mu nárok na odpočet dane nevznikol, potom mali povinnosť preukázať, že žalobca služby neprijal za účelom uskutočňovania svojich zdaniteľných plnení a nie to, že z uskutočnených zdaniteľných plnení mu nevznikla daňová povinnosť.

Zákon č. 289/1995 Z. z. „časovo“ neurčuje a nepodmieňuje nadväznosť medzi prijatými a uskutočnenými zdaniteľnými plneniami. Napr. platiteľ má nárok na odpočet dane za nájomné, elektrinu, plyn, vodné, stočné, atď. aj za obdobie, kedy nebol platiteľom. Dôkazom toho je aj už spomínané ustanovenie § 4 ods. 5 zákona č. 289/1995 Z. z., ktoré umožňuje pri zákonom stanovených podmienkach uplatniť odpočet dane z hmotného a nehmotného majetku pri registrácii za platiteľa, a to aj napriek tomu, že tento majetok sa v období pred registráciou používal len na plnenia, ktoré neboli zdaniteľnými plneniami z dôvodu postavenia neplatiteľa dane a nepodliehali dani.

Z ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. vyplýva, že zákon vo všeobecnosti odpočet dane podmieňuje prijatím zdaniteľných plnení, ak sú prijaté na účely uskutočňovania zdaniteľných plnení platiteľa (ak tento zákon neustanovuje inak). V ustanovení § 2 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. sú demonštratívne uvedené zdaniteľné plnenia, pričom podľa ustanovenia § 2 ods. 2 písm. a) uvedeného zákona, tieto plnenia musia byť uskutočňované v rámci podnikania alebo v rámci činnosti, ktorá súvisí s podnikaním. Ustanovenie § 20 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. sa vzťahuje na takto plošne vymedzené zdaniteľné plnenia. Len ak tento zákon neustanovuje inak, nárok na odpočet dane je vylúčený (§ 20 ods. 5 zákona č. 289/1995 Z. z.). V uvedenom zmysle je potrebné interpretovať aj názor Najvyššieho súdu SR uvedený v rozsudku č. 4 SŽ 128/02, v ktorom súd riešil opačný prípad, teda uplatnenie nároku na odpočet dane zo služieb a následnom zrušení registrácie. Ak súd uvádza, že zákon predpokladá, že prijaté zdaniteľné plnenia, pri ktorých bol uplatnený odpočet dane, budú použité na uskutočňovanie vlastných zdaniteľných plnení a výsledkom bude odvod dane do štátneho rozpočtu na výstupe, potom súd mohol mať na mysli odvod dane viažuci sa síce na zdaniteľné plnenia, ale bez toho, aby tieto (s výnimkou plnení oslobodených od dane) boli bližšie konkretizované. Takéto plnenia podľa súdu už neplatiteľ vykonávať nemohol, nemá povinnosť zo svojich plnení odvádzať daň, a preto v danom prípade mu podľa súdu nárok na odpočet dane nevznikol.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Štátny orgán nemá oprávnenie zakladať alebo rozširovať záväzky alebo povinnosti, ktoré zákonodarca výslovne neukladá. V danom prípade daňové orgány nárok na odpočet dane podľa ustanovenia § 20 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. podmieňujú vznikom daňovej povinnosti, čo zo zákona nevyplýva.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 27. 1. 2009 k odvolaniu žalobcu uviedol, že zotráva na názore, že platiteľ má nárok na odpočet dane, ak prijaté plnenia použije na uskutočnené zdaniteľné plnenia. Keby sa predmetné obchody uskutočňovali v čase, keď bol platiteľom dane, z prijatých zdaniteľných plnení má nárok na odpočítanie dane a z uskutočnených zdaniteľných plnení by mu vznikla daňová povinnosť. Nesúhlasí s názorom žalobcu uvedeným v odvolaní, že zákon o DPH nepodmieňuje odpočet dane podľa § 20 ods. 1 vznikom daňovej povinnosti, ale uskutočňovaním zdaniteľných plnení. Samotný zákon vo svojej podstate určuje, že z uskutočnených zdaniteľných plnení bude povinnosť odvodu dane voči štátnemu rozpočtu. Odvod DPH môže uskutočniť len platiteľ DPH na základe vystavených daňových dokladov. V tomto konkrétnom prípade platiteľ žalobca si vyžiada odplatu za uskutočňované zdaniteľné plnenia dopredu v čase, keď nebol platiteľom DPH. Síce zdaniteľné plnenia bude uskutočňovať celé obdobie počas trvania zmluvy, ale služby už nemá dôvod fakturovať, lebo si platbu vyžiadal vopred, t.j. v čase keď nebol platiteľom a nevznikla mu povinnosť odvodu DPH. Na základe uvedeného vyplýva iba skutočnosť, že platiteľ si odpočítal daň z prijatých zdaniteľných plnení

a uskutočnené zdaniteľné plnenia nikdy nezdaní. Tým je porušený základný princíp DPH, t.j. zdanenie konečnej spotreby. V tomto prípade uvedené služby – uskutočnené zdaniteľné plnenia nikdy nebudú zdanené. Z uvedeného dôvodu preto trvá na skutočnostiach uvedených v žalobou napadnutom rozhodnutí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O. s. p., § 246c ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O. s. p.) a podľa § 250 ja ods. 3, druhá veta O. s. p. v spojení s § 219 ods.1 O. s. p. napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 20 ods. 1, prvá veta zák. č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom do 31. 12. 2002 platiteľ má nárok na odpočet dane pri prijatých zdaniteľných plneniach, ak sú prijaté na účely uskutočňovania svojich zdaniteľných plnení a ak tento zákon neustanovuje inak.

Skutkový stav medzi účastníkmi konania nebol sporný. V novembri 2001 žalobca ako osoba podliehajúca dani dosiahol a prekročil zákonom o DPH stanovený obrat 750 000 Sk a stal sa platiteľom odo dňa registrácie – od 1. 12. 2001. Najvyšší súd zistil, že spor vznikol práve v dôsledku dodania služieb pred a subdodávky služieb po registrácii na DPH.

Žalobca pred tým ako sa stal platiteľom DPH faktúrami bez DPH vyúčtoval ako neplatiteľ odberateľom služby, ktoré zabezpečoval subdodávateľským spôsobom od spoločnosti A., a. s. B. Žalobca však už ako registrovaný platiteľ DPH prijal od spoločnosti A., a. s. faktúry – daňové doklady za dodané služby vrátane DPH. Na základe týchto prijatých zdaniteľných plnení uplatnil žalobca ako platiteľ v zmysle § 20 ods. 1 zákona o DPH odpočet dane v zdaňovacom období II. štvrtrok 2002.

Najvyšší súd konštatuje, že dodávky služieb žalobcu jeho odberateľom (t. j. pred registráciou žalobcu ako platiteľa DPH) sa neuskutočňovali v právnom režime DPH, teda nemožno ich kvalifikovať ako zdaniteľné plnenie v zmysle zákona o DPH. Uvedené potvrdzuje i žalobca v odvolaní (čl. III, bod 1, prvá veta, čl. 36) proti rozsudku, kde uvádza, že, „... je nepochybné, že zákon č. 289/1995 Z. z. sa vzťahuje na platiteľov dane z pridanej hodnoty. Z uvedeného dôvodu nie je možné aplikovať jeho ustanovenia na neplatiteľov, teda nie je možné prijať záver, že služba podľa ustanovenia § 13 ods. 1, písm. c) zákona č. 289/1995 Z. z. je uskutočnená dňom poskytnutia služby alebo dňom jej zaplatenia, a to tým dňom, ktorý nastane skôr. Žalobca teda nemohol poskytnúť službu v roku 2001, kedy táto služba bol zaplatená“.

Z hore uvedeného vyplýva, že žalobca pred registráciou na platiteľa neuskutočňoval zdaniteľné plnenia. V daňovom konaní však bolo preukázané, že žalobca prijal dodávky služby od A., a. s. za účelom ich ďalšieho dodania svojim odberateľom, ktoré dodanie však nebolo v režime DPH. Najvyšší súd sa preto stotožnil s právnym názorom správcu dane i žalovaného, že žalobca neprijal službu za účelom uskutočnenia zdaniteľného plnenia, ale za účelom plnenia, ktoré nepodliehalo právnemu režimu DPH. Najvyšší súd sa nestotožnil s právnym názorom žalobcu v odvolaní, že „...ustanovenie § 20 ods. 1 zákona č. 289/1995 Z. z. sa vzťahuje na plošne vymedzené zdaniteľné plnenia.“ Naopak, z ust. § 20 ods. 1 zák. č. 289/1995 Z. z. implicitne vyplýva, že zdaniteľné plnenia platiteľa, na účely ktorých platiteľ prijal zdaniteľné plnenia od svojich dodávateľov, musia byť konkrétne identifikovateľné inak by nebolo možné ich účel zistiť.

80. ROZHODNUTIE

Kumulatívne stanovenie podmienok prípustnosti návrhu na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy v § 250v ods. 3 O. s. p., a to vyčerpanie prostriedkov nápravy, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis a podanie návrhu v subjektívnej lehote, je nevyhnutné v zmysle čl. 152 ods. 4 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vykladať tak, aby sa navzájom nevyučovali.

Ustanovenie § 250v ods. 3, druhá veta O. s. p. je nevyhnutné vykladať tak, že o existencii zásahu sa žalobcovia najskôr dozvedeli až doručením oznámenia o vybavení sťažnosti.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. júna 2009, sp. zn. 3Sžz 31/2009)

Žalobcovia 1/ a 2/ sa návrhom podaným na Najvyššom súde Slovenskej republiky dňa 29. 1. 2009 domáhali ochrany pred nezákonným zásahom žalovaného a žiadali, aby najvyšší súd rozsudkom rozhodol tak, že

1. Zásah žalovaného, v dôsledku ktorého žalobcovia ako bezpodieloví spoluvlastníci pozemku s parc. č. X o výmere 192 m², a na ňom stojaceho rodinného domu so súp. č. X a pozemku s parc. č. X o výmere 20 m², a na stojacej garáži so súp. č. X nachádzajúcich sa na P. ulici č. X v B. katastrálne územie K. V., mestská časť B. – K. V., mesto B., nemohli vykonať ani pokračovať v zateplovaní stavby „Rekonštrukcia a nadstavba rodinného domu“ nachádzajúcej sa na parcelách č. X a č. X v kat. úz. K. V. zo strechy susediacej garáže so súp. č. X, napriek výslovnému súhlasu bezpodielových spoluvlastníkov tejto garáže, bol nezákonný.
2. Žalovanému sa zakazuje pokračovať v porušovaní práva žalobcov vstupovať na garáž so súp. č. X nachádzajúcej sa na P. ulici č. X v B., katastrálne územie K. V., mestská časť B. – K. V., mesto B., na základe súhlasov vlastníkov tejto garáže za účelom vykonávania rekonštrukcie a nadstavby susediaceho rodinného domu stojaceho na parcelách č. X a č. X.

Žalobcom ako stavebníkom na základe ich žiadosti vydala mestská časť B. – K. V. rozhodnutím zo dňa 6. 12. 2006, č. k. SÚ-2006/7384-1/Fe územné rozhodnutie o umiestnení stavby a stavebné povolenie v spojenom konaní na stavbu „Rekonštrukcia a nadstavba rodinného domu“ nachádzajúcej sa na parcelách č. X a X za účelom nadstavby a prístavby rodinného domu. Z dôvodu, že na vykonanie viacerých prác spojených s rekonštrukciou domu je prístup výlučne zo susedných pozemkov, bolo potrebné tieto práce vykonať zo strechy susediacej nehnuteľnosti. Vlastníci susediacej nehnuteľnosti udelili žalobcom súhlas na vstup na ich garáž dňa 4. 4. 2007, s časovým obmedzením platnosti tohto súhlasu do 1. 12. 2008. Žalobcovia vykonávali stavebné práce aj dňa 11. 9. 2008. Na základe podnetu neznámej osoby sa na miesto dostavili príslušníci Policajného zboru z Obvodného oddelenia Policajného zboru B. – K. V. a vyzývali žalobcu 1/, ktorý sa tam v tom čase nachádzal, aby zastavil práce. Na námietky žalobcu 1/, že vlastníci nehnuteľnosti, z ktorej práce vykonáva, mu na vstup na danú nehnuteľnosť výslovne udelili súhlas a tiež, že je pri výkone prác oprávnený vstupovať v nevyhnutnom rozsahu aj na susediace nehnuteľnosti, policajti nereagovali, naopak ich nátlak sa stupňoval. V istom momente príslušníci PZ žalobcov v 1/ hrozili použitím násilia. Z tohto dôvodu bol žalobca v 1/ nútený stavebné práce zastaviť. Listom z 12. 9. 2008 podal žalobca v 1/ žalovanému sťažnosť na postup príslušníkov PZ. Krajské riaditeľstvo policajného zboru v B. č. k. KRP-406/K-St-2008 Fm z 19. 11. 2008 vyhodnotilo sťažnosť ako neopodstatnenú. KR PZ v B. pritom nezohľadnilo, že písomný súhlas na takýto vstup povolili priamo vlastníci nehnuteľnosti. Žalobca 1/ podal žalovanému listom zo dňa 27. 11. 2008 opakovanú sťažnosť. Žalovaný oznámením č. k. SKIS-1368/OK-St-2008 z 13. 1. 2009 vyhodnotil aj túto sťažnosť ako neopodstatnenú. Žalobcovia 1/ a 2/ sú toho názoru, že zo strany žalovaného hrozí opakovanie zásahu v prípade, ak sa opakovane rozhodnú na základe súhlasu dotknutých vlastníkov vstúpiť na ich garáž a vykonať tak nevyhnutné stavebné úpravy na svojom dome, pretože ako je aj z neskorších vyjadrení žalovaného zrejmé, žalovaný trvá na zákonnosti svojho postupu. Vzhľadom na to sa žalobcovia nedomáhajú len vyslovenia nezákonnosti predmetného zásahu, ale navrhujú, aby súd žalovanému uložil zákaz namietaný zásah voči nim opakovať.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 25. 3. 2009 k návrhu žalobcu namietal, že návrh v súlade s ustanovením § 250v ods. 3 O. s. p. musí byť podaný do 30 dní odo dňa, kedy sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, kedy k nemu došlo. Žalovaný zastáva názor, že žalobný návrh žalobcov o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy je podaný oneskorene. O nezákonnosti zásahu žalovaného sa žalobcovia dozvedeli v deň kedy malo k tomuto zásahu dôjsť, keďže boli jeho bezprostrednými

účastníkmi, t.j. dňa 11. 9. 2008. Návrh mal byť preto, podľa názoru žalovaného, podaný zo strany žalobcov najneskôr dňa 11. 10. 2008, teda v zákonom ustanovenej zákonnej lehote. Žaloba bola podaná až dňa 29. 1. 2009. Právoplatné ukončenie konania o sťažnosti žalobcov nemá podľa názoru žalovaného žiadny význam pre začatie plynutia lehoty podľa § 250v ods. 3 O. s. p. Žalovaný navrhoval, aby najvyšší súd podaný žalobný návrh o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov na podanie žaloby, odmietol.

Z o d ō v o d n e n i a :

Najvyšší súd v rámci skúmania prípustnosti návrhu zisťoval dôvodnosť námietky žalovaného, že návrh je neprípustný podľa § 250v ods. 3, druhá veta O. s. p., keďže žalobcovia 1/ a 2/ sa o nezákonnosti zásahu dozvedeli v deň, kedy k zásahu malo dôjsť, t. j. dňa 11. 9. 2008.

Podľa § 250v ods. 3 O. s. p. návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis, alebo ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný. Návrh musí byť podaný do 30 dní odo dňa, keď sa osoba dotknutá zásahom o ňom dozvedela, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď k nemu došlo.

Najvyšší súd konštatuje, že vzhľadom na kumulatívne stanovenie podmienok prípustnosti návrhu na konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy v ust. § 250v ods. 3 O. s. p., a to 1) vyčerpanie prostriedkov nápravy, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis a 2) podanie návrhu v subjektívnej a objektívnej lehote, je nevyhnutné v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy SR v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR vykladať splnenie oboch podmienok tak, aby sa vzájomne nevylučovali.

Vyčerpanie prostriedku nápravy podľa § 250v ods. 3, prvá veta O. s. p. – v danom prípade sťažnosti podľa zák. č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach, vyžaduje vybavenie sťažnosti príslušným orgánom verejnej správy. Na vybavenie sťažnosti zákon určuje v § 13 lehoty .

Najvyšší súd preto dospel k záveru, že ust. § 250v ods.3, druhá veta O. s. p. je nevyhnutné vykladať tak, že o existencii zásahu sa žalobcovia dozvedeli až dorúčením oznámenia o vybavení sťažnosti, v danom prípade listom žalovaného č. p. SKIS -1368/OK-St'-2008 zo dňa 13. 1. 2009.

Žalobcovia 1/ a 2/ návrh na najvyšší súd podali dňa 29. 1. 2009. Súd preto konštatoval včasnosť podania návrhu.

Najvyšší súd ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2 písm. b/ O. s. p. v spojení s § 246 ods. 2 O. s. p. prejednal vec na pojednávaní dňa 18. 6. 2009 a zistil nasledovný skutkový stav:

Petit návrhu pod bodom 1/, kde žalobcovia 1/ a 2/ žiadali vyhlásiť rozsudok, že zásah žalovaného, v dôsledku ktorého žalobcovia ako bezpodieloví spoluvlastníci pozemku parc. č. X o výmere 192 m², a na ňom stojaceho rodinného domu so súp. č. X a pozemku s parc. č. X o výmere 20 m², a na stojacej garáži so súp. č. X nachádzajúcich sa na P. ulici č. X v B., katastrálne územie K. V. mestská časť B. – K. V., mesto B., nemohli vykonať ani pokračovať v zateplňovaní stavby „Rekonštrukcia a nadstavba rodinného domu“ nachádzajúcej sa na parcelách č. X a č. X v kat. úz. K. V. zo strechy susediacej garáže so súp. č. X, napriek výslovnému súhlasu bezpodielových spoluvlastníkov tejto garáže, bol nezákonný, najvyšší súd vyhodnotil ako neprípustný v zmysle § 250v ods. 3 O. s. p., pretože sa ním žalobcovia 1/ a 2/ domáhali len určenia, že zásah bol nezákonný.

V tejto súvislosti najvyšší súd konštatuje, že konanie o ochrane pred nezákonným zásahom nemá povahu určovacích konaní, v ktorých by súd rozsudkom konštatoval existenciu nezákonného zásahu. Určovacie žaloby na existenciu nezákonného zásahu nie sú podľa § 250v ods. 3 O. s. p. prípustné. V konaní o ochrane pred nezákonným zásahom sa možno domáhať ochrany pred hroziacim opakovaním nezákonného zásahu, alebo odstránenia protiprávneho stavu vzniknutého zásahom.

Petit návrhu pod bodom 2/ mal povahu žiadanej ochrany pred opakovaním nezákonného zásahu.

Existenciu nezákonného zásahu súd identifikoval v zákaze vstupu na určené miesto v súlade s ust. § 27 písm. a) zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.

Podľa § 27 písm. a) zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších zmien a doplnkov ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných osôb, policajt je oprávnený každému prikázať, aby v nevyhnutne potrebnom čase nevstupoval na určené miesto, ani sa na ňom nezdržoval.

Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že policajti vykázali žalobcu zo strechy garáže súp. č. X nachádzajúcej sa na P. ulici č. X v B., katastrálne územie K. V., mestská časť B. – K. V., mesto B., kde na základe súhlasov vlastníkov tejto garáže vykonával rekonštrukciu a nadstavbu susediaceho rodinného domu stojaceho na parcelách č. X a č. X.

Keďže OO PZ SR K. V., M. 5, B. – K. V. v stanovisku zo dňa 11. 3. 2009 zotrvalo na tom, že zásah bol vykonaný v súlade so zákonom (ochrana verejného poriadku), možno predpokladať, že v prípade opakovania sa tejto situácie by príslušníci polície postupovali rovnakým spôsobom. Najvyšší súd z toho usúdil, že v zmysle § 250v ods. 1 O. s. p. hrozí jeho opakovanie, preto petitu pod bodom 2/ návrhu vyhovel.

V danom prípade je zrejmé, že sporným dôvodom zásahu bolo podozrenie z neoprávneného vstupu na cudziu nehnuteľnosť. Išlo teda o ochranu práv a slobôd iných osôb (hrozilo porušovanie práv vlastníkov susediacej stavby), ktorí však súhlas žalobcom udelili. K narušeniu verejného poriadku len mohlo dôjsť, čo bolo konštatované i v oznámení č.p.: KRP-406/K-St-2008 Fm zo dňa 19. 11. 2008 Krajského riaditeľstva Policajného zboru v B. o prešetrení sťažnosti.

Najvyšší súd konštatuje, že nebol zistený zákonný dôvod na vykonanie zásahu polície v zmysle § 27 písm. a) zák. č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších zmien a doplnkov. Samotný spôsob vykonania zásahu najvyšší súd nezistil ako nezákonný.

81. ROZHODNUTIE

Odvolačiaci orgán nemôže potvrdiť dodatočný platobný výmer, v ktorého výroku absentuje vyrubená suma dane. Vyrubená daň je podstatnou náležitosťou výroku dodatočného platobného výmeru, vydaného správcom dane.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2009, sp. zn. 3Sžf 38/2009)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného zo dňa 9. novembra 2006, ktorým bol potvrdený dodatočný platobný výmer Daňového úradu M. n.B. zo dňa 7. 8. 2006, ktorým bol žalobcovi vyrubенý rozdiel dane z príjmov fyzických osôb za rok 2001 v sume - 317 310 Sk (mínus 317 310 Sk) oproti dodatočnému platobnému výmeru zo dňa 6. 7. 2004 na daň z príjmov fyzických osôb v sume 883 584 Sk s tým, že vyrubená daň za rok 2001 je v sume 566 274 Sk. Zníženie vyrubенého rozdielu dane bolo dôsledkom zistenia, že nepriznané zálohové platby v celkovej sume 985 000 Sk (s DPH) boli daňovému subjektu v skutočnosti vyplatené v roku 2000, a preto boli pri tejto kontrole vyňaté z príjmov roka 2001 a zahrnuté do príjmov roka 2000 a v tomto zdaňovacom období aj zdanené.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že nevykonanie žalobcom navrhnutého znaleckého dokazovania znalcami z odboru stavebníctva a písomoznalectva nemá za následok porušenie práv žalobcu na vykonanie dôkazov, ktoré sú v jeho prospech. Žalobca už do zápisnice o ústnom pojednávaní z 24. 1. 2006 jednoznačne neuviedol, že podpisy na výdavkových pokladničných dokladoch, ktoré predložil Rád, nie sú jeho, naopak, pripustil pravosť svojho podpisu. V daňovom konaní bolo preukázané, že žalobca nevedel svoje účtovníctvo v súlade so zákonom č. 563/1991 Zb. tak, aby preukazným spôsobom a verne zobrazovalo skutočnosti, ktoré boli jeho predmetom. Nevedel stavebný denník, ani k vystaveným faktúram nevyhotovoval žiadne prílohy, ako súpis prác, súpis použitého materiálu a podobne. Za takejto situácie by sa nariadením znaleckého dokazovania z odboru stavebníctva preniesla dôkazná povinnosť na správcu dane.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zastúpení advokátkou včas odvolanie. Navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrhu žalobcu v celom rozsahu vyhovie a zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec. Uviedol, že daňovým kontrolórkam muselo byť zrejmé, že rekonštrukčné práce v Rehoľnom dome na H. č. X v K. boli ukončené pred nasťahovaním g. k. M. r. do priestorov Rehoľného domu (teda v r. 2000) a že záznam o prevzatí vykonaných prác vyplývajúcich zo zmluvy o vykonaní prác na RD K., podpísaný zo strany opáta Rádu za objednávateľa a zo strany žalobcu za zhotoviteľa je fiktívny a taktiež faktúra č. 1/2002 zo dňa 31. 1. 2002 vo výške 1 298 000 Sk základ dane 1 180 000 Sk + DPH 118 000 Sk je fiktívna, ako aj Zmluva o vykonaní prác na RD K. zo dňa 2. 1. 2001 uzavretá medzi Rádcom a žalobcom po nasťahovaní g. k. M. r. do objektu budovy. K zdaniteľnému plneniu nedošlo ani v roku 2001, ani v roku 2002 vykonaním rekonštrukčných prác, v priestoroch na RD v K. na H. č. X, ale v roku 2000.

Žalobca namietal, že správca dane vykonal súdežne kontrolu zaúčtovania poskytnutých záloh aj v účtovníctve Rádu, zistené nesprávnosti v jednotlivých zdaňovacích obdobiach zosúladiť a vykonal úpravy s vplyvom na daňovú povinnosť v zdaňovacom období, ktorého sa porušenie týkalo, pričom správca dane nemohol nič zosúladiť, lebo dodatočne predložené VPD Rádu neboli nikdy zaúčtované v účtovníctve Rádu v pokladničnej knihe a preto účtovný stav pokladne nikdy nemohol odzrkadľovať reálny stav peňažných prostriedkov v pokladni. Zo strany žalobcu nemohli existovať žiadne nezvratné dôkazy, že žalobca peňažné prostriedky prijal. Skutočnosť, že peniaze neprevzal, by mal možnosť dokázať len v tom prípade, ak by mu bolo umožnené disponovať s originálmi VPD vystavenými Rádcom a mohol si objednať u znalca z odboru písomoznalectva znalecký posudok za účelom posúdenia pravosti podpisu na sporných VPD a pokiaľ by mu bolo umožnené nahliadnuť do originálu pokladničnej knihy a pokiaľ by mu bol umožnený vstup na strechu kláštora J. za účelom vykonania znaleckého dokazovania znalcom z odboru stavebníctva. Správca dane odmietol návrh žalobcu na vykonanie úkonu konfrontácie s T. W., neumožnil mu ani vyhotoviť kópie sporných VPD a neumožnil mu ani nahliadnuť do pokladničnej knihy. Žalobca považuje za nedostatok konania to, že správca dane nevykonal dôkazné prostriedky, ktoré on mal možnosť vykonať, ale žalobca nie, a ktorými bolo možné zistiť skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie daňovej povinnosti čo najúplnejšie a pritom neexistovali iné

dôkazné prostriedky, ktorými by bolo možné zistiť skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie daňovej povinnosti.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 10. 3. 2009 k odvolaniu žalobcu navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázal na to, že žalobca v odvolaní neuvádza žiadne dôvody, pre ktoré by bolo potrebné zo strany odvolacieho orgánu pristúpiť k zmene rozhodnutia. Z rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, že sa stotožnil s právnym názorom žalovaného tak v časti zabezpečenia znalcov z oboru stavebníctva, ako aj písomznanectva. Správca dane ako aj žalovaný preukázali všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na správne určenie daňovej povinnosti, preto bolo na žalobcov, aby predložili také dôkazné prostriedky, ktorými by spochybnili dôkazy zabezpečené správcou dane. Žalovaný skonštatoval, že v podanom odvolaní sa žalobca snaží opätovne preniesť dôkaznú povinnosť na správcu dane a žalovaného.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O. s. p., § 246c ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O. s. p.) a podľa § 250ja ods. 3 druhá veta O. s. p. v spojení s § 220 O. s. p. napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že podľa § 250j ods. 3 O. s. p. pre nezrozumiteľnosť výroku zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 9. 11. 2006 ako aj dodatočný platobný výmer Daňového úradu M. n. B. zo dňa 7. 8. 2006 a vrátil vec žalovanému na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že Daňový úrad M. n. B. vydal platobný výmer s nasledovným výrokom:

„Daňový úrad M. n.B. podľa § 44 ods. 6 písm. b) bod 1. zákona SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, vyrubuje daňovému subjektu – XY, DIČ trvalým pobytom: M. n. B., H. č. X, rozdiel dane z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie r. 2001 v sume – 317 310 Sk, slovom: mínus tristosedemnásttisícristodesať slovenských korún oproti dodatočnému platobnému výmeru zo dňa 6. 7. 2004, ktorým bolo daňovému subjektu za uvedené zdaňovacie obdobie na dani z príjmov fyzických osôb vyrubených 883 584 Sk“.

Podľa znenia výroku vyrubený rozdiel dane je mínus 317 310 Sk. Z odôvodnenia však vyplýva, že vyrubený rozdiel dane z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie roku 2001 je 566 274 Sk. Táto skutočnosť spôsobuje nezrozumiteľnosť výroku. Dodatočný platobný výmer je konštitutívnym rozhodnutím žalovaného a jeho výrok zakladá povinnosť daňovému subjektu zaplatiť vyrubenú sumu. Vyrubená suma 566 274 Sk sa však vo výroku nenachádza a preto ide o podstatnú vadu rozhodnutia v daňovom konaní.

Z napadnutého rozhodnutia žalovaného možno vyvodiť, že žalovaný ako odvolací orgán tento nedostatok odstraňoval použitím formulácie „... s tým že vyrubená daň za rok 2001 je v sume 566 274 Sk“ a napadnutý výrok dodatočného platobného výmeru potvrdil svojim rozhodnutím. Výrok znie:

„Daňové riaditeľstvo SR, podľa § 48 ods. 5 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov, dodatočný platobný výmer Daňového úradu M. n. B. zo dňa 7. 8. 2006, ktorým bol vyrubený rozdiel dane z príjmov fyzických osôb za rok 2001 v sume - 317 310 Sk oproti dodatočnému platobnému výmeru zo dňa 6. 7. 2004 na daň z príjmov fyzických osôb v sume 883 584 Sk s tým, že vyrubená daň za rok 2001 je v sume 566 274 Sk, napadnutý odvolaním daňového subjektu M. S., v zastúpení advokátky Mgr. XY., K., potvrdzuje“.

Podľa § 44 ods. 4 zák. SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov o určenom základe dane a vyrubenej dani vyzrozumie správca dane daňový subjekt platobným výmerom, ak neustanovuje tento zákon alebo osobitný predpis inak.

Najvyšší súd konštatuje, že vyrubená daň je podstatnou náležitosťou výroku dodatočného platobného výmeru, vydaného správcou dane. Odvolací orgán nemôže potvrdiť dodatočný platobný výmer správcu dane v ktorého výroku absentuje vyrubená suma dane. Týmto došlo k potvrdeniu nezákonného rozhodnutia. Odstrániť uvedenú vadu bolo možné iba zrušením dodatočného platobného výmeru. Táto vada má v zmysle § 48 ods. 5,

druhá veta zák. SNR č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov v znení neskorších predpisov povahu odôvodneného prípadu pre zrušenie rozhodnutia správcu dane.

82. ROZHODNUTIE

Zásada členenia nákladov a výnosov občianskeho združenia na zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť je v rozpore s § 1 ods. 3, písm. b) zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov.

Predmetom dane môže byť len dosiahnutý kladný rozdiel medzi príjmom združenia a preukázateľne vynaloženými výdavkami na zabezpečenie tej činnosti (základného poslania), pre ktorú bol žalobca zriadený.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. marca 2009, sp. zn. 3 Sžf 43/2009)

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250j ods. 2, písm. d) O. s. p. zrušil a vrátil na ďalšie konanie žalovanému rozhodnutie zo dňa 17. mája 2007, ktorým žalovaný podľa § 48 ods. 5 zák. č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov potvrdil dodatočný platobný výmer Daňového úradu P. zo dňa 2. 11. 2006, ktorým bol žalobcovi vyrubený rozdiel dane z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 2003 v sume 2 586 300 Sk okrem iného i s odôvodnením, že reklamná činnosť nie je činnosťou za účelom ktorej hokejový klub vznikol. Príjmy z reklamnej činnosti patria medzi príjmy z ostatných zdaňovaných činností. Správca dane správne pri kontrole posudzoval príjmy z hľadiska predmetu dane, to znamená, či príjem je predmetom dane podľa § 18 ods. 4 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov alebo nie je a nie z hľadiska dosahovania zisku, ako sa nesprávne domnieva odvolávajúci sa. Náklady správca dane posudzoval z pohľadu toho, či boli vynaložené na činnosť za účelom ktorej daňovník vznikol, alebo na dosiahnutie zdaniteľných príjmov.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že vychádzajúc z obsahu administratívneho spisu a stanov žalobcu je nesporné, že žalobca vznikol ako občianske združenie podľa zákona č. 83/1990 Zb., registrované Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky dňa 3. 9. 2001.

Z čl. 2 písm. h), i) stanov teda vyplýva, že základným poslaním žalobcu je aj získať prostriedky na zabezpečenie činnosti klubu, športovú prípravu družstiev a na ekonomickú podporu, na základnú športovú činnosť ďalších členov klubu a podieľa sa na činnosti umožňujúcej získavanie ekonomických zdrojov v prospech rozvoja klubu, kde možno zaradiť aj finančné prostriedky získané prostredníctvom reklamy, ktorými žalobca zabezpečoval prostriedky na svoju činnosť a ciele, pre ktoré bol zriadený.

Ak žalovaný v preskúvanom rozhodnutí bez náležitého odôvodnenia uvádza, že príjmy z reklamnej činnosti patria medzi príjmy z ostatných zdaňovaných činností a nesúvisia s činnosťou za účelom ktorej žalobca vznikol, je takéto rozhodnutie pre nedostatok dôvodov a nezrozumiteľnosť (protirečivosť argumentov žalovaného) nepreskúmateľné, v rozpore s § 30 ods. 3, 7 zákona č. 511/1992 Zb. Z uvedených dôvodov krajský súd podľa § 250j ods. 2 písm. d) O. s. p. zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O. s. p. a priznal úspešnému žalobcovi náhradu trov konania vo výške 300,69 €. Tieto pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku v sume 66 € a z trov právneho zastúpenia v sume 234,69 €, ktoré boli vypočítané podľa § 11 ods. 1 a § 18 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhlášky). Podľa § 11 ods. 1 vyhlášky, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinásťina výpočtového základu, ak nie je možné hodnotu vecí alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomerými ťažkosťami. Keďže predmetom konania bolo preskúvanie zákonnosti rozhodnutia, čiže konanie, ktorého hodnotu nie je možné vyjadriť v peniazoch, súd pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzal z tohto zákonného ustanovenia. To, že sa nevychádza z hodnoty sporu analogicky vyplýva aj zo zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, keď podľa položky 10 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov je výška súdneho poplatku určená pevnou sumou, nevypočítava sa z hodnoty vecí a vyplýva to aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v Bratislave 5Sžf 3/2008. Odmena bola priznaná za tieto úkony právnej služby: 1/ prevzatie a príprava zastúpenia zo dňa 9. 7. 2007 (§ 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky) v sume 45,51 €, 2/ návrh na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 2. 8. 2007 (§

14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky) v sume 45,51 €, 3/ účasť na pojednávaní dňa 16. 1. 2009 (§ 14 ods. 1 písm. d/ vyhlášky) v sume 53,49 € + daň z pridanej hodnoty v sume 27,46 €, čo predstavuje 19 % z tarifnej odmeny 144,51 €, náhrada cestovných výdavkov za cestu K. – P. – K. (68 km) na pojednávanie dňa 16. 1. 2009 v sume 20,64 € osobným motorovým vozidlom Audi A6 pri spotrebe 12,3 l/100 km podľa kópie pripojeného technického preukazu a pri cene benzínu 0,980 €/l ($12,3 / 100 \times 68 \times 0,980 = 8,20$ €) a pri náhrade za použitie motorového vozidla v sume 0,183 €/km podľa zákona č. 283/2002 Z. z. a naň nadväzujúceho opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 632/2008 Z. z. ($68 \text{ km} \times 0,183 \text{ €/km} = 12,44$ €) a náhrada za stratu času (§ 17 ods. 1 vyhlášky) v sume 42,08 € za cestu na pojednávanie a späť dňa 16. 1. 2009 za 4 polhodiny po 10,52 €/polhodinu podľa písomného vyčíslenia právneho zástupcu žalobcu.

Proti výroku vo veci samej podal žalovaný včas odvolanie. Nestotožnil sa s dôvodmi, pre ktoré krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného a vec vrátil na ďalšie konanie. Ak by nepodal tento opravný prostriedok, a mal by byť v zmysle § 250j ods. 6 O. s. p. viazaný právnym názorom súdu, tak by v najvšeobecnejšej rovine musel prijať zver, že príjmy z reklamnej činnosti možno zaradiť medzi činnosti občianskeho združenia, na účel na ktorý žalobca vznikol (v tomto rozsahu sa súd stotožnil s názorom žalobcu uvedeným v žalobe, keď vôbec túto možnosť pripustil), a že touto reklamnou činnosťou realizuje žalobca svoje základné poslanie.

Hlavným dôvodom námietok je poukázanie na obsah vlastného rozhodnutia žalovaného v tom, že nikde sa v ňom nekonštatuje, že reklamná činnosť je základným poslaním združenia. Túto filozofiu do prípadu vniesol práve žalobca a súd si ju zrejme osvojil. Pokiaľ ide o súdom konštatovaný nedostatok dôvodov rozhodnutia, poukazuje na to, že žalovaný v odôvodnení rozhodnutia vo vzťahu k obsahu jednotlivých námietok odvolávajúceho sa (strana 6, 7 a 8) uvádza dôvody, prečo reklamná činnosť nemôže byť základným poslaním, a to je hľadisko predmetu dane. Totiž žiadna činnosť, ktorá je predmetom dane z príjmov, nemôže byť základným poslaním občianskeho združenia a tento rozhodujúci dôvod záverov daňových orgánov je v odôvodnení rozhodnutia uvedený, práve z tohto hľadiska sa žalovaný vyrovnal aj s námietkami odvolávajúceho sa. Žalobca sa však svojimi námietkami v doteraz vedených konaniach snaží práve o to, aby činnosť zodpovedajúca predmetu dane (reklamná činnosť) u týchto daňovníkov sa stala činnosťou zabezpečujúcou účel vzniku, a táto činnosť bola ich základným poslaním (a tak príjmy z tejto činnosti by boli oslobodené), a to spôsobom – vnieť do základného posolania združenia vymedzeného v čl. 2 písm. h) a i) Stanov predmet dane z príjmov, t. j. reklamnú činnosť. Nie je to však správne, lebo reklamná činnosť je jednoznačne predmetom dane u týchto subjektov a súčasne je aj činnosťou, ktorou sa dá zisk dosiahnuť alebo sa dosiahne. Navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v P. č. 3S/46/2007-41 zo dňa 16. 1. 2009 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení zo dňa 13. 3. 2009 k odvolaniu žalovaného navrhoval, aby odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Žalobcovi nie je známe, na základe čoho žalovaný dospel k záveru, že žiadna činnosť, ktorá je predmetom dane z príjmov, nemôže byť základným poslaním občianskeho združenia. Takýto záver je v rozpore so zámerom uvedeným v ustanovení § 18 ods. 4 a § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 366/1999 Z. z. Podľa § 18 ods. 4 zákona č. 366/1999 Z. z. príjmy z reklám sú predmetom dane daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie. Ak však v príjmoch z reklám ide o príjmy plynúce z činnosti, na ktorej účel daňovník vznikol, ak táto činnosť nezakladá cenovú konkurenciu voči iným osobám, a ktorá je ich základným poslaním vymedzeným osobitným predpisom, potom tieto príjmy sú podľa ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a) zákona č. 366/1999 Z. z. od dane oslobodené. Súčasne poukazoval na stanovisko Ministerstva financií SR k metodickému pokynu Daňového riaditeľstva SR č. 4/3/2005, z ktorého vyplýva, že ak je získanie finančných prostriedkov prostredníctvom reklamy jednou z hlavných činností športových klubov na zabezpečenie činnosti, za účelom ktorej tento športový klub vznikol a táto činnosť nezakladá cenovú konkurenciu, je príjem z reklamy oslobodený od dane. Pri posudzovaní cenovej konkurencie je potrebné brať na zreteľ, že športové kluby spravidla nie sú v situácii, v ktorej môžu určovať cenovú úroveň reklamy.

Proti výroku o trovách konania podal žalobca v zastúpení advokátom včas odvolanie. Podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy SR Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Imanentnou súčasťou právneho štátu je aj princíp právnej istoty. Princíp právnej istoty spočíva okrem iného v tom, že všetky subjekty práva môžu odôvodnene očakávať, že súdy budú konať a rozhodovať podľa platných právnych predpisov, že ich budú správne vykladať, aplikovať (napr. II. ÚS 48/97). V právnom štáte musí ísť o vytvorenie istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (PL. ÚS 16/95). Ešte začiatkom roka 2008 Najvyšší súd SR pri žalobách podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. priznával

žalobcovi trovy konania podľa ustanovenia § 10 ods. 1 vyhlášky 655/2004 Z. z. (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR č. 3 Sžf 33/2007 zo 14. februára 2008). K zmene právneho názoru na uplatňovanie trov konania pri žalobách podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. došlo svojvoľne bez akejkoľvek zmeny vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania. Ak postup súdu pri rozhodovaní o trovách konania nie je v súlade so zákonom, potom porušuje základné právo účastníka konania na súdnu ochranu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O. s. p., § 246c ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta O. s. p.) a podľa § 250ja ods. 3, druhá veta O. s. p. v spojení s § 219 ods. 1 O. s. p. napadnutý rozsudok krajského súdu z iných právnych dôvodov ako vecne správny potvrdil.

Z o d ô v o d n e n i a :

Skutkový stav nebol medzi účastníkmi konania sporný. Spornými boli právne východiská účastníkov konania k aplikácii § 18 ods. 4, 5 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov vo vzťahu k ust. § 19 ods. 1, písm. a) zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

Žalobca vychádzal z názoru, že príjem z reklamy by mal byť predmetom zdanenia len vtedy, ak je splnená aj tretia definícia podnikania (§ 2 ods. 1 Obchodného zákonníka), t. j. „úcel“, ktorým je dosiahnutie zisku. V prípade subjektov nezriadených na podnikanie nejde o naplnenie znakovkej podstaty definície podnikania, pretože účelom šírenia reklamy v tomto prípade nie je dosahovanie zisku, ale získavanie finančných prostriedkov na financovanie celospoločenských záujmov a priorít, ktorými je rozvoj telesnej kultúry a športu. Predmetom dane v tomto prípade by mal byť len dosiahnutý kladný rozdiel medzi zdrojom príjmov a účelovo preukázateľne vynaloženými výdavkami na zabezpečenie činnosti, pre ktorú bol predmetný subjekt zriadený.

Žalovaný vychádzal z právneho názoru, že daňovník vznikol ako subjekt nezaložený na podnikanie so základným poslaním vymedzeným v stanovách združenia. Všetka ostatná činnosť, okrem základného poslania, je činnosť, ktorá podlieha zdaneniu daňou z príjmov z právnických osôb. Teda príjmy a výdavky je potrebné rozlišovať na tie, ktoré súvisia s činnosťou, za účelom ktorej daňovník vznikol (stanovy združenia), a na príjmy a výdavky, ktoré súvisia s ostatnou činnosťou združenia, teda s činnosťou zdaňovanou. Reklamná činnosť nie je činnosťou, za účelom ktorej hokejový klub vznikol. Príjmy z reklamnej činnosti patria medzi príjmy z ostatných zdaňovaných činností. Správca dane správne pri kontrole posudzoval príjmy z hľadiska predmetu dane, to znamená, či príjem je predmetom dane podľa § 18 ods. 4 zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov alebo nie je, a nie z hľadiska dosahovania zisku, ako sa nesprávne domnieval daňovník. Žalovaný súčasne uviedol podľa neho zásadný argument, že žiadna činnosť, ktorá je predmetom dane z príjmov, nemôže byť základným poslaním občianskeho združenia.

Najvyšší súd konštatuje, že v daňovom konaní išlo o zásadnú právnu otázku týkajúcu sa zdaňovania príjmov z reklamy u športových klubov, ktoré sú občianskymi združeniami. Príjem z reklamy je spravidla jediným rozhodujúcim príjmom na udržanie rozvoja športu. Ide o zásadnú právnu otázku týkajúcu sa výkladu a aplikácie ust. § 18 ods. 4, 5 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov vo vzťahu k ust. § 19 ods. 1, písm. a) zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

Najvyšší súd sa stotožnil so žalobcom, že príjem občianskeho združenia je predmetom dane práve z hľadiska dosahovania zisku. To explicitne vyplýva z ust. § 18 ods. 4 zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov podľa ktorého predmetom dane daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie, sú príjmy z činností, ktorými dosahujú zisk alebo ktorými sa dá zisk dosiahnuť, a to vrátane príjmov z predaja majetku, príjmov z nájomného, príjmov z reklám, príjmov z členských príspevkov a príjmov, z ktorých sa daň vyberá osobitnou sadzbou (§ 36).

Podľa názoru súdu interpretačne nesprávne východisko žalovaného spočíva v tom, že z tohto ustanovenia zákona vyvodzuje, že pomenované zdroje príjmov (príjmy z predaja majetku, príjmy z nájomného, príjmy z reklám, príjmy z členských príspevkov a príjmy, z ktorých sa daň vyberá osobitnou sadzbou) sa už a priori považujú za príjmy ktorými sa dosahuje zisk. Táto skutočnosť sa však dá zistiť až a posteriori, po skončení zdaňovacieho obdobia, kedy bude známa výška vynaložených nákladov (definícia zisku). Teda

správcom dane apriórne rozlišovanie príjmov a s tým súvisiace vecné rozlišovanie činnosti športového klubu na samostatnú podnikateľskú časť a samostatnú neziskovú časť nemá oporu v ust. § 18 ods. 4 zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov a ani v zákone o združovaní občanov.

Podľa § 1 ods. 3, písm. b) zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov tento zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov na zárobkovú činnosť.

Občianske združenia nemôžu vykonávať zárobkovú činnosť, t.j. činnosť za účelom dosiahnutia zisku v zmysle § 2 ods. 1 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov. Rozčleňovanie činnosti občianskych združení na zárobkovú, z pohľadu správcu dane na podnikateľskú zdaňovanú činnosť a hlavnú nezdaňovanú činnosť, je preto v rozpore s § 1 ods. 3, písm. b) zák. č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. Najvyšší súd poukazuje na odôvodnenie dodatočného platobného výmeru Daňového úradu P. č. 717/230/68866/06/Neuv zo dňa 2. 11. 2006 strana 2, kde správca dane konštatuje, že „.....pri kontrole bolo zistené, že kontrolovaný daňový subjekt v roku 2003 dodržal zásadu členenia nákladov a výnosov na zdaňovanú a nezdaňovanú činnosť. Vo výkaze ziskov a strát k 31. 12. 2003 členil náklady a výnosy na hlavnú nezdaňovanú činnosť a podnikateľskú zdaňovanú činnosť“.

Najvyšší súd konštatuje, že činnosť občianskeho združenia je jednotná a nemôže byť v žiadnom prípade zárobková. Práve toto ustanovenie zákona o občianskych združeniach predpokladá, že ziskovať peňažné prostriedky združenie môže iba do rozsahu, aby pokrylo vlastnú činnosť podľa stanov a na účel na ktorý vzniklo. Inak môže byť združenie rozpustené.

Časť právnej normy ustanovenia § 18 ods. 4 zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov podľa ktorej „*príjmy z činností, ktorými sa dá zisk dosiahnuť*“ rovnako nemožno považovať za ustanovenie, ktoré by a priori vecne identifikovalo zdaniteľné príjmy. To, či sa dá dosiahnuť zisk, možno vyhodnotiť až po zistení výdavkov. Toto ustanovenie rovnako možno aplikovať iba a posteriori po skončení zdaňovacieho obdobia, kedy bude známa výška vynaložených nákladov na činnosť, za účelom ktorej žalobca vznikol. Uvedené ustanovenie umožňuje správcovi dane posúdiť vecnú súvislosť vynaložených výdavkov so získaním príjmu.

Teoreticky, z každej príjmovej činnosti (§ 18 ods. 1 zák. č. 366/1999 Z. z.) sa dá dosiahnuť zisk, pokiaľ sú výdavky nižšie ako príjem. Predmetom dane je len dosiahnutý kladný rozdiel medzi zdrojom príjmov a účelovo preukázateľne vynaloženými výdavkami na zabezpečenie činnosti, pre ktorú bol predmetný subjekt zriadený.

Podľa § 18 ods. 4 zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov predmetom dane daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie, sú príjmy z činností, ktorými dosahujú zisk alebo ktorými sa dá zisk dosiahnuť, a to vrátane príjmov z predaja majetku, príjmov z nájomného, príjmov z reklám, príjmov z členských príspevkov a príjmov, z ktorých sa daň vyberá osobitnou sadzbou (§ 36).

Príjmy športového klubu z reklamy patria do daňového režimu ustanovenia § 18 ods. 4 zák. č. 366/1999 Z. z. To však neznamená, že reklama je ipso facto činnosť, ktorou sa dosahuje zisk, alebo dá dosiahnuť zisk. Predmetom dane môže byť len dosiahnutý kladný rozdiel medzi príjmom z reklamy a účelovo preukázateľne vynaloženými výdavkami na zabezpečenie športovej činnosti, pre ktorú bol žalobca zriadený.

Podľa § 19 ods. 1, písm. a) prvá veta zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov od dane sú oslobodené príjmy daňovníkov uvedených v § 18 ods. 5 plynúce z činnosti, na ktorej účel daňovník vznikol, ak táto činnosť nezakladá cenovú konkurenciu voči iným osobám, a ktorá je ich základným poslaním vymedzeným osobitným predpisom s výnimkou príjmov, z ktorých sa daň vyberá osobitnou sadzbou (§ 36).

Ustanovenie § 19 ods.1, písm. a) zák. č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov upravuje oslobodenie od dane príjmov plynúcich z činnosti za účelom ktorej športový klub vznikol. Príjmy z reklamy pod toto ustanovenie nepatria, neplynú zo športovej činnosti (základného poslania, ktoré vyplýva už aj priamo z názvu – hokejový klub). Oslobodenými príjmami takto môžu byť príjmy zo vstupného na hokejové zápasy, príjmy z „predaja“ hráčov, príjmy z televíznych a rozhlasových prenosov zápasov hokejového

klubu a pod. Keďže ide o oslobodený príjem podľa zákona o daniach z príjmov, nie je možné k týmto príjmom priradovať daňové výdavky. Preto postup správcu dane, keď posudzoval výdavky z pohľadu toho, či boli vynaložené na činnosť za účelom ktorej daňovník vznikol, alebo na dosiahnutie zdaniteľných príjmov nie je v súlade s ust. § 19 ods.1, písm. a) zák. č. 366/1999 Z. z. Najvyšší súd poukazuje na to, že zákon o daniach z príjmov termín používaný správcou dane „nezdaňované náklady“ nepozná a takéto náklady nie je možné priradovať k príjmom, ktoré sú od dane v zmysle § 19 ods. 1 písm. a) zák. č. 366/1999 Z. z. oslobodené. Predmet dane z príjmov sú iba príjmy od dane neoslobodené a k týmto príjmom sa viažu náklady. Predmetom dane je len dosiahnutý kladný rozdiel medzi zdrojom príjmov a účelovo preukázateľne vynaloženými výdavkami na zabezpečenie činnosti, pre ktorú bol predmetný subjekt zriadený. Podľa § 23 ods. 1 zák. č. 366/1999 Z. z. základom dane je rozdiel medzi príjmami s výnimkou príjmov, ktoré nie sú predmetom dane, príjmov oslobodených od dane a daňovými výdavkami (§ 24), a to pri rešpektovaní ich vecnej a časovej súvislosti v danom zdaňovacom období. Ak daňové výdavky presahujú príjmy, rozdiel je daňovou stratou.

83. ROZHODNUTIE

Rozhodnutie Úradu priemyselného vlastníctva SR v určovacom konaní nie je vylúčené zo súdneho prieskumu podľa § 248 písm. b) O. s. p., pretože posudzovanie technického stavu veci je nevyhnutne spojené s právnym hodnotením pri aplikácii zákona.

Posúdenie technického stavu vecí, ktoré je súčasne spojené s aplikáciou zákona, je nevyhnutné považovať za zákonom povolenú voľnú úvahu správneho orgánu (správne uváženie) a súd preskúmava iba to či také rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2007, sp. zn. 3 SžoKS 153/2006)

Napadnutým uznesením krajský súd zastavil konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 21. 12. 2005 a súčasne rozhodol, že žalobkyni sa náhrada trov konania nepriznáva. V odôvodnení uviedol, že výsledok rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu, ako aj žalovaného, vyplýva z posúdenia technického stavu veci, porovnaním znakov obsiahnutých v jednotlivých nárokoch na ochranu s opisom predmetu určenia. Je nesporné, že žalobou boli napadnuté rozhodnutia, ktorých vydanie záviselo výlučne od posúdenia technického stavu veci. Preto bol splnená právna podmienka v ust. § 248, písm. b) O. s. p. na vylúčenie veci zo súdneho prieskumu. V danom prípade preskúmané rozhodnutie neznamena ani právnú prekážku uvedenú v druhej časti ust. § 248, písm. b) O. s. p., pretože rozhodnutie žalovaného samo o sebe neznamena právnú prekážku výkonu podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti. Súd pritom prihliadol na to, že žalobkyňa je majiteľkou viacerých patentov a ako sama uviedla, je samostatne zárobkovo činnou osobou, projektantkou. Súd konanie zastavil podľa § 250d ods. 3 O. s. p., pretože žaloba smerovala proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa včas odvolanie. Navrhovala, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vrátil vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Namietala, že krajský súd pri rozhodovaní opomenul, že hlavným dôvodom určovacieho konania, ktoré na jej žiadosť žalovaný vykonal, je porušovanie jej práv ako majiteľa patentu. Ako majiteľka patentu už v roku 2004 písomne upozornila spoločnosť L. – K., že neprávom využíva predmet jej vynálezu. Vzhľadom na námietky neoprávneného užívateľa patentu bolo nutné požiadať žalovaného o vykonanie určovacieho konania. Ďalej uviedla skutočnosti týkajúce sa veci samej. K procesným otázkam uviedla, že v žalobe žiadala v súlade s § 244 zák. č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov a poučenia žalovaného uvedeného v závere rozhodnutia o rozklade preskúmať toto rozhodnutie súdom. Pretože krajský súd svojim uznesením zo dňa 27. 9. 2006 rozhodol o zastavení konania podľa § 250d ods. 3 O. s. p. z dôvodu, že žaloba smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, toto uznesenie súdu vychádza z nesprávneho právneho názoru a je priamym obmedzením práva na spravodlivý proces.

Najvyšší súd SR, ako súd odvolací (§ 246c, § 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal odvolanie žalobcu bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. c) O. s. p. a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a podľa § 221 ods. 3 O. s. p. vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

Najvyšší súd, ako súd odvolací zistil, že žalovaný napadnutým rozhodnutím zo dňa 21. 12. 2005 rozhodol podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s 49 ods. 1 zák. č. 435/2001 Z. z. o patentoch, o dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zák. č. 402/2002 Z. z.

Spornou otázkou v odvolacom konaní bolo vyhodnotiť existenciu procesnej podmienky pre ďalšie konanie súdu, a to, či napadnuté rozhodnutie je spôsobilým predmetom preskúmania zákonnosti súdom podľa druhej hlavy, piatej časti O. s. p., a teda právnú otázku, či napadnuté rozhodnutie žalovaného nepodlieha zákonnej výluke zo súdneho prieskumu v zmysle § 248, písm. b) O. s. p.

Podľa § 248 písm. b) O. s. p. súdy nepreskúmajú rozhodnutia, ktorých vydanie závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu osôb alebo technického stavu veci, ak sami o sebe neznamenajú právnu prekážku výkonu povolania, zamestnania alebo inej podnikateľskej alebo inej hospodárskej činnosti.

Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 46 ods. 2, veta prvá Ústavy Slovenskej republiky kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy na základe žalôb proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa druhej hlavy piatej časti O. s. p. je založený na princípe generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou (čl. 46 ods. 2, veta prvá Ústavy SR), z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia orgánov verejnej správy, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Uvedené ustanovenie je súčasne dôležitou interpretačnou pomôckou, pretože výnimky z aplikácie ústavy, i keď sú ustanovené zákonom, nie je možné vykladať extenzívne, ale reštriktívne. Vzhľadom na to prístup k výkladu ust. § 248, písm. b) O. s. p. je reštriktívny. Ďalší prvok pre reštriktívny výklad tohto ustanovenia je daný pojmom „výlučná“ závislosť rozhodnutia od posúdenia technického stavu veci v ustanovení § 248, písm. b) O. s. p. Zákonnú výluky je preto možné aplikovať iba v nevyhnutnom rozsahu a výlučne na časť správnej úvahy, kde dochádza k posúdeniu technického stavu veci. Uvedený výkladový princíp sa vzťahuje i na ďalšiu časť hypotézy tejto právnej – prekážka výkonu povolania, zamestnania, alebo podnikateľskej činnosti alebo inej hospodárskej činnosti.

Určiť jednoznačnú univerzálnu všeobecnú hranicu, čo je v zmysle § 248, písm. b) O. s. p. posudzovaním technického stavu veci nie je možné. Ide vždy o posúdenie konkrétnych okolností, a preto vždy závisí od zrozumiteľného vyjadrenia správneho orgánu, v odôvodnení rozhodnutia, ktoré hodnotiace závery považuje za posudzovanie technického stavu veci. Všeobecným východiskom pre neaplikáciu ust. § 248, písm. b) O. s. p. je jeho súvislosť s ust. § 245 ods. 2 O. s. p. Ak nie je možné jednoznačne odčleniť technické posudzovanie vecí od právnych otázok ide o oblasť a správneho uváženia, ktorá podlieha režimu ust. § 245 ods. 2 O. s. p. Tomu zodpovedá najmä posudzovanie v určovacom konaní. Vytváranie správnej úvahy na základe technického stavu veci nie je možné odčleniť od právneho hodnotenia. Súd v týchto prípadoch preskúma iba to, či rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom.

Najvyšší súd súčasne poukazuje na to, že i rozhodnutia, ktoré majú povahu posúdenia technického stavu veci (pri ktorých ide o odborné technické hľadiská), musia byť vydané v rámci procesu, v ktorom boli zachované základné pravidlá správneho konania. Pokiaľ tieto pravidlá zachované neboli, je samotný procesný postup preskúmateľný v rámci konania o rozhodnutí.

84. ROZHODNUTIE

Ak koná príslušník policajného zboru v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, jeho procesný postup sa spravuje Trestným poriadkom, a preto i vady v jeho procesnom postupe (vrátane excesov) možno preskúmať iba podľa Trestného poriadku a nie v správnom súdnictve v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2009, sp. zn. 3 Sžz 2/2009)

Žalobca sa návrhom podaným na najvyššom súde dňa 15. 4. 2009 domáhal ochrany pred tvrdeným nezákonným zásahom žalovaného a žiadal, aby najvyšší súd rozsudkom rozhodol tak, že

1. Súd určuje, že konaním Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii a to odňatím počítačového vybavenia hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB žalobcovi 1/ dňa 10. 3. 2009 bol porušený zákon.
2. Súd zakazuje žalovanému a Prezídiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii aby v konaní pod spisovou značkou pokračoval v porušovaní práv žalobcu 1/, najmä mu zakazuje spracúvať akékoľvek informácie nachádzajúce sa na počítačovom vybavení žalovaného 1/ – hard disku Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB ako aj akékoľvek údaje z tohto počítačového vybavenia skopírované.
3. Súd ukladá žalovanému a Prezídiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii aby v konaní pod spisovou značkou obnovil pôvodný stav, a to vydaním počítačového vybavenia – hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB žalobcovi 1/, ako aj aby súčasne bezodkladne odstránil všetky kópie údajov z tohto počítačového vybavenia získané a tieto údaje zničil.
4. Súd určuje, že konaním Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii pod spisovou značkou spočívajúcom v obmedzení osobnej slobody žalobcu 2/ od 10. 3. 2009 9.20 hod. do 12. 3. 2009 10.50 hod. bol porušený zákon.
5. Súd zakazuje žalovanému a Prezídiu Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, Odboru boja proti korupcii aby v konaní pod spisovou značkou pokračoval v porušovaní práv žalobcu 2/.

Dňa 10. 3. 2009 vykonali príslušníci Policajného zboru SR, Odboru boja proti korupcii Úradu boja proti korupcii Prezídia PZ SR na základe príkazu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 27. 2. 2009 prehliadku iných priestorov – nebytových priestorov na ul. K. č.X, v B., v advokátskej kancelárii žalobcu 1/.

Príslušníci Policajného zboru SR, Odboru boja proti korupcii Úradu boja proti korupcii Prezídia PZ SR, vykonávajúci prehliadku sa súčasne preukázali príkazom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 9. 3. 2009, vydaným podľa § 90 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku, ukladajúceho žalobcovi 1/ umožniť vyhotoviť a ponechať si kópie počítačových údajov, vrátane prevádzkových údajov, ktoré boli uložené prostredníctvom počítačového systému a pamäťových médií a vydanie takýchto údajov.

Odvolávajúc sa na vyššie uvedené rozhodnutie zasahujúci príslušníci PZ SR odňali spoločnosti T., s.r.o. hardware – počítačové vybavenie hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB. Uvedené zasahujúci príslušníci PZ SR vykonali napriek opakovanému upozorneniu na skutočnosť, že v zmysle príkazu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 9. 3. 2009 a ustanovenia § 90 ods. 1 písm. b) a e) Trestného poriadku sú oprávnení výlučne na kópie údajov, a to len tých, ktoré sa vzťahujú k trestnému stíhaniu v predmetnej veci a nie všetkých, ktoré sa na disku nachádzajú a rozhodne nie aj na odňatie veci samotnej (počítačového vybavenia – hardware). Zasahujúci príslušníci PZ SR boli opakovane upozornení na skutočnosť, že na predmetnom počítačovom vybavení sa nachádzajú údaje ďalších klientov žalobcu 1/, ktoré vonkoncom nesúvisia s trestným stíhaním (resp. absolútna väčšina údajov na disku sa týka iných subjektov, a preto aj s poukazom na ust. § 89 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého sa na povinnosť vydať vec a umožniť kópiu počítačových údajov nevzťahuje na listiny a veci, ktorých obsah sa týka okolností, o ktorých platí zákaz výsluchu (§ 129 ods. 2 Tr. por. a ust. § 23 zák. č. 583/2003 Z. z. o advokácii). Žalobcovia 1/ a 2/ ďalej uviedli, že v danom prípade absolútne absentoval skutkový základ pre začatie trestného stíhania vo veci.

Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 17. 8. 2009 k návrhu žalobcov 1/ a 2/ žiadal, aby najvyšší súd návrh v celom rozsahu zamietol z dôvodu nesplnenia zákonných predpokladov na podanie návrhu. Uviedol, že dozorujúci prokurátor ÚŠP GP SR dňa 9. 3. 2009 vydal príkaz podľa § 90 ods. 1, písm. b), písm. e) Trestného poriadku, pod spisovou značkou. Dňa 10. 3. 2009 v čase o 9.20 hod. bolo prikročené na základe príkazu prokurátora k prehliadke iných priestorov alebo pozemkov, ktorá bola vykonaná v spoločnosti T., s.r.o., K. č. X, B., pri ktorej bol odňatý HARD DISK Barracuda ES 160 Gb 7200 RPM SATA S/N: 6RX12COB. JUDr. XY mal možnosť kedykoľvek v priebehu vyšetrovania podľa § 210 Trestného poriadku podať prokurátorovi žiadosť o preskúmanie postupu policajta.

Najvyšší súd ako súd vecne príslušný podľa § 246 ods. 2, písm. b) O. s. p. prejednal vec na pojednávaní dňa 17. 9. 2009. Dôvodom nariadenia pojednávania vo veci bolo preskúmanie procesných podmienok konania o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy v tejto právnej veci, a to najmä procesnej podmienky právomoci najvyššieho súdu prejednať a rozhodnúť túto vec v občianskom súdnom konaní, keďže nezákonný zásah bol tvrdý a spočíval podľa žalobcu v úkonoch orgánov činných v trestnom konaní, v už začatom trestnom konaní. Pojednávanie vo veci bolo odročené za účelom predloženia písomných stanovísk účastníkov konania prejednať a rozhodnúť túto vec v občianskom súdnom konaní, keďže pôvodcom tvrdeného nezákonného zásahu bol orgán činný v trestnom konaní, v už začatom trestnom konaní. Spornou preto bola právna otázka, či tvrdený nezákonný zásah možno v zmysle § 250v ods. 1 O. s. p. považovať za nezákonný zásah orgánu verejnej správy v oblasti verejnej správy.

Z o d ô v o d n e n i a :

Žalobcovia 1/ a 2/ k splneniu procesnej podmienky právomoci Najvyššieho súdu SR predložil písomné stanovisko zo dňa 22. 9. 2009 s poukazom na nasledovné pramene práva, z ktorých možno vyvodíť právomoc najvyššieho súdu prejednať túto vec v občianskom súdnom konaní:

- a) Ústava SR, najmä jej články 2 a 46;
- b) Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, najmä jeho články 5, 6, 13, 17 a článok 1 dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru;
- c) Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach, najmä jeho články 2, 9 a 14;
- d) Občiansky súdny poriadok, najmä jeho ust. § 7 ods. 2, § 244 ods. 2 a § 250v ods. 1.

Žalobcovia 1/ a 2/ uviedli, že ustanovenie § 250v ods. 2 O. s. p. navyiac priamo predpokladá, že žaloba o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy môže smerovať proti zásahu vykonaného ozbrojeným silami, ozbrojeným zborom alebo iným verejným zborom, keď určuje kto má byť v prípade takéhoto zásahu (a tak je tomu aj v prejednávanej veci) osobou žalovanou a v zmysle zákona o Policajnom zbere tento je ozbrojeným bezpečnostným zborom.

Žalobcovia 1/ a 2/ podotýkajú, že táto žaloba vôbec nesmeruje voči ktorémukoľvek z rozhodnutí vydaných orgánmi činnými v trestnom konaní (hoci je zrejmé že tieto rozhodnutia nie sú v súlade so zákonom a medzinárodnými zmluvami), ale smeruje proti konaniu žalovaného – zásahu orgánu verejnej správy, ako to aj jednoznačne vyplýva z petitu žaloby.

Žalobcovia 1/ a 2/ sa nedomáhajú zrušenia rozhodnutí, či už vyšetrovateľa alebo prokurátora, ale v zmysle v súlade s ust. § 250v ods. 4 O. s. p. sa domáhajú:

- konštatovania porušenia zákona,
- vyslovenia zákazu pokračovať v porušovaní práv žalobcov a
- vyslovenia príkazu obnoviť pôvodný stav, t.j. stav, ktorý tu bol pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy.

Právomoc správneho súdu prejednať nezákonný zásah orgánu verejnej správy je právnym poriadkom daná všeobecne, t.j. právomoc súdu je daná voči akémukoľvek nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy. Ustanovenia piatej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku stoja nad jednotlivými odvetviami práva a podľa nich sa možno chopiť právomoci správneho súdu cez úplne všetky oblasti verejnej správy. Predmetom konania nie je namietané porušenie procesných práv žalobcov, či posúdenie otázky podľa predpisov trestného

práva. Otázka, či je možné preskúmať nezákonnosť zásahu orgánu verejnej správy, ktorý konal na základe osobitného procesného predpisu – Trestného poriadku, nie je vôbec mieste.

Žalovaný k splneniu procesných podmienok sa vyjadril podaním zo dňa 9. 10. 2009. Postup pri prehliadke iných priestorov považoval za súladný so zákonom. V prípade rozhodnutia súdu o pokračovaní v konaní navrhoval vypočúť svedkyňu – vyšetrovateľku kpt. JUDr. XY. Žalovaný nesúhlasil s tým, aby sa vec prejednávala v správnom súdnictve. Na podporu právnej argumentácie predkladá judikát R 35/1997 ZSP podľa ktorého, rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, teda i rozhodnutia prokurátora, nepodliehajú preskúmvacej právomoci súdov podľa piatej časti O. s. p. Navrhoval, aby najvyšší súd konanie zastavil.

Podľa § 250v ods. 1 O. s. p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah, alebo jeho dôsledky trvajú, alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa § 250v ods. 2 O. s. p. orgán, proti ktorému návrh smeruje, je orgán, ktorý podľa tvrdenia uvedeného v návrhu vykonal zásah; v prípade zásahu ozbrojených síl, ozbrojeného zboru alebo iného verejného zboru je to orgán, ktorý tento zbor riadi, alebo ktorému je taký zbor podriadený.

Najvyšší súd zistil, že tvrdený nezákonný zásah podľa návrhu spočíva v tvrdenom excesnom konaní t. j. nad rámec príkazu Úradu Špeciálnej Prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 9. 3. 2009 vydaného podľa § 90 ods. 1, písm. b), písm. e) Trestného poriadku, príslušníkmi Policajného zboru SR, Odboru boja proti korupcii Úradu boja proti korupcii Prezídia PZ SR pri výkone prehliadky iných priestorov – nebytových priestorov na ul. v B., v advokátskej kancelárii žalobcu 1/, na základe príkazu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR zo dňa 27. 2. 2009. Obsahom excesného konania malo byť odňatie počítačového vybavenia hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB žalobcovi 1/ a obmedzenie osobnej slobody žalobcu 2/ od 10. 3. 2009 9.20 hod. do 12. 3. 2009 10.50 hod.

Najvyšší súd hodnotil ako nesporné, že predmetné konanie príslušníkov polície nastalo a malo priamu súvislosť s úkonmi v trestnom konaní, ktoré bolo začaté uznesením Ministerstva vnútra SR, Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii o začatí trestného stíhania zo dňa 28. 11. 2008 a uznesením o začatí trestného stíhania zo dňa 20. 1. 2009. Je nesporné, že príslušníci polície vystupovali vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ v postavení orgánov činných v trestnom konaní, orgánov ktoré vykonávali úkony podľa Trestného poriadku.

Podľa § 1 zák. č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších zmien a doplnkov trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa § 10 ods. 1 Trestného poriadku orgány činné v trestnom konaní sú prokurátor a policajti.

Podľa § 10 ods. 15 Trestného poriadku trestné konanie je konanie podľa tohto zákona, trestné stíhanie úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej a prípravným konaním sa rozumie úsek od začatia trestného stíhania do podania obžaloby, návrhu na schválenie dohody o uznání viny a prijatí trestu (ďalej len „dohoda o vine a treste“) alebo právoplatnosti rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní vo veci samej.

Podľa § 2 ods. 2 zák. č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore v znení neskorších zmien a doplnkov policajný zbor plní úlohy štátnej správy a iné úlohy, ak tak ustanovujú osobitné predpisy.

Za rozhodujúcu v danom prípade krajský súd považoval okolnosť, že policajti v danom prípade nevystupovali v postavení orgánov verejnej správy (resp. orgánov verejnej moci), ale v postavení orgánu činného v trestnom konaní, ktorý vykonával úkony v začatom trestnom konaní. V konaní vznikla doteraz nejudikovaná otázka pre oblasť nezákonných zásahov orgánov verejnej správy (resp. orgánov verejnej moci - s prihliadnutím na ust. § 7 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p), aký je vzťah medzi orgánom

verejnej správy a orgánom činným v trestnom konaní, ak je týmto dotknutým orgánom príslušník policajného zboru.

Najvyšší súd dospel k záveru, že postavenie policajta ako orgánu činného v trestnom konaní je v pomere špeciality k jeho subsidiárnemu postaveniu ako orgánu verejnej správy. Orgánom činným v trestnom konaní je policajt (§ 10 ods. 1 Tr. Por.), ak vykonáva úkony podľa Trestného poriadku (§ 1 Tr. Por.). Zo zápisnice o vykonaní prehliadky iných priestorov (čl. 13 pripojeného vyšetrovacieho spisu) vyplýva, že hard disk Barracuda ES 160 GB č. 6RX12COB bol odňatý pri tejto prehliadke. Úkon bol vykonaný podľa Trestného poriadku. Rovnako žalovaný bol zadržaný podľa Trestného poriadku, konkrétne podľa § 85 ods. 1 Tr. por., ktorý úkon je zaznamenaný v zázname o odovzdaní osoby na umiestnenie do cely policajného zaistenia č.p. 402/2009 (čl. 11 pripojeného vyšetrovacieho spisu).

Podľa § 7 ods. 2 O. s. p. v občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Ak koná príslušník policajného zboru v procesnom postavení orgánu činného v trestnom konaní, jeho procesný postup sa spravuje Trestným poriadkom, preto i vady v jeho procesnom postupe (vrátane excesov) možno preskúmať iba podľa Trestného poriadku a nie v správnom súdnictve v konaní o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy. Preskúmanie vád totiž spočíva v zistení, ako mal policajt konať pri zaistení osôb a vecí podľa Trestného poriadku na základe rozhodnutí a príkazov a ako v skutočnosti konal.

Podľa § 210 Tr. por. (Žiadosť o preskúmanie postupu policajta) obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prietahy alebo iné nedostatky vo vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť.

Pokiaľ ide o námietky žalobcov 1/ a 2/ vo vyjadrení zo dňa 9. 9. 2009 (čl. 80), že v zmysle § 210 Tr. por. explicitne nepatria medzi aktívne legitimované subjekty na podanie žiadosti o preskúmanie postupu policajta najvyšší súd konštatuje, že dikcia zákona tohto ustanovenia žalobcov nezahrnula. Povinnosť ústavne konformného výkladu sa však vzťahuje i na orgány činné v trestnom konaní, a preto podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR je prípustné okruh aktívne legitimovaných osôb vykladať extenzívne. Na výklad § 210 Tr. por. je však povolaný orgán aplikujúci toto ustanovenie t.j. prokurátor a správnosť ústavne konformného výkladu podľa čl. 152 ods.4 Ústavy SR patrí do kompetencie Ústavného súdu SR. Žalobcovia 1/ a 2/ však možnosť podať žiadosť podľa § 210 Tr. por. pred podaním návrhu na súd nevyužili.

Najvyšší súd konštatuje, že v konaní zistil neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, ide o nedostatok právomoci v zmysle § 7ods. 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. a § 250v O. s. p., spočívajúci v tom, že ide o tvrdené vady v postupe policajného orgánu, ktoré podľa § 210 Tr. por. v spojení s čl. 152 ods.4 Ústavy SR preskúma prokurátor. Preto konanie podľa § 104 ods. 1, prvá veta O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. zastavil. Po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania bude vec postúpená Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry na postup podľa § 210 Tr. por., pričom aktívnu legitimáciu žalobcov 1/ a 2/ najvyšší súd vidí v extenzívnom výklade pojmu obvinený, ktorý podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR pre tento účely obsahuje v sebe i pojem podozrivý.

V opačnom prípade by musel najvyšší súd konštatovať, že ak neexistuje orgán, ktorému má a môže vec postúpiť v zmysle zákona, musí takúto vec prejednať súd sám. Podľa § 2 ods. 3 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov súd rozhoduje o tom, či vec predložená súdu patrí do právomoci súdu. Súd nemôže vysloviť, že vec nepatrí do právomoci súdu, ak ju nemôže postúpiť na konanie a rozhodnutie inému orgánu verejnej moci.

Najvyšší súd súčasne poznamenáva, že určovacie petity návrhu pod bodom 1 a 4 sú neprípustné v zmysle § 250v ods. 3, prvá veta O. s. p., podľa ktorého ustanovenia návrh nie je prípustný, ak sa navrhovateľ domáha len určenia, že zásah bol alebo je nezákonný.

85.
ROZHODNUTIE

Ak daňový subjekt nakúpil a predal investičné zlato, ktoré je oslobodené od DPH, nemôže si uplatniť nárok na odpočet DPH. Dôkazné bremeno, že nešlo o investičné zlato, znáša daňový subjekt.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. januára 2010, sp. zn. 3 Sžf 76/2009)

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia žalovaného zo dňa 27. 10. 2008, ktorým potvrdil rozhodnutie Daňového úradu D. n.V. zo dňa 9. 6. 2008, ktorým vyrubil rozdiel DPH za zdaňovacie obdobie január 2008 v sume 2 537 611 Sk.

Krajský súd v T. v odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca v januári 2008 nakupoval od dodávateľa XY N.D. zlaté tehličky, na faktúrach označené ako AU 999 Argor Heraeus a podľa protokolov o odovzdaní a prevzatí tovaru išlo rýdze zlato (AU), ktoré malo rýdzosť 999,9/1000 z miestom dodania N.D. Nakupované zlato spĺňa kritériá investičného zlata a preto podľa § 67 ods. 3 zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej len zákona o DPH) ako také je oslobodené od dane.

Krajský súd vyslovil názor, že správca dane postupoval správne, keď vydal dodatočný platobný výmer č. 668//230/18497/08/Mar zo dňa 9. 6. 2008. Na základe uvedeného krajský súd konštatoval, že napadnuté rozhodnutie žalovaného je vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu a správne právne posúdené. Preto krajský súd podľa § 250j ods. 1 OSP žalobu zamietol.

Proti rozsudku Krajského súdu v T. podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Za nesprávne skutkové zistenia žalobca považuje záver prvostupňového súdu v tom, že sa bez ďalšieho dokazovania ustálil na tom, že švajčiarsky rafinér Argor Heraeus, rafinér drahých kovov, okrem iného vyrába zlaté zliatky (zlaté tehly) o hmotnosti akceptovanej trhom drahých kovov a práve takéto zlato, teda investičné zlato, bolo dodané zo strany jeho dodávateľa. Podľa názoru žalobcu mal správca dane svoju kontrolu zamerať na všetky charakteristiky investičného zlata a nie len pozornosť sústrediť na jeho rozmer a rýdzosť. Rovnako nemenej dôležitou charakteristikou investičného zlata je jeho hmotnosť tak, aby sa dal ustáliť záver o danosti investičného zlata v súlade s Nariadením Rady ES č. 1777/2005. Správca dane sa hmotnosťou dodaného zlata vôbec nezaoberal, preto nemohol spoľahlivo dospieť k záveru, že žalobca obchodoval práve s investičným zlatom. Na základe uvedeného žalobca navrhuje napadnutý rozsudok prvého stupňa zmeniť tak, že odvolací súd zruší rozhodnutie Daňového riaditeľstva SR č. zo dňa 27. 10. 2008 a zároveň zruší dodatočný platobný výmer Daňového úradu D. n. V. zo dňa 9. 6. 2008.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný. Vo vyjadrení uviedol, že správca dane i žalovaný pri posudzovaní obchodnej transakcie žalobcu so zlatom vzali do úvahy a zaoberali sa okrem formy a rýdzosti dodávaného zlata aj jeho hmotnosťou. Pri daňovej kontrole však správca dane mohol vychádzať z listinných dôkazov, a to z dodávateľských faktúr od dodávateľa XY N. D., s.r.o. a odberateľských faktúr vystavených žalobcom pre spoločnosť E., s.r.o. I. Predmetnými faktúrami žalobca deklaroval, že nakúpil a predal zlato označené ako AU Argor Heraeus s rýdzosťou 999,9/1000. V rámci daňovej kontroly žalobca nemal k dispozícii tovar – investičné zlato, nakoľko ho ihneď v deň nadobudnutia predal odberateľovi E., s.r.o. I. a obchodná spoločnosť E. s.r.o. I. predala zlato v ten istý deň spoločnosti Z., spol. s r.o. T., ktorý predal zlato v ten istý deň fyzickej osobe, t.j. dňa 31. 1. 2008. Žalobca preukazoval oprávnenosť uplatneného nároku na odpočítanie DPH podľa § 49 ods. 2 zákona o DPH predložením listinných dôkazov dodávateľských a odberateľských faktúr, protokolov a vyjadreniami v zápisniciach o ústnom pojednávaní, v ktorých nadobudnutie zlatých tehál od dodávateľa XY N. D., s.r.o. sám priznal, v priebehu kontroly sa nevyjadril k hmotnosti jednotlivých tehál, nenavrhol správcovi dane okrem potvrdenia zo dňa 19. 5. 2008 žiadne dôkazy, ktoré by spochybnili obchodovanie zo zlatom Argor Heraeus a potvrdil jeho tvrdenie uvedené v odvolaní a následne v podanej žalobe, že tehličky, s ktorými obchodoval, nemali predpísanú hmotnosť akceptovanú trhom drahých kovov a teda sa nemohlo jednať o investičné zlato.

Označenie zlata v dodávateľských faktúrach Argor Heraeus s rýdzosťou 999,9/1000 preukazuje zistenie správcu dane spôsobom upraveným v § 2 ods. 3 zák. č. 511/1992 Zb., že žalobcom deklarovaný zdaniteľný obchod bol obchod s investičným zlatom, na ktorý sa vzťahuje osobitná úprava podľa § 67 zákona o DPH.

Na základe uvedených skutočností žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd SR odvolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v T., ktorým bola žaloba zamietnutá, ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 OSP), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 prvá veta OSP) a podľa § 250ja ods. 3 druhá veta OSP v spojení s § 219 ods. 1, 2 OSP napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Odvolací súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že správca dane vykonal u žalobcu daňovú kontrolu dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie január 2008. Výsledkom daňovej kontroly bol dodatočný platobný výmer zo dňa 9. 6. 2008, ktorým bol žalobcovi vyrubený rozdiel dane z pridanej hodnoty za kontrolované zdaňovacie obdobie v sume 2 537 611 Sk. Správca dane zistil, že v zdaňovacom období január 2008 žalobca porušil ustanovenie § 49 ods. 2 písm. a) a § 8 zákona o DPH tým, že si neoprávnene uplatnil odpočet DPH z nákupu zlatých zliatkov, ktorých vlastnosti zodpovedajú § 67 zákona o DPH o investičnom zlate. Tieto skutočnosti správca dane zistil z dodávateľsko-odberateľských faktúr žalobcu, na ktorých je uvedený tovar AU 999,9 Argor Heraeus a množstvo 13 kg. Vzhľadom na uvedené skutočnosti správca dane dospel k záveru, že žalobca nespĺnil zákonný predpoklad uvedený v § 49 ods. 2 zákona o DPH pre uplatnenie nároku na odpočítanie dane.

Z dôvodu podaného odvolania žalobcu zo dňa 14. 7. 2008 žalovaný prvostupňové rozhodnutie potvrdil rozhodnutím zo dňa 27. 10. 2008.

Na základe podanej žaloby Krajský súd v T. rozsudkom zo dňa 25. 3. 2009, č. k. 1S/4/2009 žalobu žalobcu zamietol z dôvodu, že zhodne s názorom žalovaného dospel k záveru, že námietky žalobcu súd považoval za nedôvodné. V daňovom konaní bolo preukázané, že investičné zlato žalobca nevyrába, nepretvára na investičné zlato a jeho podnikanie spočívalo v nákupe a predaji investičného zlata vo forme tehál. Žalobca nakupoval a predával investičné zlato, ktoré je v zmysle § 67 ods. 3 zákona o DPH oslobodené od dane.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný vec správne právne posúdil a vo veci vydal zákonné rozhodnutie. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením napadnutého rozsudku (§ 219 ods. 2 OSP).

Podľa § 67 ods. 1 písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej len zákon o DPH) na účely tohto ustanovenia investičné zlato je zlato vo forme prútu alebo tehly, ktorého hmotnosť akceptuje trh drahých kovov a ktoré má rýdzosť 995 tisícín a viac.

Podľa § 67 ods. 4 veta prvá zákona o DPH v znení neskorších predpisov platiteľ, ktorý vyrába investičné zlato, alebo pretvára zlato na investičné zlato, môže sa rozhodnúť, že dodanie investičného zlata inému platiteľovi bude zdaňovať. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že zdanenie dodania investičného zlata je možné za predpokladu, že sa jedná o dodávateľa – platiteľa, ktorý vyrába investičné zlato, alebo pretvára zlato na investičné zlato, investičné zlato dodáva odberateľovi, platiteľovi, t.j. osobe, ktorá je registrovaná za platiteľa dane v zmysle zákona o DPH.

Žalobca a jeho dodávateľ nie sú platiteľmi, pretože nevyrábajú investičné zlato, ani nepretvárajú zlato na investičné zlato, obaja len zlaté tehly nakupujú a v takom istom stave aj predávajú, teda ich zámer je obchodovať s investičným zlatom. Žalobca nespĺnil podmienku stanovenú v citovanom ustanovení zákona o DPH a preto zdanenie investičného zlata na kontrolovaných faktúrach bolo v rozpore so zákonom a žalobcovi nevznikla možnosť odpočítania dane podľa § 49 zákona o DPH.